

VI TIEDOTUSTOIMINTA

1. TYÖVÄEN SANOMALEHTIEN TIETOTOIMISTO

TST:n henkilökuntaan kuuluivat seuraavat: päätoimittajana Lauri Sivonen, toimituspäällikkönä Rauno Iivonen 31. 10. saakka, toimituksen sihteerinä Aune Jauhiainen 21.11. saakka (ja hänen jälkeensä tiedotusyksikön sihteeri Anneli Laitinen) ja telexkirjoittajana Raili Holmlund. Iivosen jälkeen toimituspäällikkönä jatkoi Risto Jylhä, joka toimi sitä ennen TST:ssä poliittisena toimittajana.

Työväen Sanomalehtien Tietotoimiston palveluksessa ovat olleet Seppo Peltoniemi (poliittisena toimittajana) 22.11. lähtien, Juhani Aro (työmarkkinatoimittajana), Marjatta Pöllänen (yleistoimittajan tehtävissä) ja Marja-Liisa Pollari kesätoimittajana. Marja-Liisa Pollari ja Riitta Pihlajamäki vuorottelivat TST:n palveluksessa 1.—22. 11. välisen ajan. Eila Lintunen Nuorten Kotkain Keskusliitosta oli koulutuksessa TST:ssä 1.—31.8. välisen ajan. Telex-kirjoittajan lomittajana toimi Tuija Airas.

Kertomusvuonna työllistivät TST:tä mm. hallitus ja eduskunta, Sosialistisen Internationalin neuvosto, eduskuntavaalivalmistelut, presidentinvaalit, Koiviston valtaantuloja useat työväenjärjestöjen tapahtumat.

TST:n toiminnassa olivat painopistealueita politiikan, työmarkkinoiden ja talouden lisäksi kulttuuri, urheilu ja kotiin ja perheeseen liittyvät aiheet. — TST:n koordinoimana hoidettiin TV-ohjelmien ennakkoarviointia, juttuvaihtoa ja urheilutilaisuuksien seuraamista yhteistyönä.

TST:n ja Paasikuvan kesken oli valokuvien t-lehdille toimittamista koskeva sopimus. TST:n ja neuvostoliittolaisen uutistoimisto APN:n kesken jatkui sopimukseen perustuva yhteistyö, josta on mainittava Igor Sinitsinin kommentit.

TST:n vakinaisina avustajina toimivat Eero Tuomainen ja Antti Kalliomäki, Tuomaisen sijaisena loppuvuodesta oli Heikki Oksanen.

Juttupalvelu tapahtui viitenä päivänä viikossa, pääasiassa telexillä ja postin välityksellä.

Kertomusvuoden aikana järjestettiin seuraavat tapahtumat: Päätoimittajien tilaisuudet 28.—29. 1.(Huhmari), 25. 2. (OTK), 15.—16. 4., 20. 9. (SAK) ja 17.11., työmarkkinatoimittajien tilaisuudet 18. 3. ja 23. 9., aluetoimittajien tilaisuus 18.—19. 11. ja poliittisen toimittamisen seminaari 19.—20. 2. (Petäys). Päätoimittajien ja toimitusjohtajien yhteistilaisuuksia oli kaksi, Helsingissä ja Kiljavalalla. Kerran viikossa ilmestyvät ns. V-lehdet kokoontuivat 12.11. Mikkelissä.

Em. tilaisuuksissa käsiteltiin lähinnä TST-palvelua, t-lehdistön kehittämistä ja ajankohtaisia poliittisia kysymyksiä.

12.—13. 3. pidettiin Voionmaan Opistolla Ylöjärvellä järjestyksessä kolmas t-lehtien toimittajien tapaaminen, jossa alustajina olivat Erkki Vuorinen, Seppo Heikki Salonen, Mauno Forsman ja Sakari Kiuru.

Vuoden 1981 puolella aloitettu kielenhuoltoon liittyvä koulutustoiminta vietiin loppuun t-lehdissä yhdessä Kielitoimiston kanssa.

Laaja t-lehtien lukemistutkimus saatettiin päätökseen yhteistyössä lehtien kanssa. **TST:n juttupalvelun seuranta toteutettiin kahdella läpimenokartoituksella.**

2. SOSIALIDEMOKRAATTISET SANOMALEHDET

Kertomusvuoden aikana ilmestyi sosialidemokraattisia sanomalehtiä 14.

Lehdet olivat:

Eteenpäin (Kotka), 7 kertaa viikossa, päätoimittaja Jukka Vehkasalo

Suomen Sosialidemokraatti (Helsinki), pää-äänenkannattaja, 5 kertaa viikossa, **päätoimittajat Aimo Kairamo (vast.) ja Seppo Heikki Salonen.**

Kansan Lehti (Tampere), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Paavo Luukkala

Turun Päivälehti (Turku), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Aimo Massinen

Pohjanmaan Kansa (Vaasa), 4 kertaa viikossa, päätoimittaja Vesa Karvinen

Hämeen Kansa (Hämeenlinna), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Tuomas Harpf

Pohjois-Karjala (Joensuu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Sakari Tahvanainen

Pohjolan Työ (Oulu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Olavi Määttä

Saimaan Sanomat (Lappeenranta), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Jorma Peili 31. 10. saakka ja sen jälkeen Rauno Iivonen

Uusi Aika (Pori), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Leo Nyberg

Arbetsblad (Helsinki), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Alf-Erik Helsing

Valpas (Kuopio), kerran viikossa, päätoimittaja Martti Ruokolainen

Vapaus (Mikkeli), kerran viikossa, päätoimittaja Seppo Hyvärinen

Vastin (Jyväskylä), kerran viikossa, päätoimittaja Kauko Hirvonen

VII KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. YLEISTÄ

SDP:n harjoittama kansainvälinen toiminta oli vilkasta etenkin Sosialistisen Internationalin ja pohjoismaisen yhteistyön puitteissa. Yhteyksiä pidettiin yllä myös sosialististen maiden johtaviin puolueisiin. Merkittävä tapaus tässä suhteessa oli puolueen valtuuskunnan vierailu Neuvostoliitossa. Lisäksi oltiin yhteydessä moniin kolmannessa maailmassa toimiviin vapautusliikkeisiin. Erilaisten tutkimuslaitosten ja järjestöjen sekä yksityisten henkilöiden puoluetta kohtaan tuntema mielenkiinto ilmeni tiedotusmateriaalipyyntöjen jatkuvana lisääntymisenä.

2. HENKILÖKUNTA

Kansainvälisten asiain sihteerinä toimi edelleen Pentti Väänänen, joka hoiti alkuvuodesta myös pääministerin eduskuntasihteerin ja 19. 3. alkaen pääministerin erityisavustajan tehtäviä. Kansainvälisen sihteeristön sihteerinä työskenteli Riitta Korhonen ja Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön tiedotussihteerinä Jouko Elo.

3. ASiantuntijatyöryhmät

Kansainvälisten asiain toimikunnan kokoonpano oli seuraava (valittu 1981): Erkki Liikanen (pj.), Jaakko Kalela (vpj.), Pentti Väänänen (siht.), Anne Eskelinen, Tom Grönberg, Erkki Hatakka, Markku Jääskeläinen, Marja-Liisa Kiljunen, Markus Koivisto, Pekka J. Korvenheimo, Marianne Laxen, Lasse Lehtinen, Kari Möttölä, Saara-Maria Paakkinen, Allan Rosas, Uit Sundqvist, Mauno Tahvonen, Ilkka Taipale, Erkki Tuomioja, Unto Vesa, Raimo Väyrynen ja Kirsti VVestphalen.

Puoluetoimikunnan apuelimenä toimikunta osallistui puolueen kansainvälisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Se kokoontui seitsemän kertaa.

4. JÄRJESTÖ- JA KOULUTUSTOIMINTA

Puolue- ja naispiirin kansainvälisten yhteyshenkilöiden tapaaminen järjestettiin 20.—21. 2. Työväen Akatemiassa.

Yhdyshenkilöille tilattiin edelleen Sosialistisen Internationaalin lehti »Socialist Affairs» ja uutena julkaisuna ruotsalainen »AIC-Bulletinen».

5. KANSAINVÄLINEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN YHTEISTYÖ

a) Sosialistinen Internationaali

Sosialistisen Internationaalin toiminnassa olivat edelleen keskeisinä aseidenriisuntaa, kolmatta maailmaa ja taloutta koskevat kysymykset. Näkyvintä SDP:n toiminta oli Kalevi Sorsan johtamassa aseidenriisuntaneuvostossa (SIDAC). Puolue hoiti toukokuussa SI:n valtuuston kokouksen isännöyden, jolloin Helsinkiin saapui noin 70 veljespuolueiden edustajaa.

SI:n valtuusto istui vuoden aikana kahdesti, Helsingissä 26.-27. 5. ja Baselissa Sveitsissä 3.-4. 11. (Liikanen, Väänänen).

Puhemiehistö piti kokouksensa Bonnissa 1.—2.4. (Sorsa, Väänänen).

Aseidenriisuntaneuvosto vieraili Moskovassa 1.—4. 2. käyden keskusteluja mm. presidentti L. I. Brezhnevin kanssa. Muut neuvoston kokoukset pidettiin 26. 1. ja 24.-25. 5. Helsingissä sekä 16.10. Maltalla.

Lähi-idän työryhmä kokoontui ensimmäistä kertaa 6. 8. Lissabonissa, ja se vieraili mm. Beirutissa 23.-27. 8. Työryhmän jäsen Erkki Liikanen osallistui molempiin, Pentti Väänänen oli hänen edustajanaan Pariisissa 17.12. pidetyssä kokouksessa.

Talouspoliittinen konferenssi pidettiin Wienissä 21.—22. 2. SDP:tä edustivat Matti Ahde, Raimo Sailas ja Markku Hyvärinen.

Eteläisen Afrikan tilannetta käsittelevän konferenssin (v. 1983) suunnitteluistunnossa Brysselissä 1. 7. kävi Pentti Väänänen.

SI:n tilintarkastajana toimi edelleen Ulf Sundqvist.

b) Yhteispohjoismaiset suhteet

Pohjoismaisten veljespuolueiden ja sosialidemokraattisen ammattiyhdistysliikkeen yhteydenpito jatkui kiinteänä. Merkittävin tapahtuma oli Sandefjordissa Norjassa järjestetty **työläiskongressi**, johon osallistunutta SDP:n 21-jäsenistä valtuuskuntaa johti puoluesihteeriksi Erkki Liikanen. Kongressi hyväksyi julkilausuman mm. aseidenriisunnasta ja Libanonin tilanteesta.

Neljän puolueen yhteisesti palkkaamana yhteistyösihteerinä jatkoi ruotsalainen Sven Dahlin.

Puoluesihteerikokouksia pidettiin 25. 5. helsingissä, 12.—13. 8. Tukholmassa ja 23. 11. Kööpenhaminassa. Liikanen osallistui kaikkiin.

Uiko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä kokoontui Helsinginissä 22.-23. 3., Oslossa 10.—11. 5. (Väänänen) sekä Tukholmassa 20.—21.12. (Lipponen, Väänänen).

c) Euroopan yhteisön sos.-dem. puolueiden konferenssi

SDP pitää yllä tarkkailijatasen suhteita EC:n sosialististen ja sosialidemokraattisten puolueiden konföderaatioon. Konföderaation kolmijäseninen valtuuskunta, jota johti SPÖ:n puoluesihteerin Fritz Marsch, kävi keskusteluja SDP:n edustajien kanssa Helsingissä 18.—20. 3.

Konföderaation toimikunnan Brysselissä 6. 5. pitämässä kokouksessa oli mukana Markku Hyvärinen ja Pariisissa 12.—13.11. pidetyssä kongressissa Kari Tapiola.

d) Kahdenkeskiset yhteydet veljespuolueisiin

Amerikan Yhdysvaltain Sosialidemokraattien (SDUSA) VVashingtonissa 3.-5.12. pidetyssä puoluekokouksessa kävi Riitta Korhonen.

Brittiläisen työväenpuolueen puoluekokouksessa Blackpoolissa 27.9.—1.10. edusti SDP:tä Markku Hyvärinen.

Guatemalan Demokraattisen Sosiaalistipuolueen (PSD) johtaja Carlos Callardo Flores oli SDP:n vieraana 17.—24.5.

Itävallan Sosialistisen puolueen (SPÖ) puoluekokouksessa 27.-29.10. Wienissä oli Paavo Lipponen.

Libanonin Edistyskellisen sosialistipuolueen (PSP) entisen johtajan Kamal Jumblatin murhan 5-vuotismuistotilaisuudessa Beirutissa 13.—17. 3. edusti puoluetta Jan Furstenborg.

Portugalin Sosialistinen puolue (PS) järjesti 4.—10. 4. veljespuolueiden kansainvälisten asiain sihteerille tapaamisen Farossa. Pentti Väänänen oli mukana.

Ruotsin Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen (SAP) järjestämässä aseidenriisuntaistunnossa alusti Kalevi Sorsa. Vaalivalvojaisiin 19. 9. osallistui Pentti Väänänen kv. sihteeristöstä.

Saksan liittotasavallan Sosialidemokraattisen Puolueen (SDP) puoluekokouksessa Münchenissä 19.—22. 4. edustivat SDP:tä Erkki Liikanen ja Pentti Väänänen sekä Peter Muurman eduskuntaryhmästä. Kalevi Sorsa oli kutsuttu puhujaksi 28. 6. VViesbadenissa pidettyyn SDP:n vaalijuhlaan.

Salvadorin Kansallisen vapautusrintaman (MNR) johtaja Guillermo Manuel Ungo oli puolueen vieraana 12.—15. 8. ja Voionmaan Opiston kesäjuhlan puhujana 14. 8.

Tanskan Sosialidemokratian ja ammattiyhdistysliikkeen Kööpenhaminassa 31. 1.—2. 2. pidettyyn työllisyyspoliittiseen konferenssiin osallistuivat Pertti Paasio ja Markku Hyvärinen sekä Erkki Meriläinen eduskuntaryhmästä.

Seuraavia tapahtumia tervehdittiin sähköitse:

10. 2. Kansallisen Vapautuspuolueen (PLN) menestys Costa Rican presidentinvaalissa

17.2. Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen (JDSP) puoluekokous

20.—21. 3. USA:n Demokraattisen Sosialistisen Järjestäytymiskomitean (DSOC) ylimääräinen puoluekokous.

24.-28.3. Italian Sosialistisen Demokraattisen Puolueen (PSDI) puoluekokous.

18. 5. Dominikaanisen Tasavallan Demokraattisen Vallankumouspuolueen (PRD) presidentinvaalivoitto.

10.—11.6. Maltan Työväenpuolueen puoluekokous.

5._9. 7. Australian Työväenpuolueen puoluekokous.

4.-5.9. Tanskan Sosialidemokratian puoluekokous.

19.9. Jamaikan Kansan Kansallispuolueen (PNP) puoluekokous.

20.9. Ruotsin SAP:n voitto valtiopäivävaaleissa.

22.-24.10. Irlannin Työväenpuolueen puoluekokous.

29.10. Espanjan Sosialistisen Työväenpuolueen (PSOE) vaalivoitto.

30.10.—1.11. San Marinin Yhdistyneen Sosialistipuolueen (PSU) puoluekokous.

11.—12.12. Malesian Demokraattisen Toimintapuolueen (DAP) puoluekokous.

13.12. Portugalin Sosialistipuolueen (PS) menestys kunnallisvaaleissa.

6. Suhteet kommunistisiin puolueisiin

Vakiintunut yhteistyö lähinnä Euroopan sosialististen maiden johtavien puolueiden kanssa jatkui. Ohjelmassa oli tapaamisia ja valtuuskuntien vaihtoa.

a) Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (NKP)

5. 4. tapasi SONK:n vieraana ollut Komsomolin valtuuskunta puoluetoimistossa Markku Hyvärisen ja Riitta Korhosen.

19. 7.—1. 8. korkeimman neuvoston pääsihteeri Anatoli Lukjanov ja professori Ludmila Lukjanova SDP:n vieraina.

23.—30. 10. SDP:n valtuuskunta puheenjohtaja Kalevi Sorsan johdolla NL:ssä. Muina jäseninä Pirkko Työläjärvi, Johannes Koikkalainen, Erkki Liikanen, Matti Ahde, Risto Tuominen, Kaija Ruukki ja Juhani Hyvönen sekä avustajina Aimo Kairamo, Jaakko Kalela, Markku Hyvärinen ja Pentti Väänänen. Yhteinen tiedote.

21.—22.12. Kalevi Sorsa ja Erkki Liikanen SNTL:n 60-vuotisjuhlilla Moskovassa.

Surunvalitteluja esitettiin 27.1. poliittisen toimikunnan jäsenen M. A. Suslovin, 20. 8. akateemikko N. N. Inozemtsevin ja 10. 11. pääsihteeri L. I. Brezhnevin kuoleman johdosta.

b)muut

Korean Demokraattisen Kansantasavallan Työväenpuolueen valtuuskunta, jota johdatti kansainvälisten asiain osaston apulaispäällikkö, tapasi Erkki Liikasen ja Pentti Väänänen 18. 3.

Jarmo ja Marja-Liisa Rantanen vierailivat KDKT:ssä puolueen kutsusta 17.—26. 4. vieden mukanaan SDP:n onnittelut 15. 4. 70 vuotta täyttäneelle Kim Il Sungille.

Puolan Yhtyneen Työväenpuolueen kansainvälisen osaston päällikkö VVlodzimierz Natorf tapasi puoluetöimistössä 1. 2. Pentti Väänänen ja Riitta Korhosen.

Romanian Kommunistinen Puolue sai vieraakseen 30. 5.-7. 6. SDP:n valtuuskunnan, johon kuuluivat Johannes Koikkalainen (joht.), Lauri Sivonen, Leif Ehrsten sekä Maija Rajantie. Tiedote tapaamisesta presidentti Ceaucescun kanssa.

Saksan Demokraattisen Tasavallan Sosialistisen Yhtenäisyyspuolueen kutsusta puoluesihteeri Liikanen vieraili SDT:ssä 30. 11.—2. 12. tavaten mm. pääsihteeri Erich Honeckerin. 25.8. esitettiin Honeckerille onnittelut 70-vuotispäivän johdosta.

Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen pääsihteeriä Jänös Kadaria onnitteltiin sähköitse hänen 70-vuotispäivänään 26. 5.

7. MUITA TAPAAMISIA, KOKOUKSIA, YHTEYDENOTTOJA

29.—31.1. Maailman Rauhanneuvoston järjestämässä aseidenriisunta-ja liennytyskokouksessa Ulf Sundqvist ja Lauri Kangas.

30.—31. 1. Koreoiden yhdistämisestä keskustellessa toimittajakonferenssissa (järjestäjänä Suomi—Korea-Seura) Kaija Ruukki.

9. 2. Kuuban kansallisen ystävyysliiton edustaja Orlanda Caprera tapasi Lauri Sivosen ja Jorma VVestlundin.

5. 3. Irakin Rauhanpuolustajien valtuuskunta tapasi puoluetöimistössä Lauri Sivosen.

8. 3. Guatemalan yhdistyneiden oppositiovoimien valtuuskunnan ottivat vastaan Pentti Väänänen ja Riitta Korhonen.

18.—21. 3. Lauri Sivonen puheenjohtaja Sorsan edustajana ns. Brysselin liikkeen kokouksessa.

16. 4. Turkin ay-liikkeen asianajaja Youssef Top kertoi pikkeustilasta kansainväliselle sihteeristölle.

8.-9. 5. Helsingissä pidettyyn Kyproksen solidaarisuuskomitean konferenssiin osallistuvat Pentti Väänänen ja Ulpu Tapiola.

14. 5. Puuliiton vieraana ollut espanjalainen ay-valtuuskunta (UGT/Femca) tapasi Markku Hyvärisen ja Hannu Anttosen.

2.-4. 7. Brysselissä pidetyssä END-liikkeen aseidenriisuntatapahtumassa Pentti Väänänen Kalevi Sorsan edustajana.

25. 8. Chilen MIR:n johtaja Pascal Allende tapasi Sorsan ja Liikasen.

19. 9. Moskovan ulkomaisten suhteiden instituutin rehtori Nikolai Lebedev tapasi Matti Ahteen, Martti Äbergin ja Riitta Korhosen.

5. 10. Paasikivi-seurassa alustamassa käynyt USA:n presidentin entinen turvallisuuspoliittinen avustaja Zbigniew Brzezinski tapasi Kalevi Sorsan.

11.11. Salvadorin ihmisoikeuskomission puheenjohtaja Marianella Carcia Villas tapasi Pentti Väänänen ja Jouko Elon.

10. 12. NL:n Rauhankomitean puheenjohtaja Juri Zhukov tapasi puoluetöimistössä Erkki Liikasen, Pentti Väänänen ja Riitta Korhosen.

Lähetetyt sähköteet

27. 2. onnittelut Polisariolle Saharan Demokraattisen Arabitasavallan julistamisen 6-vuotispäivän johdosta.

13. 3. puheenjohtaja Sorsa tervehti Hiroshimassa pidettyä atomiaseiden vastaista kokousta.

24. 3. kiitossähköteitä mm. PLO:n johtajalle Jasser Arafatille kansanedustaja Tellervo Koiviston kultua vastaanotettujen surunvalittelusähköteiden johdosta.

29.4. paheksunta Turkin sotilasjuntan johtajalle kenraali Kenen Evrenille puoluejohtaja Biilent Ecevitin uudelleen pidättämisen johdosta.

28. 8. menestyksen toivotukset Irakin Arabisocialistisen Baath -puolueen uudelle puoluetöimikunnalle.

11.10. onnittelut Bolovian MIR:lle presidentinvaalimenestyksen johdosta.

9. 12. vetoamus Etelä-Afrikan Tasavallan presidentille kolmen kuolemaantuomitun ay-aktivistin puolesta.

8. EDUSTUS ERÄISSÄ VALTIOLLISISSA ELIMISSÄ

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 37. istuntokauden Suomen valtuuskunta: Aira Kalela ja Riitta Korhonen

YK-asiain neuvottelukunta: Kaisa Raatikainen, Unto Vesa ja Pentti Väänänen

Taloudellisten kehityksmaasuhteiden neuvottelukunta (TALKE): lokakuuhun asti: Lasse Lehtinen vpj. (varaedust. Pirjo Ala-Kapee), Raimo Väyrynen (Unto Vesa), Kimmo Kiljunen (Christer Granskog), Pekka O. Aro (Peter Nyberg); uudessa jäsenmäärältään vähennetyssä: Lasse Lehtinen vpj. (varaedust. Pirjo Ala-Kapee), Unto Vesa (Kimmo Kiljunen).

TEKERAn hallintoneuvosto: Jermu Laine (pj.), Erkki Tuomioja ja Eero Rantala

Ulkomaisten investointien neuvottelukunta: Pekka Hemmilä (varalla Heikki Niemi)

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta: Erkki Hatakka vpj. (varaedust. Anna-Liisa Piipari), Sakari Knuuttila

Sotatilalakikomitea: Reino Breilin, Olavi Heinonen, Matti Luttinen ja Anna-Liisa Piipari

9. KANSAINVÄLINEN SOLIDAARISUUSSÄÄTIÖ

a) Hallinto

Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön valtuuskuntaan kuuluivat vuonna 1982 Vilho Lautala (varalla Tuomo Soraluoma), Helena Huoviala (Risto Paananen), Jussi Pikku-saari (Risto Talonen), Veli Heikkilä (Sirkka-Liisa Vehviläinen), Pentti Sahi (Mauno Forsman), Lauri Vilponiemi (Kaj Laxen), Mauno Tahvonon (Ilpo Pyymäki), Heikki Ky-länpää (Paavo Saikkonen), Risto Parjanne (Erkki Hatakka), Kirsti VVestphalen (Martti Havin), Jukka Pakkala (Lasse Syrjä) ja Folke Sundman (Hans Jern). Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi Mauno Tahvonon ja varapuheenjohtajana Jukka Pakkala.

Säätiön hallitukseen kuuluivat 21.1.1982 pidettyyn valtuuskunnan kokoukseen asti Helvi Saarinen (pj.), Markku Jääskeläinen (vpj.), Seppo Berg, Maunu Ihalainen, Jorma Oksanen ja Ilpo Rossi. Valtuuskunnan kokouksessa hallitukseen valittiin Helvi Saarinen (pj.), Markku Jääskeläinen (vpj.), Timo Haukilahti, Jorma Oksanen, Ilpo Rossi ja Seppo Ylinen.

Säätiön toiminnanjohtajana oli Pentti Väänänen. Säätiön työntekijöinä olivat Jouko Elo (tiedotussihteeri 1.1.—28. 2., 1. 6.—15.10., 8.12.—31.12.), Jukka Pakkala (tiedo-tussihteeri 15. 3.—31. 5., 1. 8.—31. 12.) ja Sirpa Iso-Aho (projektissihteeri 1. 11.—31. 12.).

b) Kampanjat ja avustukset

Säätiön omatoiminen varainhankinta oli 287.088 mk, josta prosenttikeräyksen osuus oli 239.699 mk. Prosenttikeräyksen lisäksi keräysmuotoina olivat Työväen Joululehti, arpajaiset, kirpputorit, lista- ja lipaskeräykset sekä materiaalin myynti.

Säätiö sai ulkoasianministeriöltä 155.000 mk avustusta projekteihin ja 9.000 mk avustusta tiedotustoimintaan.

Projekteja toteutettiin vuoden aikana Salvadorissa, Angolassa ja Libanonissa. Salvadoriin toimitettiin maatalous- ja kalastustarvikkeita vapautusliikkeen hallitsemissa alueille. Avun arvo oli 210.000 mk. Israelin Libanoniin tekemän hyökkäyksen uhrien avustamiseen toimitettiin 50.000 mk Suomen Punaisen Ristin kautta. Angola-projektin toimitukset siirtyivät alkuvuoteen 1983. Niihin on tilinpäätöksessä varattu 174.000 mk. Muihin avustuksiin on käytetty 8.921 mk.

Kaikkiaan säätiön avustustoiminnan arvo oli 442.000 mk, eli se yli kaksinkertaistui edellisestä vuodesta.

VIII TALOUDELLISIA ASIOITA

1. TALOUS- JA SUUNNITTELUTOIMIKUNTA (TASU)

Puoluetoimikunnan päätöksen mukaan talous- ja suunnittelutoimikuntaan ovat kuuluneet Erkki Liikanen puheenjohtajana ja jäsenenä Ulf Sundqvist, Eero Rantala, Ylermi Runko, Erkki Vuorinen, Antti Hietanen, Rauno Kousa, Pirkko Työläjärv, Uolevi Kaukovaara, Pentti Ketola ja Maunu Ihalainen.

2. TILINTARKASTUS

Puoluekokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat olleet Ilmari Lavonsalo puheenjohtajana, Anssi Kärkinen ja Kalevi Koskivirta. Tilintarkastajien varamiehinä ovat olleet Pentti Laaksonen ja Pertti Kalliala.

3. TALOUDENHOITO

Puolueen taloudenhoitoon kuuluvat tehtävät on hoidettu hallinto-osastolla. Taloudenhoitajana on toiminut Maunu Ihalainen, laskentapäällikkönä Maire Tommola, pääkirjanpitäjänä Anja Salminen, jonka äitiysloman aikana 27. 9. saakka vt. pääkirjanpitäjänä Helena Haaranen, kassanhoitajana Asta Hillner, palkanlaskijana Riitta Elovuo, piirijärjestöjen kirjanpitäjänä Helga Niemi ja myyntisihteerinä Teppo Jalli 30.6. saakka ja 1. 7. lähtien Rauli VVarto.

4. OMAISUUDEN MYYNTILUPIA JA SIIRTOJA

Kaipiaisten Ty ry:n ja Anjalankosken kaupungin välinen vaihtokirja, purkautuneen Vallilan seudun Sos.-dem. Naiset ry:n omaisuuden siirto Vallilan Sos.-dem. Naisyhdistys ry:lle, Hämeenlinnan Ty, Toijalan Ty, Imatran Sos.-dem. Ty ry., Ihalan Sos.-dem. Yhdistys ry., Nurmeksen Sos.-dem. Ty ry, Somerniemen Ty ry., Lohjan Ty ry., Kaukalahden Sos.-dem. Yhd. ry., SDP:n ja Porin Sos.-dem. yhd. ry:n yhteisen osakkeen myynti, purkautuneen Arolan Sos.-dem. ry:n varojen siirto Ohkolan Ty ry:lle, Pälkäneen Sos.-dem. Ty ry., purkautuneen Saaresmäen Sos.-dem. Ty ry:n omaisuu-

den siirto Otanmäen Ty.lle, purkautuneen Liesjärven Ty ry:n omaisuuden siirto Keuruun Ty ry:lle, Ty Liesjärven Pyrintö ry:n omaisuuden siirto Keuruun Ty:lle, Jokioisten Ty ry., Kosken Hl. Ty ry.

5. OSTO- JA RAKENNUSLUPIA

Osto- ja rakennuslupia on puoluetoimikunta myöntänyt Savonlinnan Ty ry:lle ja Aulan Sos.-dem. Yhdistys ry:lle.

6. LAHJOITUKSIA

Saaren Ty ry:n omaisuuden lahjoitus Heinäveden Ty ry:He.

7. VAKUUKSIA

Nimivakuuksia on myönnetty seuraaville sosiaalidemokraattisille yrityksille ja yhteisöille: Eteenpäin Oy ,Lounais-Suomen Kirjapaino Oy ja Työväenlehdistön Kannatusyhdistys.

8.TYÖVÄENTALOJENKORJAUSMÄÄRÄRAHAT

Opetusministeriön myöntämistä työväentalojen korjausmäärärahoista sai avustusta 81 sos.-dem. työväentaloa, yhteensä 1.793.000 mk.

Avustusta saaneet yhdistykset piireittäin:

Uudenmaan Sos.-dem. Piiri ry: Friherrsin sosiaalidemokraatit ry., Hyvinkäänkylän Työväenyhdistys ry., Jokelan Työväenyhdistys ry., Järvenpään Työväenyhdistys ry., Billnäs sv. arbetarförening rf.—Karjaan sos.-dem. yhdistys ry., Karjalohjan Työväenyhdistys ry., Klaukkalan sos. dem. työväenyhdistys ry., Lepsämän Työväenyhdistys ry., Myrskylän Työväenyhdistys ry., Nummelan Työväenyhdistys ry., Otalammen Työväenyhdistys ry., Pornaisten Laukkosken Työväenyhdistys ry., Rekolan Työväenyhdistys ry., Sammatin Työväenyhdistys ry.

Varsinais-Suomen Sos.-dem. Piiri ry.: Nousiaisten sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Salon sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Uudenkaupungin Työväenyhdistys ry., Kimito Svenska socialdemokratiska förening

Satakunnan Sos.-dem. Piiri ry.: Koskioisten sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Kuivalahden Työväenyhdistys ry., Luvian työväenyhdistys ry., Merikarvian Työväenyhdistys ry., Preiviikin Työväenyhdistys ry., Vanha-Ulvilan sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Etelä-Hämeen Sos.-dem. Piiri ry: Eteläisten Työväenyhdistys ry., Hauhon Työväenyhdistys ry., Herajoen—Arolammin sos.-dem. yhdistys ry., Humppilan sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Kylmäkosken Työväenyhdistys ry., Launosten Työväenyhdistys ry., Urjalan Työväenyhdistys ry., Viisarin sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Pohjois-Hämeen Sos.-dem. Piiri ry: Hirsilän Työväenyhdistys ry., Kolhon Työväenyhdistys Kehitys ry., Lahdenkylän Työväenyhdistys ry., Lempäälän Työväenyhdistys

ry., Ruoveden Sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Suoraman Työväenyhdistys ry., Länsi-Teiskon Työväenyhdistys ry., Tervaniemen sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Veiaatan Työväenyhdistys ry., Visuveden Työväenyhdistys Kehitys ry.

Kymen Sos.-dem. Piiri ry.: Haminan Työväenyhdistys ry., Lamposaaren sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Lauritsalan sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Neuvottoman Työväenyhdistys ry., Parkkarilan sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Purolan Työväenyhdistys ry., Saivikkalan Työväenyhdistys ry., Salomiehikkälän Työväenyhdistys ry.

Mikkelin Sos.-dem. Piiri ry.: Enonkosken Työväenyhdistys ry., Kallislahden Työväenyhdistys ry., Mikkelin Työväenyhdistys ry., Savonlinnan Työväenyhdistys ry., Sulkan sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Kuopion Sos.-dem. Piiri ry.: Keiteleen sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Könönpeilon sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Rautalammin sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Rauta-vaaran kk sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

Pohjols-Karjalan Sos.-dem. Piiri ry.: Naarvan Työväenyhdistys ry., Oravisalon Työväenyhdistys ry., Pankakosken sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Tohmajärven Kemien sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Utran Työväenyhdistys ry.

Vaasan Sos.-dem. Piiri ry.: Alavuden sosialidemokraatit ry., Isonkankaan Sos.-dem. Nuoriso-osasto ry., Kaskisten sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

SDP:n Keski-Suomen Piiri ry: Haarajärven työväenyhdistys ry., Karstulan kk Työväenyhdistys ry., Keuruun Työväenyhdistys ry. (Asunta), Keuruun Työväenyhdistys ry., Kuhmoisten Työväenyhdistys ry., Vesangan Työväenyhdistys ry., Äänekosken Sosialidemokraattinen Yhdistys ry.

Oulun Sos.-dem. Piiri ry.: Iin Sosialidemokraatit ry., Kuhmon sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Otanmäen sos.-dem. Työväenyhdistys ry., Piippolan Työväenyhdistys ry.

Lapin Sos.-dem. Piiri ry.: Kaakamon sos.-dem. Työväenyhdistys ry.

9. PUOLUEEN TALOUS

Tuloslaskelma ja tase 31.12.1982 eri liitteinä.

10. LEHTITALOUS

Sosialidemokraattinen sanomalehdistö

Kulunut vuosi on sosialidemokraattisen sanomalehdistön ja graafisen teollisuuden piirissä ollut taloudellisesti jokseenkin hyvä. Edellisen vuoden heikolta pohjalta pystyttiin tulosta yleisesti ottaen merkittävästi parantamaan. Hyvään tulokseen oli merkittävimmin vaikuttamassa ilmoitusmyynnin myönteinen kehitys ja kulujen pysyminen kurissa. Vuosi on taloudelliselta tulokseltaan parhaita viime vuosien aikana.

Levikki

Vaikka sosialidemokraattisten sanomalehtien lukumäärä vuodesta 1981 lisääntyi yhdellä, Vastin-lehden alkaessa ilmestyä Jyväskylässä, tapahtui kokonaislevikissä 2,6 %:n lasku. Tähän oli vaikuttamassa eräitten lehtiemme levikkialueella oleva työttömyys sekä Kansan Lehden Keski-Suomesta vetäytymisen aiheuttama levikin lasku. Yhteislevikki oli 165.359. Saman suuntainen kehitys oli ammattiyhdistysliikkeen myöntämien lehtisetelien käytössä, tosin lasku oli 0,9 % ja huomattavasti pienempi kuin kommunististen lehtien vastaava lukema —3,7 %.

Ilmoitusmyynti

Ilmoitusvolyymin kehitys oli varsin myönteinen ja kasvoi maan sanomalehdistön keskimäärää enemmän eli 9,7 %. Volyymin kasvu merkitsi myös tulojen huomattavaa lisääntymistä ja ilmoitustulot kohosivat yli 50 milj. markan.

Lehtituet

Huolimatta parantuneesta taloudellisesta tilanteesta on sosialidemokraattisen sanomalehdistön talous edelleen riippuvainen valtion lehdistötuesta. Edellisestä vuodesta lehdistötukemme nousi 3 milj. markkaa ja oli 20,8 mmk eli 25,9 % koko valikoi-vasta lehdistötuesta.

Sosialidemokraattisen lehdistön yhteistyö

Sosialidemokraattisen lehdistön ja graafisen teollisuuden yhteistyötä toteutetaan kaupallis-hallinnollisissa ja teknisissä asioissa T-lehdistö Oy:ssä. Teknisessä yhteistyössä ovat merkittävimpinä kohteina sekä materiaalien että investointihyödykkeiden yhteisostotoiminta. Aatteellista yhteistyötä hoidetaan Työväenlehdistö ry:n kautta. Keskusorganisaatioiden palveluksessa oli kertomusvuoden aikana neljä henkilöä.

Lehtien toimitusjohtajat ja päätoimittajat 31.12.1982

Lehti	Toimitusjohtaja	Päätoimittaja
Eteenpäin	Antero Anttila	Jukka Vehkasalo
Hämeen Kansa	Heikki Dahlbo	Tuomas Harpf
Kansan Lehti	Harri Roihankorpi	Paavo Luokkala
Pohjanmaan Kansa	Pekka Iitola	Vesa Karvinen
Pohjois-Karjala	Hannu Romu	Sakari Tahvanainen
Pohjolan Työ	Urho Ervasti	Olavi Määttä
Saimaan Sanomat	Jukka Salmi	Rauno Iivonen
Suomen Sosialidemokraatti	Kimmo Jokela	Aimo Kairamo
Turun Päivälehti	Pauli Viklund	Seppo Heikki Salonen
Uusi Aika	Leo Nyberg	Aimo Massinen
		Leo Nyberg

Valpas
Vapaus
Vastin
Arbetsblad
T-lehdistö Oy, Työ-
väenlehdistö ry.

Martti Ruokolainen
Veikko Behm
Erkki Syrjä
Alf-Erik Helsing
Erkki Vuorinen

Martti Ruokolainen
Seppo Hyvärinen
Kauko Hirvonen
Alf-Erik Helsing

Kirjapainoyritysten toimitusjohtajat 31.12.1982

Oy Kehitys
Mikkelin Painos Oy
Paasipaino Oy
PT-paino Oy

Leo Nyberg
Pentti Ohtonen
Ilpo Piironen
Urho Ervasti

T-lehdistö Oy:n hallitus

Antero Anttila
Pekka Iitola
Kimmo Jokela
Leo Nyberg
Harri Roihankorpi
Martti Ruokolainen
Erkki Vuorinen

varapuheenjohtaja

puheenjohtaja

Työväenlehdistö ry:n johtokunta

Antero Anttila
Kimmo Jokela
Leo Nyberg
Harri Roihankorpi
Erkki Vuorinen

varapuheenjohtaja

puheenjohtaja

KERTOMUS SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTISEN PUOLUEEN TOIMINNASTA 1983

I YLEISKATSAUS

1. KANSAINVÄLINEN TILANNE

Suhteet suurvaltojen välillä eivät ole osoittaneet lientymisen merkkejä. Jännitystä lisäävin seikka oli uuden ydinasevarustelukierroksen käynnistyminen Euroopassa, joka jo entuudestaan oli voimakkaimmin varusteltua aluetta koko maailmassa. Kiristynyt ilmapiiri suurvaltojen välillä on heijastunut taantumana myöskin vasta itseinäistyneiden maiden kehityspyrkimyksissä ja yrityksissä muuttaa maailman taloudellisia rakenteita oikeudenmukaisempaan suuntaan.

1.1. Aseidenriisunta

NATO-maat tekivät vuonna 1979 nk. kaksoispäätöksen, jonka mukaan uusia ydinohjuksia sijoitettaisiin Länsi-Eurooppaan vuoden 1983 lopulla, ellei sitä ennen päästä neuvotteluratkaisuun aseistuksen supistamisesta Euroopassa. Neuvotteluja käytiin sekä strategisten ydinaseiden (START) että keskimatkan ydinaseiden (INF) osalta Genevessä. Neuvotteluyhteys katkesi sijoittelun alettua vuoden -83 lopulla. Varsovan liitto on ilmoittanut vastatoimekseen uusien ohjusten sijoittelun eräisiin Itä-Euroopan maihin. Tavanomaisten asevoimien rajoittamiseen tähtäävät neuvottelut, joita suurvallat ovat käyneet Wienissä, keskeytyivät niin ikään vuoden 1983 lopulla.

Neuvottelujen epäonnistuminen lisäsi odotuksia Euroopan luottamusta ja turvallisuutta lisääviä toimia ja aseidenriisuntaa pohtivaa kokousta kohtaan, jonka ensivaihe sovittiin aloitettavaksi tammikuussa 1984 Tukholmassa.

Sosialidemokraattiset ponnistelut ovat keskittyneet sellaisten edellytysten luomiseen, joissa neuvotteluja voitaisiin mahdollisimman pikaisesti jatkaa. Eräänä mahdollisuutena on esitetty Geneven neuvottelujen yhdistämistä. Aseidenriisuntaneuvottelujen päätavoitteena tulee olla kaikkien ydinaseiden kieltäminen, kokeilun ja valmistamisen pysäyttäminen. Käydyt neuvottelut ydinaseiden lisäämisen rajoittamisesta tulee kääntää neuvotteluiksi, joissa pyritään olemassaolevien ydinasevarastojen supistamiseen.

1.2. ETYK

ETYK-seurantakokous Madridissa päättyi yksimielisyyteen alkusyksystä 1983. Tämä merkittiin positiivisimmaksi tapahtumaksi suurvaltasuhteissa. Seurantakokouksen päätöksistä näkyvimmäksi nousi Tukholman aseidenriisuntakonferenssista saavutettu yksimielisyys. Helsingissä vuoden lopulla pidetty Tukholman konferenssin valmistelukokous saavutti sovituksessa ajassa yksimielisyyden.

1.3. Kansainvälinen talous

Ratkaisuaan odottavia ongelmia maailmantalouden kannalta ovat:

- korkea reaalikorko
- korkeat inflaatio-odotukset
- valtioiden suuret budjettialijäämät
- häiriöt valuuttapolitiikassa
- protektionismi
- kehitysmaiden velkataakka

Edellämainitut maailmantalouden tasapainoa häiritsevät tekijät kytkeytyvät toisiinsa ja heijastavat yleistä epävarmuutta kansainvälisessä politiikassa.

»Ihmisten enemmistön», kehitysmaiden, kannalta tilanne on synkin: teollisuusmaiden orastava noususuhdannekaan ei nykyisin talousrakentein tule nostamaan kehitysmaiden taloutta. Maailmanpankin ennusteiden mukaan jopa bruttokansantuote/asukas -suhdanneluku tulee kehittyneissä maissa edelleen laskemaan.

SL:ssä valmistellaan toimenpiteitä, jotka johtaisivat sosialidemokraattien kiinteämpään yhteistyöhön maailmantaloutta ja kehitysmaiden asemaa koskeissa asioissa. Yhteistoimintaa tavoitellaan erityisesti monenkeskisten rahoituslaitosten johtelmissä.

1.4. Kriisialueet

Aseellista taistelua on käyty Lähi-Idässä, Väli-Amerikassa ja eteläisessä Afrikassa.

Palestiinalaisten ongelma ei ole saanut ratkaisuaan, ja avoimet sotatoimet Libanonissa ovat jatkuneet aiheuttaen siviiliväestölle epäinhimillisiä kärsimyksiä. Irakin ja Iranin välinen sota jatkui kolmatta vuotta.

Sisällissota El Salvadorissa ja juntan vastainen aseellinen taistelu Guatemalassa ovat jatkuneet.

Etelä-Afrikan tasavalta ei ole edelleenkään suostunut YK:n turvallisuusneuvoston yksimieliseen päätökseen, jonka tarkoituksena on YK:n valvomien vapaiden vaalien toteuttaminen Namibiassa. Etelä-Afrikka on sitä vastoin kiihdyttänyt sotatoimiaan Angolassa, alueella, jossa sijaitsevat Namibian pakolaisten leirit.

1.5. Yhdistyneet Kansakunnat

YK ei ole kyennyt toteuttamaan alkuperäistä tarkoitustaan, rauhan turvaamista. Sen merkitys on painottunut kehitysmaiden näkökulmien esilletuomiseen. YK-järjestelmää kohtaan on kasvavasti esitetty kritiikkiä. Tämä kärjistyi osana turvallisuusuhteiden ongelmia yleiskokouksen alla.

Kansainvälisten suhteitten mittarina on YK täten ollut yksi herkimmistä.

Pohjoismaat, osin pääministeriensä yhteisellä esiintymisellä, ovat tehneet esityksiä YK:n aseman vahvistamiseksi.

1.6. Parlamenttivaalit

Merkittävimmät parlamenttivaalit suoritettiin kertomusvuonna Saksan Liittotasavallassa ja Englannissa. Liittotasavallassa maaliskuussa pidetyissä vaaleissa kristillisdemokraatit vahvistivat edustustaan sen jälkeen, kun vapaat demokraatit olivat vaihtaneet hallitusyhteistyönsä sosialidemokraattien kanssa yhteistyöksi kristillisdemokraattien kanssa.

Kesäkuussa pidetyissä vaaleissa Englannissa Margaret Thatcherin johtama konservatiivinen puolue vahvisti parlamenttiedustustaan ääniosuutensa laskusta huolimatta. Syynä tapahtuneeseen pidetään vasemmiston hajanaisuutta ja Englannin vaalijärjestelmää.

Oikeiston eteneminen Keski-Euroopassa on johtanut taantumuksellisen talouspolitiikan voimistumiseen. Varustelumenojen kasvattaminen ja sosiaaliturvan osittainen purku on ollut leimallista tälle politiikalle. Eteläisen Euroopan maissa sosialidemokraatit ovat vahvistaneet viime vuosina asemiaan. Veljespuolueet ovat olleet hallitusvastuussa kertomusvuoden aikana Kreikassa, Italiassa, Espanjassa, Portugalissa ja Ranskassa.

1.7. Pohjoismaat

Pohjoismainen yhteistyö on edennyt vakiintuneissa muodoissaan. Verrattaessa pohjoismaista yhteistyötä aikaan, jolloin hallitusten sosialidemokraatit ovat olleet hallitusvastuussa koko Pohjolassa nykyiseen, jolloin Tanska ja Norja ovat konservatiivien johdossa, muistuu menneisyys nykyistä myönteisempänä.

1.8. Suomi

Paasikiven—Kekkosen linjan mukainen ulkopolitiikka on jatkunut koko kansan ulkopoliittisena. Ulkovaltojen luottava suhtautuminen linjan jatkuvuuteen on käynyt ilmi ja vahvistunut presidentti Koiviston käymissä keskusteluissa niin lähinaapurien kuin etäisempienkin maiden johtajien kanssa.

YYA-sopimuksen jatkaminen ja jatkosopimuksen saama yksimielisyys eduskunnassa on osaltaan osoituksena linjamme vakaudesta.

2. JULKILAUSUMAT JA KANNANOTOT

SDP:n puoluetoimikunta antoi vuoden 1983 aikana viisi kansainvälisiin kysymyksiin liittyntä julkilausumaa tai kannanottoa.

YYA-sopimuksen 35-vuotispäivän johdosta 6.4.1983 annetussa julkilausumassa korostettiin YYA-sopimuksen merkitystä pohjana Suomen ja Neuvostoliiton väliselle tulokselliselle yhteistyölle. Julkilausumassa korostettiin myös maidemme taloudellisen yhteistyön merkitystä Suomen työllisyydelle sekä sitä, että SDP antaa suuren arvon monipuolisille yhteyksilleen Neuvostoliiton kommunistiseen puolueeseen.

YYA-sopimuksen jatkamista käsitelleessä kannanotossa 26. 5. 1983 puoluetoimikunta tervehti tyydytyksellä sopimuksen jatkamista ja korosti, että sopimus on kaikilta osiltaan ajankohtainen sekä vastaa molempien kansojen perusetuja ja maanosamme turvallisuustarpeita.

Chilen sotilasvallankaappauksesta tuli 11. 9. 1983 kuluneeksi 10 vuotta. 10. 9. 1983 antamassaan kannanotossa puoluetoimikunta korosti solidaarisuuttaan demokration palauttamiseen pyrkiville voimille ja ilmaisi tukensa Sosialistisen Internationaalin työlle yhteiskunnallisen oikeudenmukaisuuden ja tasa-arvon kehityksen aikaansaamiselle Chilessä.

Aseidenriisuntaa käsitelleessä kannanotossaan 6. 10. 1983 puoluetoimikunta toteasi, että on tehtävä kaikki mahdollinen uuden, entistä vaarallisemman ydinvarustelu kierteen välttämiseksi maanosassamme. Puolue antoi täyden tukensa presidentti Koiviston tekemille ydinriisuntaa ja ydinaseiden käytön kieltämistä koskeville ehdotuksille. Kannanotossa korostettiin, että ponnisteluja ydinaseettomuuden varmistamiseksi Pohjolassa kansainvälisesti taatuin järjestelyin on edelleen jatkettava ja että Suomen edustajien tulee antaa aktiivinen tuki Tukholman aseidenriisuntakonferenssiin.

Kannanotossaan 27.10.1983 puoluetoimikunta tuomitsi USA:n aseellisen tunkeutuksen Grenadaan sekä ilmaisi tukensa veljespuolueelleen New Jewel Movementille.

Puolueneuvosto korosti 23. 11. 1983 antamassaan julkilausumassa, että on kaikin keinoin vielä pyrittävä turvaamaan aseidenriisuntaneuvottelujen jatkuminen siten, että samalla pidättäydytään uusien ohjusten sijoittamisesta. Puolueneuvosto vaatii olemassa olevien ydinaseiden määrän supistamista.

3. SISÄPOLITIikka

Vuoden 1983 sisäpolitiikkaa hallitsivat alkuvuodesta maaliskuun eduskuntavaalit ja vaalien voittajista kootun sosialidemokraattien ja keskiryhmien hallituksen kitkaton muodostaminen. Syksyn toimintaa sävyttivät uuden hallituksen selviytyminen ensimmäisestä koetinkivestään, valtion vuoden 1984 tulo- ja menoarviosta sopimisesta ja myöhemmin hallitusrintaman säilyttäminen eduskunnassa budjetin käsittelyn yhteydessä ja neuvottelut opposition kanssa lakien läpiviemiseksi tarvittavan budjettisopimuksen aikaansaamiseksi.

Sosialidemokraatit kävivät edellisen vuoden presidentin valitsijamiesvaalien tavoin

lyhyen, mutta tiiviin vaalikampanjan teemanaan »Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle. Yhdessä yhteisvastuuta tuntien». Porvarit nostivat vaalitaistelun yhdeksi pääkysymykseksi vaalien jälkeisen hallituksen kokoonpanon. Erityisesti kokoomus, jonka vaaliteema oli osittain sama kuin sosialidemokraattien, »Valtiovalta Suomessa kuuluu kansalle. Sinulla on oikeus», yritti tehdä vaaleista kansanäänestystä hallitukseen pääsynsä puolesta. Sosialidemokraattien kanta asiaan oli jo etukäteen selvä: me emme olleet luokittelemassa ketään epäkelvoksi hallitukseen. Hallitusneuvotteluihin katsoimme kunkin puolueen käyvän sillä voimalla, jonka maaliskuun 20. ja 21. päivän vaalituloksille antaa. Katsoimme myös, että hallituksen muodostavat ne, jotka voivat sopia yhteisestä linjasta. Pitkään jatkuneesta vasemmistokeskustayhteistyöstä katsoimme olleen hyviä kokemuksia. Sosialidemokraatit korostivat lisäksi, että jos kansanäänestyksestä haluttiin puhua, siinä oli kyse mm. työpaikkojen turvaamisesta, sosiaaliturvan säilyttämisestä ja ympäristön vaalimisesta.

Vaaleissa SDP vahvisti asemiaan suurimpana puolueena viidellä lisäpaikalla. Asemiaan vahvistivat myös muutkin hallituspuolueet: Keskustapuolue lisäsi paikkamääräänsä kahdella, vaikka puolueeseen liittyneet liberaalit menettivätkin kaikki paikkansa, ja RKP yhdellä edustajapaikalla. Vaalien tuloksen suurimmat yllätykset olivat oppositiopuolueiden, kokoomuksen kolmen edustajapaikan tappio ja SMP:n suuri 10 edustajapaikan nousu, joskin vaalitaistelun loppuvaiheessa SMP:n eteneminen oli jo nähtävissä. SKDL:n alamäki jatkui ennakkodusti, tällä kertaa 8 edustajapaikalla. Ensimmäisen kerran eduskuntaan nousi kaksi vihreiden edustajaa.

Eduskuntavaalit 1979 ja 1983

Puolue	1979		1983			
	äänimäärä	%	paikat	äänimäärä	%	paikat
SDP	691.256	23,9	52	795.813	26,7	57
SKDL	516.276	17,9	35	415.543	14,0	27
KOK	626.108	21,7	47	658.975	22,1	44
KESK	501.012	17,3	36	525.091	17,6	38
LKP	106.609	3,2	4	—	—	—
*)RKP	131.736	4,5	10	146.649	4,9	11
SKL	137.850	4,8	9	90.374	3,0	3
SMP	132.070	4,6	7	288.435	9,7	17
POP	35.022	1,2	—	11.123	0,4	1
SKYP/ Kans.vall						
liitto	9.383	0,3	—	2.452	0,1	—
Muut				43.484	1,5	2

*) mukaan luettuna Ålands Samling

SDP:n puolueeneuvosto totesi 24. 3. antamassaan kannanotossa puolueen pyrkivän vakaaseen enemmistöhallitukseen ja torjui samalla vaalituloksen synnyttämät spekulatiot vähemmistöhallituksesta tai uusista vaaleista. Hallitusohjelmaneuvoiteluihin käytäessä puolueeneuvosto viittasi SDP:n vaalikeskustelujen aikana esittämisiin tarkasti punnittuihin tavoitteisiin pitkäaikaistyöttömyyden katkaisemiseksi,

lapsiperheiden taloudellisen aseman parantamiseksi sekä eläkeuudistuksen virheiden korjaamiseksi. Lisäksi puolueuuvosto vaati vuosia vireillä olleen valtiosäännön uudistusta saatettavaksi päätökseen. Kuukauden verran kestäneiden hallitus-neuvottelujen jälkeen tasavallan presidentti nimitti 6. 5. Sorsan IV hallituksen. Hallitus pohjaksi tuli Sorsan III hallituksen SDP:n (8), Keskustapuolueen (5), RKP:n (2) lisäksi SMP (2). Näin myös Keskustapuolue tuli hallituksessa edustetuksi omalla parlamentaarisella voimallaan. Hallituksen voimasuhteiksi tuli edellisen hallituksen tavoin 9 — 8 porvareiden hyväksi.

Puolueuuvosto totesi 4. 5. 1983, että hallitusta muodostettaessa oli noudatettu SDP:n korostamia parlamentarismia periaatteita. Hallitukseen osallistuvat puolueet muodostivat eduskunnassa selvän enemmistön, ja hallituksen sisäiset voima-suhteet oli ratkaistu SDP:n edellyttämällä tavalla parlamentaaristen sääntöjen mukaisesti. Myös pohjaratkaisussa oli otettu huomioon vaalien tulos.

Hallitusohjelmasta puolueuuvosto totesi, että se on laadittu silmällä pitäen koko vaalikauden kestävästä työskentelystä. Taloudellisista ja suhdennepoliittisista syistä huomattava osa uudistustyöstä ajoittuu kauden jälkipuoliskolle. SDP katsoi, että heti vaalikauden alkupuolella tulee toteuttaa tärkeiksi koettuja, mutta pitkään py-sähdyksissä olleita laadullisia uudistuksia. Näistä puolueuuvosto korosti erityisesti valtiosääntöuudistusta, työsuhteturvaa sekä muita työelämän parannuksia.

Pääministeri Kalevi Sorsan neljän puolueen enemmistöhallitukseen kuuluivat valti-ovarainministeri Ahti Pekkala (Kepu), ulkoasiainministeri Paavo Väyrynen (Kepu), ulko-omaankauppaministeri Jermu Laine (SDP), oikeusministeri Christoffer Taxell (RKP), sisäasiainministeri Matti Luttinen (SDP), sisäasiainministeri, ympäristömi-nisteriön perustamisesta 1.10. lähtien ympäristöministeri Matti Ahde (SDP), puolus-tusministeri Pekka Vennamo (SMP), opetusministeri Kaarina Suonio (SDP), kulttuu-ri- ja tiedeministeri Gustav Björkstrand (RKP), maa- ja metsätalousministeri Toivo Yläjärvi (Kepu), sosiaali- ja terveysministeri Vappu Taipale (SDP), sosiaali- ja ter-veysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa (Kepu) ja työvoimaministeri Urpo Leppänen (SMP), liikenneministeri Matti Puhakka (SDP), kauppa- ja teollisuusministeri Seppo Lindblom (SDP).

Alkuvuodesta tehtiin myös valtakunnan tason valintoja ja nimityksiä. Eduskunta, jossa 77 kansanedustajaa oli vaihtunut, valitsi kansanedustajaksi valitsematta jää-neen edellisen puhemiehen Johannes Virolaisen seuraajaksi kokoomuksen Erkki Pystysen ja ensimmäiseksi varapuheenjohtajakseen edelleen Pirkko Työläjärven, joka oli jo tammikuussa valittu tehtävään Veikko Helteen seuraajaksi Helteen tultua ministeriksi Sorsan edellistä hallitusta täydennettäessä SKDL:n vedettyä ministe-rinsä hallituksesta. Helle ei ollut asettunut enää eduskuntavaaliehdokkaaksi. Edus-kunnan toiseksi varapuhemieheksi valittiin Veikko Pihlajamäki (Kepu), ja hänen tul-tuaan ministeriksi Mikko Pesälä(Kepu).

Myös Suomen Pankissa tapahtui henkilövaihdoksia. Pääjohtaja Ahti Karjalaisen jouduttua jättämään tehtävänsä tasavallan presidentti nimitti hänen seuraajakseen pankkivaltuusmiesten yksimielisestä esityksestä Rolf Kullbergin. Tasavallan presi-dentti nimitti suomalais-neuvostoliittolaisen talouskomission uudeksi puheenjohta-jaksi pääministeri Kalevi Sorsan. Talouskomission johtajuus on jatkossakin sidottu pääministerin tehtäviin.

Jo alkuvuodesta työmarkkinoiden keskusjärjestöt totesivat, ettei keskitettyä ratkai-

sua synny, ja neuvottelut siirtyivät liittokohtaisiksi. Edellisten työehtosopimusratkaisujen jo umpeuduttua työehtosopimustilanne laukesi ennen eduskuntavaaleja Metalliliiton tehtyä ensimmäisenä sopimuksen. Työmarkkinasopimusten nk. yleiseksi linjaksi asetettiin 5,4 prosenttia. Ilman lakkoja ei toimintavuonnaakaan selvitty. Sekä Farmasialiitto että Terveystieteiden ammattijärjestö (Tehy) solmivat työehtosopimuksensa kumpikin noin kuukauden kestäneen lakon jälkeen.

Puolueenvaltuusto korosti 24. 3. antamassaan kannanotossaan sitä, että koska kokonaisvaltaista sopimusta ei syntynyt, vastuu työelämän laadullisista uudistuksista siirtyy poliittisille päättäjille. Ensisijaisiksi tavoitteiksi puolueenvaltuusto katsoi työsuhteturvan parantamisen, työttömyysturvan kokonaisuudistuksen ja parempaan työllisyyteen tähtäävän työajan asteettaisen lyhentämisen.

Sosialidemokraatit etenivät ammattiliittojen vaaleissa, erityisesti Metalliliiton liittokokousvaaleissa, jossa uutena ryhmänä esiintyi SMP saaden kaksi edustajaa. Sulo Penttilän siirryttyä eläkkeelle Metalliliiton liittokokous valitsi uudeksi puheenjohtajakseen SAK:n sihteerin Per-Erik Lundhin.

Hallituksen pystyttyä sopimaan vuoden 1984 valtion tulo- ja menoarviosta sen mahdollisuudet istua tavoitteensa mukaisesti koko vaalikauden ajan paranivat huomattavasti. Sosialidemokraattinen puoluetuomiojärjestö totesi 8. 9. budjettiesityksen asetuneen hallitusohjelman puitteisiin ja turvaavan SDP:n vähimmäisvaatimukset. Lisäksi se katsoi että budjettiesitykseen saatujen korjausten myötä on voitu torjua sosiaaliturvan perustason leikkaukset. Samalla kuitenkin on voitu supistaa valtion lainanottoa ja rakentaa edellytyksiä talouden elvytykselle seuraavan taantuman aikana. Puoluetuomiojärjestö totesi myös budjettineuvottelujen vahvistaneen luottamusta hallituksen kykyyn toimia vaikeissa tilanteissa.

Vakavassa kansainvälisipoliittisessa ja taloudellisessa tilanteessa SDP on pitänyt välttämättömän laajan kansallisen yhteistyön jatkamista. Tähän pyrittiin myös neuvottelemalla opposition kanssa budjetin talouspoliittisen linjan turvaamisesta. Sosialidemokraatit tavoittelivat yhteisymmärrystä keskeisimmistä palkansaajien etuja koskevista asioista toisen työväenpuolueen, SKDL:n kanssa. Perinteiseen työväenpuolueiden yhteistyöhön ei valitettavasti SKDL:n tämänkertaisen enemmistön mielestä ollut mahdollisuuksia. Niinpä sopimus syntyi suurimman oppositiopuolueen kokoomuksen kanssa, tosin vasta vaikeuksien jälkeen. Kokoomuksen puoluejohtajan valmiiksi neuvottelema sopimus ehti jo kerran kaatua kokoomuksen sisäiseen eripuraisuuteen ja pelkoon Suomen Maaseudun Puolueen välistävedosta eläkkeiden väli-indeksitarkistuskysymyksessä.

Porvareiden pitkäaikaisen jarrutuksen jälkeen työsuhteturvalakiesitys pystyttiin antamaan loppuvuodesta eduskunnalle. Lain antaminen loi edellytyksiä tulosopimuskierron keskeyttämiseen viriämiselle. Palkansaajapuolella näytti olevan selvää yhteisymmärrystä aikaansaada laaja-alainen pitempiäaikainen sopimus, joka turvaisi työntekijöiden ostovoiman, loisi pohjaa työllisyyden paranemiselle kilpailukyvyn turvaamisen kautta ja sisältäisi työntekijöille tärkeitä laadullisia uudistuksia.

Kokonaistuotannon kasvu nousi vuonna 1983 lähes 3 prosenttia. Työttömyysaste pysyi noin 6 prosenttina. Suomen Pankki nosti keskeisellä peruskorkoa yhdellä prosenttiyksiköllä. Lyhyellä aikavälillä toimenpide nosti kuluttajahintaindeksiä puoლისen prosenttiyksiköä, mutta pitemmällä aikavälillä koron noston arveltiin hillitse-

vän inflaatiota rahan kysynnän supistumisen kautta. Maaliskuun lopulla tehty 500 miljoonan markan maataloustuloratkaisu samoin kuin elokuussa sovittu keväästä tapahtunut 355 miljoonan markan kustannusten nousu lisäsivät jonkin verran inflaatiopaineita. Kuluttajahinnat nousivat vuonna 1983 vajaat 9 prosenttia, palkansaajien nimellisansiot nousivat keskimäärin noin 10 prosenttia, reaalisot, eli hintoihin suhteutetut ansiot nousivat tällöin keskimäärin 1,5 prosenttia.

Ongelmaksi syksyllä muodostui metsäteollisuuden puupula, joka heijastui alan työttömyytenä. Uuden hankintakauden alkaessa heinäkuussa sopijaosapuolet, Metsäteollisuuden Keskusliitto ja MTK, eivät olleet päässeet sopimukseen yhteinäishintasuosituksista. Sopimukseton tila jatkui pitkälle syksyyn, ja sopimukseen päästiin vasta hallituksen puututtua asiaan.

Vuosi 1983 oli sosialidemokraattiselle puolueelle myös juhluvuosi. Kesällä tuli kuluneeksi 80 vuotta Forssan puoluekokouksesta, jossa neljä vuotta aikaisemmin perustettu Suomen Työväenpuolue sai nimekseen Sosialidemokraattinen Puolue Suomessa. Forssassa vietetyn 80-vuotisjuhlan yhteydessä järjestettiin myös aatepoliittinen seminaari, jossa käsiteltiin periaateohjelman uudistamista.

II PUOLUEEN PÄÄTÄNTÄVALTA-JA TOIMEENPANOELIMET

1. PUOLUENEUVOSTO

Puolueneuvoston puheenjohtajana on Porin XXXII puoluekokouksen valitsemana toiminut Johannes Koikkalainen, I varapuheenjohtajana Vilho Halme ja II varapuheenjohtajana Kerttu Piispa. Puolueneuvoston muut varsinaiset ja varajäsenet ovat olleet piirijärjestöittäin:

Helsingin piiristä Antti Kulmala, Sirkka-Liisa Vehviläinen, Risto Paananen ja Anna-Kaarina Leppänen, varalla Inkeri Airola, Kai Kalima, Camilla von Bonsdorff ja Antero Järvinen

Uudenmaan piiristä Annikki Tenhunen-Ahlqvist, Kirsti Väyrynen, Eero Heinäluoma, Anneli Silvennoinen, Olavi Isokulmala, Tauno Kauppinen ja Matti Linnanahde, varalla Tuulikki Hämäläinen, Veikko Tallgren, Reijo Vuorikallio, Kalevi Alen, Terttu Tammero, Raimo Lehtonen ja Reino Kinos

Varsinais-Suomen piiristä Armas Lahoniitty, Arja Ilola, Reijo Lindqvist, Jukka Tamminen ja Heikki Aaltonen, varalla Tauno Suominen, Pentti Lahti, Ilkka VVäck, Osmo Viitanen ja Ulla Helander

Satakunnan piiristä Marjatta Nuotiomaa, Rauno Hakala, Jorma Soljavaara, Juha Nummela ja Matti Salo, varalla Rainer Sulankivi, Matti Vannekari, Jorma Mikkonen, Elisa Suominen ja Voitto Kivistö

Etelä-Hämeen piiristä Kalervo Aattela, Aulis Kaistinen, Olavi Niemi, Veikko Sund, Jussi Tiira ja Terttu Tuomi-Koskelin, varalla Erkki Salonen, Jaakko Virtanen, Veikko Jylhä, Johannes Koskinen, Matti Rantanen ja Veikko Mäkelä

Pohjois-Hämeen piiristä Reijo Lindroos, Irma Lamminen, Eero Viitala, Veli-Matti

Nurmi ja Matti Hyvönen, varalla Veikko O. Veilahti, Teuvo Pohjolainen, Keijo Kaleva, Aira Myllymäki ja Mauri Säynäväjärvi

Kymen piiristä Anna-Liisa Piipari, Raimo Luoto, Kari Jouhki, Pekka Ruotsalainen, Alpo Sihvola, Heikki Helminen ja Esa Lehtinen, varalla Aapo Surakka, Alvar Leskinen, Teuvo Kinnunen, Heikki Vanhanen, Erkki Paakkunen, Mauri Hokkanen ja Matti Vähänäkki

Mikkelin piiristä Kauko Nieminen, Antti Leskinen ja Risto Kääriäinen, varalla Esko Kärnä, Anja Kuuramaa ja Reino Muttilainen

Kuopion piiristä Kari Rajamäki ja Jouko Löytynoja, varalla Marja-Liisa Tykkyläinen ja Olavi Turkka

Pohjois-Karjalan piiristä Riitta Myller, Kerttu Törnqvist ja Pekka Soininen, varalla Jouko Turkka, Pauli Bau ja Pekka Melkko

Keski-Suomen piiristä Iiris Hacklin, Heikki Pönttiö, Veikko Halonen ja Eila Nieminen, varalla Eino Haro, Eino-Erkki Vainiola, Esko Rantamäki ja Maila Hokkanen

Vaasan piiristä Eila Kujala, Raimo Rauhala ja Mauno Ojaniemi, varalla Sulo Haavisto, Osmo Leppänen ja Lauri Mäkynen

Oulun piiristä Aarno von Bell, Juhani Kymäläinen ja Anna Ojakangas, varalla Paavo Rautiainen, Markku Arvola ja Terttu Kolivuori

Lapin piiristä Maunu Anttila ja Eila Surakka, varalla Matti Lehmonen ja Eila Hyvönen

Ruotsalaisesta Työväenliitosta Mats Nyby ja Gösta Sjöholm, varalla Sten-Erik Abrahamsson ja Thor Granfors

Puolueneuvoston sääntömääräinen kevätkokous pidettiin Helsingissä 24. päivänä maaliskuuta. Sääntömääräisten asioiden lisäksi puolueneuvosto käsitteli eduskuntavaalien jälkeistä tilannetta ja antoi sen johdosta julkilausuman.

Puolueneuvoston ylimääräinen kokous pidettiin 4. päivänä toukokuuta Helsingissä. Kokous hyväksyi puheenjohtaja Kalevi Sorsan hallituksen muodostajaksi, hyväksyi neuvotellun esityksen hallitusohjelmaksi ja hallituksen voimasuhteiksi sekä antoi puoluetoimikunnalle valtuudet nimetä puolueen edustajat hallituksen jäseniksi. Puolueneuvosto antoi hallitustilanteen johdosta julkilausuman.

Puolueneuvoston sääntömääräinen syyskokous pidettiin Helsingissä 23. päivänä marraskuuta. Sääntömääräisten asioiden lisäksi kokouksessa käytiin keskustelu poliittisesta tilanteesta ja annettiin sen johdosta julkilausuma.

2. PUOLUETOIMIKUNTA

Puoluetoimikuntaan ovat Porin XXXII puoluekokouksen valitsemina kuuluneet puheenjohtajana Kalevi Sorsa, I varapuheenjohtajana Veikko Helle, II varapuheenjohtajana

tajana Pirkko Työläljärvi, puoluesihteerinä Erkki Liikanen sekä muina varsinaisina jäseninä Matti Ahde, Maijaliisa Nieminen, Pertti Paasio, Sulo Penttilä, Matti Puhaka, Jarmo Rantanen, Pentti Sahi, Risto Tuominen ja Jacob Söderman sekä varajäseninä Riitta Prusti, Kaija Ruukki, Kaarina Suonio, Uolevi Kaukovaara, Mauno Forsman ja Esko J. Ojala.

Matti Ahteen ja Matti Puhakan tultua nimitetyiksi valtioneuvoston jäseniksi kutsui puheenjohtaja heidän tilalleen puoluetoimikunnan täysivaltaisiksi jäseniksi toistaiseksi Riitta Prustin ja Kaija Ruukin.

Puoluetoimikunnan kokouksiin ovat myös osallistuneet eduskuntaryhmän puheenjohtaja Olli Helminen, Suomen Ruotsalaisen Työväenliiton puheenjohtaja Kaj Bärnlund ja Sosialidemokraattisen Nuorison Keskusliiton puheenjohtaja Jorma Bergholm ja liittokokouksen jälkeen Matti Tukiainen.

Puoluetoimikunta on vuoden 1983 aikana pitänyt 39 kokousta, joista pöytäkirjoihin on merkitty 481 pykälää.

3. HALLINNOLLINEN TOIMINTA

Puolue toimiston hallinto-organisaatioon kuuluvaan työvaliokuntaan ovat puolue toimikunnan päätöksen mukaisesti kuuluneet puolue toimikunnan puheenjohtaja, puoluesihteer i, puolue toimiston eri osastojen ja yksiköiden päälliköt, ay-sihteer i ja tiedotussihteer i.

Eduskuntavaalien 1983 valmistelujen ajan työvaliokunnan kokouksiin ovat osallistuneet myös kaikki puoluetöimiston poliittiset toimitsijat.

Työvaliokunta on käsitellyt puolueen politiikkaan, talouteen ja hallintoon liittyvät kysymykset ja tehnyt niistä päätösehdotuksensa puolueitoimikunnalle sekä käsitellyt puolueitoimiston toimintaan ja talouteen liittyvät asiat.

Puolue toimiston hallinnollisten ja taloudellisten asioiden valmistelu, ohjaus, valvonta, keskitetyt palvelutoiminnot sekä puolueen järjestö- ja rekisteriasiat on hoidettu hallinto-osastolla.

Hallinto-osaston henkilövahvuus on ollut 30 henkeä.

Osastopäällikkönä on toiminut Maunu Ihalainen, osastosihteerinä Sisko Lipsanen, jaostosihteerinä Martti Aberg, joka on toiminut puoluetoimikunnan ja työvaliokunnan kokousten sihteerinä, toimitsijana Marita Tapaninen ja jäsenasioista vastaavana jaostosihteerinä Eero Jämbäck.

Puoluejohdon sihteerinä on toiminut Liisa Hölttä.

Kertomusvuoden päättyessä oli puolueen jäsenrekisterissä olevien jäsenten määrä 95.461, joista oli miehiä 60.802 ja naisia 34.659, vapaajäseniä 14.026, maksuvapaita jäseniä 10.246 ja äänioikeutettuja jäseniä 79.954. Jäsenasiat olivat vuodenvaihteessa hoitamatta 15.507 jäseneltä.

Vuoden 1983 aikana liittyi puolueeseen uusia jäseniä 3.046, samanaikaisesti poistui jäsenyydestä 4.950. Äänioikeutettujen määrä kasvoi 284 jäsenellä. Muita muutoksia jäsenrekisteriin tehtiin 14.111. Jäsenrekisteritapahtumia oli vuoden 1983 aikana yhteensä 22.107.

III SUUNNITTELUTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Suunnittelutoiminnan pääpaino on ollut puolueen pitkän ja lyhyen tähtäyksen päätöksenteon valmistelussa, vaalityön suunnittelussa, ajankohtaisten poliittisten tapahtumien seurannassa ja siihen liittyvässä yhteydenpidossa ja tiedottamisen suunnittelussa sekä poliittisen aineiston tuottamisessa. Osa valmistelutyöstä on tapahtunut puoluetoimikunnan työryhmissä.

Alkuvuoden toiminnan painopisteet olivat eduskuntavaalien ja hallitusohjelman valmistelutyössä ja loppuvuodesta puoluekokousasiakirjojen valmistelussa ja kunnallisvaalien suunnittelussa.

Eduskuntavaalityössä keskityttiin vaaliohjelman valmisteluun. Ehdokkaiden käyttöön toimitettiin tausta-aineistoa. Vaalien jälkeen jatkettiin vaalianalysityötä.

Ohjelmatyötä on jatkettu puoluekokouspäätösten ja aloitteiden pohjalta. Periaateohjelmatyössä on keskitytty puoluekokousasiakirjan valmisteluun. Periaateohjelman uudistamista on käsitelty noin 650 opintokerhossa ja sen merkeissä järjestettiin aatepoliittinen seminaari Forssassa 27. 8. Puoluekokouksen käsittelyyn tulevat tasa-arvo- ja oikeuspoliittiset kannanotot olivat syksyllä lausunnoilla perusjärjestöissä. Edellisen puoluekokouksen päätösten toteutumista koskevaa selvitystyötä on jatkettu tavoitteena valmistella raportti seuraavalle puoluekokoukselle.

Ajankohtaisista kysymyksistä on valmisteltu kannanottoluonnoksia puolueen päätäville elimille. Lisäksi on laadittu poliittisesti tärkeitä kysymyksistä tiiviitä taustamuistioita keskeisille päätöksentekijöille ja mielipiteenvälittäjille.

Puoluetoimikunnan vuonna 1983 antamat julkilausumat ja kannanotot käsittelivät mm. opintovuoden 1983—84 opintotukea ja opintojärjestelmän kehittämistä (10. 2.), YYA-sopimusta (6. 4.) ja sen jatkamista (26. 5.), hallituksen budjettiesitystä vuodeksi 1984 (8. 9.), ydinaseriisuntaa (6.10.), Yhdysvaltojen aseellista tunkeutumista Granaadaan (27. 10.), Metallin vaaleja (27. 10.), sosialidemokraattisen historiallisen aineiston säilyttämistä (4. 11.) ja asuttopoliittikkaa (8. 12.). Puoluetoimikunta antoi pyydetty lausunnot Kansaneläkelaitoksen hallinnon kehittämistarpeita selvittämään asetun työryhmän muistiosta 13. 1. sosiaali- ja terveysministeriölle, valtiosäännön tarkistamiskomitean mietinnöstä 6.10. oikeusministeriölle ja kansanäänestyskomitean mietinnöstä 10.11. oikeusministeriölle.

Puolueneuvoston vuonna 1983 antamat julkilausumat ja kannanotot käsittelivät mm. juuri pidettyjä eduskuntavaaleja ja tulevia hallitusneuvotteluja, teletoimintaa (24. 3.), hallituksen muodostamista ja sen ohjelmaa (4. 5.) sekä kansainvälistä tilannetta, Suomen taloudellista tilaa ja asuntotuotantoa (23.11.).

Vuonna 1983 järjestetyt seminaarit käsittelivät sosiaalipolitiikkaa (15.—16. 1), korkeakoululainsäädännön uudistamista (8. 2.), teknologiapolitiikkaa (30. 5.), sosialidemokratian periaatteita (27. 8.), yhteistoimintarahastoja (9. 11.) ja kasvatuksen ja koulutuksen kehittämistä (12.11.).

2. HENKILÖKUNTA

Suunnittelusihteeristön päällikkönä on toiminut suunnittelupäällikkö Markku Hyvärinen, suunnittelusihteereinä Paula Parmanne ja Pentti Puoskari ja arkistonhoitajana Anneli Koivisto. Osastosihteerinä on toiminut Sirpa Paltamo 17. 5. saakka, jonka jälkeen hänen äitiyslomasijaisina ovat toimineet Anneli Koivisto lokakuun loppuun asti ja marraskuun alusta lähtien Marja Peltonen. Suunnittelusihteeristön kanssa kiinteässä yhteistyössä on lisäksi toiminut puolueen tiedotuspäällikkö Lauri Sivo-

3. TYÖRYHMÄT

Puoluetoimikunnan apuelimikseen nimittämät asiantuntijatyöryhmät ovat toimineet käytännössä osana suunnittelusihteeristöä. Työryhmät ovat laatineet ohjelman, valmistelleet kannanottoja ja taustamuistioita ajankohtaisista kysymyksistä sekä järjestäneet seminaareja.

Puoluekokouskaudella 1981 — 1984 toimivat seuraavat työryhmät (suluissa nimittämispäivä):

Aluepoliittinen työryhmä (8.10.1981): pj. Risto Tuominen, vpj. Kari Kortelainen, siht. Antti Romppanen sekä jäsenet Aimo Ajo, Mikko Elo, Seppo Jaakonsaari, Annikki Karvonen, Eero Kuosmanen, Erkki Laatto, Jurkka Linna, Tapio Lehto, Ylermi Runko, Rauno Saari, Sirpa Saari ja Kerttu Törnqvist

Asutopoliittinen työryhmä (8. 10. 1981): pj. Jarmo Rantanen, vpj. Hannu Tapiola, siht. Risto Kippola sekä jäsenet Pekka Alanen, Hannu Alanoja, Ben Grass, Risto Laitila, Olavi Lehtinen, Antti Leskinen, Teuvo Lindström, Matti Louekoski, Esa Mäisti, Ossi Paukku, Aulis Pöyhönen ja Matti Väisänen.

Koulutuspoliittinen työryhmä (8.10.1981): pj. Kaija Ruukki, vpj. Erkki Aho, siht. Pentti Arajärvi sekä jäsenet Pirkko Aro, Anita Haataja, Vuokko Korpinen, Toivo H. Laine, Veli Lehtinen, Heikki Mäenpää, Arja Ojala, Heikki Punnonen, Alpo Reinivaara, Aarre Salonen, Heikki Seppälä, Reijo Virtanen, Jukka Vuorinen ja Pentti Öhman

Kulttuuripoliittinen työryhmä (8.10.1981): pj. Arvo Salo, vpj. Anu Kaipainen, siht. Kari Poutasuo sekä jäsenet Lauri Ahlgren, Pekka Gronow, Knut Drake, Pentti Holappa, Merja Hurri, Matti Hynynen, Jari-Pekka Jyrkänne, Kalevi Kahra, Riitta Kaljunen, Seppo Kankainen, Matti Kassila, Risto Kivelä, Pentti Lahti-Nuuttila, Altti Lammi, Aarne Laurila, Heikki Peltonen, Mirjam Polkunen, Elvi Puhakka, Yrjö-Juhani Renvall, Seppo Saherma, Elis Sella, Yrjö Sotamaa, Jani Uhlenius ja Leena Vihola

Maaseutupoliittinen työryhmä (15.10.1981): pj. Jouko Tuovinen, vpj. Pertti Parmanne, siht. Seppo Hassinen sekä jäsenet Karl Eriksson, Matti Hannula, Leo Happonen,

Lasse Hellman, Seija Huhdanmäki, Onni Korhonen, Mauri Leivo, Kalervo Lindroos, Erkki Lähde, Reino Lönnblad, Pekka Morri, Martti Pajari, Pekka Patosaari, Väinö Sävniemi, Hannes Tiainen, Heikki Vendelin ja Maaseutu työväen Liiton edustaja.

Oikeuspoliittinen työryhmä (1.10.1981): pj. Kaarina Suonio, vpj. Jouko Skinnari, sihteeri Hannu Takala ja Jyrki Tala sekä jäsenet Aulis Aarnio, Kaarina Buure-Hägglund, Olavi Heinonen, Virpi Hertzberg, Kai-Erik Kalima, Juhani Kivihalmes, Antti Kivivuori, Liisa Paasivuori-Viitanen, Kirsti Palanko-Laaka, Teuvo Pohjolainen ja Jacob Söderman

Periaateohjelmatoimikunta (2. 9.1982): pj. Kalevi Sorsa, sihteeri Markku Hyvärinen ja Pentti Puoskari sekä jäsenet Aulis Aarnio, Pirjo Ala-Kapee, Veikko Helle, Matti Hynynen, Pertti Hynynen, Aimo Kairamo, Marja Kavonius, Timo Koivisto, Risto Kolanen, Pekka Kuusi, Marja Lehto, Erkki Liikanen, Matti Linnanahde, Paavo Lipponen, Per-Erik Lundh, Paavo Löppönen, Jorma Myllyniemi, Jukka Paastela, Sulo Penttilä, Jussi Pikkusaari, Seppo Saherma, Yrsa Stenius, Pirkko Työläjärv, Veikko O. Veilahti ja Jorma VVestlund. Lisäksi toimikuntaan kuuluu asiantuntijajäseniä.

Perinnepoliittinen toimikunta (27.1.1983): pj. Olavi Hurri. siht. Esa Lahtinen sekä jäsenet Pirjo Ala-Kapee, Jukka Eenilä, Alf-Erik Helsing, Maunu Ihalainen, Jorma Kalela, Kari Poutasuo ja Tero Tuomisto

Sosiaalipoliittinen työryhmä (1. 10. 1981): pj. Matti Puhakka, vpj. Aulikki Kananoja, siht. Tapani Koski sekä jäsenet Matti Heikkilä, Leena Heinonen, Pia Hämäläinen, Lauri Kaarisalo, Marianne Laxen, Pekka Morri, Terttu Mäkinen, Esko J. Ojala, Pertti Paakkinen, Kari Puro, Antti Suominen ja Leena Välimäki.

Talouspoliittinen työryhmä (17. 9. 1981): pj. Jermu Laine, vpj. Pertti Sorsa, siht. Raimo Sailas sekä jäsenet Teemu Hiltunen, Reino Hjerppe, Erkki Liikanen, Seppo Lindblom, Paavo Lipponen, Peter Muurman, Heikki Oksanen, Riitta Prusti, Jukka Tammi, Eero Tuomainen ja Antero Tuominen.

Tasa-arvoasiain työryhmä (1.10.1981): pj. Riitta Prusti, vpj. Matti Haapakoski, siht. Risto Juntunen sekä jäsenet Juhani Hietanen, Marianne Laxen, Juhani Luhtanen, Johanna Mannila-Kaipainen, Eine Mikkonen, Helvi Ollikainen, Pentti Sahi, Jouko Skinnari ja Eeva-Liisa Tuominen

Teollisuuspoliittinen työryhmä (29.10. 1981): pj. Pirkko Työläjärv, vpj. Jermu Laine, sihteeri Maunu Harmo ja Tuomo Silaste sekä jäsenet Tapani Erling, Raimo Huovinen, Tarmo Hyvärinen, Toivo Lepistö, Markku Mäkinen, Eila Nevalainen, Sulo Penttilä, Asko Puumalainen, Eero Rantala, Ulf Sundqvist, Teuvo Varjas ja Veikko Vuorikari

Terveyspoliittinen työryhmä (1. 10. 1981): pj. Maija Anttila, vpj. Olli Helminen, siht. Matti Rimpelä (31. 10. 83 asti), Osmo Saarela (sihteerinä 1. 11. 83 lähtien) sekä jäsenet Arja Alho, Martti Hussi, Simo Kokko, Kimmo Leppo, Antti Mosio, Salme Pihl, Kari Piskonen, Matti Rajala, Jorma Rantanen, Matti Rimpelä, Sinikka Rokka, Ulla Ropponen ja Markku Toropainen

Tiede- ja teknologiatyöryhmä(13. 5.1982): pj. Aulis Aarnio, vpj. Elisabeth Helander ja sihteeri Niilo Jääskinen ja Risto Nevalainen sekä jäsenet Matti Ahtiainen, Marja Kavonius, Jukka Kivi, Risto Kolanen, Paavo Löppönen, Mikko Niemi, Juhani Puikkonen, Antti Romppanen, E. O. Seppälä, Kaarina Suonio ja Ari Ylönen.

Tietojärjestelmäpoliittinen työryhmä (22. 4.1982): pj. Matti Louekoski, vpj. Jussi Linamo ja siht. Paula Tiihonen sekä jäsenet Leif Engfelt, Christer Granskog, Matti Haapala, Harri Havia, Jukka Kivi, Seppo Nevala, Maijaliisa Nieminen, Martti Pajari, Kirsti Palanko-Laaka, Antti Siikavirta, Folke Sundqvist ja Matti Toiviainen

Työelämän uudistamistyöryhmä (1. 10. 1981): pj. Per-Erik Lundh, vpj. Pirjo Alakapee, sihteerit Heikki Aintila ja Pekka Aro sekä jäsenet Pirkko Hemmilä, Pertti Hynynen, Jukka Kallio, Marja Kavonius, Matti Kopperi, Aarne Lehtonen, Toivo Lepistö, Marja-Liisa Riskilä, Matti Salmenperä, Esa Svanljung ja Eero Tuomainen

Työllisyyspoliittinen työryhmä (1. 10. 1981): pj. Matti Ahde, vpj. Pertti Paasio, siht. Arja Jussila sekä jäsenet Pekka Hemmilä, Raija Jokinen, Hannu Kauppi, Arvo J. Kämpö, Riitta Martiskainen, Erkki Meriläinen, Matti Mikkola, Peter Nyberg, Holger Quick, Raimo Sailas ja Jukka Vainio

Ympäristö- ja yhdyskuntapolitiittinen työryhmä (29.10.1981): pj. Kaj Bärlund, vpj. Lisa Jaakonsaari, siht. Anna-Riitta Wallin sekä jäsenet Camilla von Bonsdorff, Matti Hannula, Jorma Heinonen, Juha Hämäläinen, Jouko Högmänder, Kimmo Karimo, Johannes Koikkalainen, Antti Kulmala, Esko Lehti, Olli Ojala, Jukka Pakkala, Hannu Penttilä, Pekka Sarkkinen, Olavi Syrjänen ja Pentti Äman

Lisäksi puolueitoimikunta asetti 1. 12. 1983 määräaikaisen työryhmän selvittämään valtion tehtävien yksityistämistä sekä valtion virastojen ja laitosten yksityisen työvoiman käyttöä koskevia perusteita. Työryhmän puheenjohtajana toimii Matti Louekoski ja jäsenenä Hannu Anttonen, Kari Korpela, Matti Lihnanahde, Markku Mäkinen, Aulis Salin, Ritva Viljanen ja Jaan Vingisaar.

IV JÄRJESTÖTOIMINTA

1. YLEISTÄ

Vuoden 1983 järjestötoiminnan keskeisenä työkohteena olivat maaliskuussa pidetyt eduskuntavaalit. Järjestötoiminnan osalta vaalityö eteni tehtyjen suunnitelmien mukaisesti. Piirijärjestöt hoitivat oman osuutensa vaalityöstä varsin itsenäisesti hyväksyttyjä suunnitelmia noudattaen. Kunkin vaalipiirin alueella järjestettiin suuri vaalijuhla.

Kunnallisen alan järjestötoiminnassa käynnistyivät vuoden 1984 kunnallisvaalien valmistelut. Ne sisälsivät tausta-aineiston laatimista, eri kuntatyypeihin suuntautuvaa koulutusta ja tiedotustoiminnan tehostamista luottamushenkilöiden keskuudessa.

Puolueen koulutustoimintaa jatkettiin v. 1983 aikaisempien vuosien suuntaviivojen mukaisesti. Koulutukseen osallistuvien piirissä tapahtui jonkin verran määrällistä laskua, joka ilmenee tarkemmin koulutustoimintaa koskevista tilastoista. Koulutustyössä oli tiiviissä yhteistyössä Työväen Sivistysliiton, Työväen Akatemian ja Voionmaan Opiston kanssa.

Kertomusvuoden aikana E-osuuskauppaliikkeen rakenneuudistus sai muotonsa. Eri osuusliikkeet, Elantoa lukuunottamatta, yhdistyivät E-osuuskunta Ekaksi. Uu-

den osuuskunnan piirivaltuustojen vaalit ovat huhtikuun 8. päivänä 1984. Vaalivalmisteluihin ryhdyttiin sosialidemokraattien keskuudessa alkusyksystä.

Ammattiyhdistystoiminnan keskeisin tapahtuma poliittisena kysymyksenä olivat Metallityöväen liiton vaalit lokakuussa. Sosialidemokraattien suunnitelmallinen vaalityö antoi tulokseksi vaalivoiton sosialidemokraattien kannatuksen lisääntyessä n. 2 prosenttiyksikköä.

Forssan Työväenyhdistys, Etelä-Hämeen piiri ja puoluetoimisto järjestivät yhteistoiminnassa Forssan puoluekokouksen 80-vuotisjuhlan elokuun 27.-28. päivänä. Päivien aikana eri tilaisuuksissa oli mukana n. 8 000 osanottajaa. Päivät alkoivat kahdella seminaarilla, joista ammattiyhdistysseminaari kokosi 800 ja aatepoliittinen seminaari 350 osanottajaa. Juhlat huipentuivat juhlaulkueeseen ja pääjuhlaan.

Yhteistyö puolueen sisar- ja yhteistyöjärjestöjen kanssa on tapahtunut järjestöasiain jaoston kautta. Lisäksi on eri kysymyksissä ollut kahdenkeskistä yhteistyötä järjestöjen ja puoluetoimiston järjestöosaston kesken. Yhteistyössä ei ole ilmennyt kertomusvuoden aikana ongelmia.

Järjestöosaston päällikkönä toimi marraskuun loppuun saakka Matti Mansikka, järjestösihteerinä Juhani Hietanen, kunnallisasiain sihteerinä Kari Laitinen, koulutussihteerinä Teuvo Ikonen, ay-sihteerinä Hannu Anttonen, ay-toimitsijana Matti Kouri sekä E-osuuskauppa- ja urheiluliikkeeseen suuntautuvien tehtävien hoitajana Erkki Gröndahl. Osastosihteerinä on toiminut Irja Hyvönen ja kurssisihteerinä Kaija Issakainen.

2. AMMATTIYHDISTYSTOIMINTA

Yleistä

Vuoden 1983 alkupuolella puolueen ammattiyhdistystoiminta keskittyi eduskuntatyöhön. Vaaleja varten laadittiin yhteistyössä ammattiyhdistysliikkeen kanssa kolme erillistä lentolehtistä kohdistettuna teollisuuden, julkisen sektorin sekä yksityisen palvelusektorin palkansaajille. Yhteinen painosmäärä oli 200 000 kappaletta. Lisäksi toteutettiin yhdessä SAK:n sos.-dem. ryhmän kanssa 14 »Ruusuilmat» -vaalitulaisuutta eri puolilla maata.

Kevään työehtosopimusneuvottelut osoittautuivat erittäin vaikeiksi. Palkansaajajärjestöjen tavoitteleva keskitetty ratkaisu kaatui työnantajan täysin kielteiseen suhtautumiseen palkansaajapuolen yhteisesti jättämiin esityksiin. Näin ajaututtiin liittokohtaisiin ratkaisuihin. Erityisesti TVK:n kuntasektorilla sopimukseen pääseminen neuvotteluteitse osoittautui mahdottomaksi. Terveystieteiden TVK:laiset palkansaajat aloittivat työtaistelun huhtikuun 28. päivänä. Lakko päättyi toukokuun 24. päivänä. Samaan aikaan terveydenhoitoalan lakon kanssa myös Akavalainen Farmasialiitto ryhtyi työtaisteluun. Apteekkilakko kesti noin neljä viikkoa. Sosialidemokraattien myötävaikutuksella järjestettiin lakoissa mukana olevien palkansaajien vaatimuksia tukevia tilaisuuksia eri puolilla maata yhteensä 8 kappaletta.

Kevään vaikeat neuvottelut sekä toteutuneet työtaistelut loivat muiden palkansaajien taholla, varsinkin kuntasektorilla, voimakkaita paineita, jotka johtivat myöhem-

min syksyllä kunnallisten virkaehtosopimusten neuvottelumenettelystä olevan pääsopimuksen irtisanomiseen Akavan toimesta. Vuoden vaihteessa tilanne oli edelleen avoin.

Forssan 80-vuotisjuhlien yhteydessä 27.-28. 8. toteutettiin ammattiyhdistysseminaari, johon osallistui yli 800 eri palkansaajakeskusjärjestöjen sosialidemokraattia. Seminaari antoi päätöslauselman, jossa hahmotettiin puolueen ja ammattiyhdistysliikkeen sosialidemokraattien yhteistyötavoitteet tulevaisuutta silmällä pitäen.

Vuoden aikana saatettiin päätökseen puolueen ay-yhdyshenkilöverkoston uudistaminen.

Edustajakokoukset

Edustajakokouksia pidettiin SAK:n sektorilla kolme ja toimihenkilösektorilla 16 kappaletta. Näistä poliittisesti merkittävimmäksi muodostuivat SAK:laisista Metallityöväen Liitto ja TVK:laisista Valtion Laitosten ja Yhtiöiden Toimihenkilöiden liitto. Kokonaisuudessaan voidaan todeta sosialidemokraattien aseman vahvistuneen liittoaaleissa.

Rakennustyöläisten Liitto (SAK)

Kokous pidettiin huhtikuun 12.—15. päivänä Helsingissä. Kokousta edeltävissä vaaleissa sosialidemokraatit etenivät vajaan prosentin verran edellisiin vaaleihin verrattuna.

Liittokokouksen poliittiset voimasuhteet muodostuivat siten, että sosialidemokraatit saivat 27,23 % ja kommunistit 72,77 %. Valtuuston voimasuhteet ovat 37 — 14 ja liittotoimikunnan 18 — 7 kommunistien hyväksi. Liiton sihteerinä jatkaa sosialidemokraatti Hannu Alanoja.

Kiinteistöyöntekijäin Liitto (SAK)

Liitossa pidettiin ylimääräinen kokous huhtikuun 10. päivänä ja sääntömääräinen kokous marraskuun 19.—20. päivänä. Keväällä suoritettiin jäsenäänestys liiton mahdollisesta fuusioitumisesta Rakennustyöläisten Liittoon ja Teknisten ja Erikoisammattien Liittoon. Asia vaati ylimääräisen liittokokouksen vahvistuksen, jossa kuitenkin fuusioehdotus raukesi. Varsinaiseen liittokokoukseen ei suoritettu vaaleja vaan ylimääräisessä liittokokouksessa päädyttiin poliittisten ryhmien välillä suositussopimukseen, jossa edellytettiin ns. sopuvaalin perusteella varsinaisen liittokokouksen poliittiset voimasuhteet yhtä suuriksi sekä määriteltiin valittavan hallinnon voimasuhteet. Liittovaltuustossa poliittiset voimasuhteet ovat 14 — 13 kommunistien hyväksi ja liittotoimikunnassa 9 — 9. Liiton II puheenjohtajana jatkaa sosialidemokraatti Teuvo Peltola.

Metallityöväen Liitto (SAK)

Kokous pidettiin joulukuun 11.—14. päivänä Helsingissä. Liittokokousta edeltäväs-

sä vaalissa äänestysprosentti laski selvästi ollen 65,3 %, kun se edellisessä, vuoden 1979 vaalissa oli 73,7 %. Sosialidemokraatit voittivat edelliseen vaaliin verrattuna 2,3 %, kansandemokraatit menettivät 3 % ja porvarilliset ryhmät lisäsivät hie-
man ääniosuuttaan.

Liittokokouksen poliittiset voimasuhteet muodostuivat siten, että sosialidemokraatit saivat 52,8 %, kansandemokraatit 41,9 % ja porvarilliset ryhmät 5,3 % annetuista äänistä. Valtuuston voimasuhteet ovat: sosialidemokraateille 30 paikkaa, kansandemokraateille 24 paikkaa ja keskustapuolueelle yksi paikka. Liittotoimikunnan paikkajako on 11—8 sosialidemokraattien hyväksi. Liiton pitkäaikainen puheenjohtaja Sulo Penttilä siirtyi liittokokouksen jälkeen eläkkeelle. Hänen tilalleen valittiin Per-Erik Lundh, joka on myös sosialidemokraatti. Samoin kokous valitsi nykyisen sihteerin Eino Yrjösen seuraajaksi hänen jäädessään eläkkeelle Osmo Isoviidan, myös sosialidemokraatti.

Suomen Liikeväen Liitto

Kokous pidettiin kesäkuun 3.-5. päivänä Joensuussa. Liiton puheenjohtajana jatkaa Nils Komi (sd). Liiton hallinnon voimasuhteet ovat edelleen sosialidemokraateille epäedulliset.

Kuntien Teknillisten Keskusliitto

Kokous pidettiin lokakuun 27.-28. päivänä Tampereella. Puheenjohtajaksi valittiin sitoutumaton Juhani Sariola. Liiton hallinnon voimasuhteet muuttuivat aikaisemmasta 8—8 tilanteesta sosialidemokraateille 11—5.

Valtion Laitosten ja Yhtiöiden Toimihenkilöliitto

Kokous pidettiin lokakuun 21.—23. päivänä Lahdessa. Liiton uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Eila Salminen (sd). Liiton hallinnon voimasuhteissa tapahtui sosialidemokraattien kannalta epäedullinen muutos. Aikaisempi 6—3 tilanne muuttui siten, että hallituksessa on 4 sosialidemokraattia, 2 kansandemokraattia, yksi liberaali ja kaksi sitoutumatonta.

Kv-toiminta

Pohjoismaiden ay-sihteerit kokoontuivat kesäkuun 15.—16. päivänä Tukholmassa. Aiheena oli työnantajien hyökkäykset ay-liikettä vastaan eri pohjoismaissa. Kokouksen tuotoksena laadittiin muistio, joka on jaettu toimenpiteitä ja käsittelyä varten puoluesihteeereille. Kokoukseen osallistuivat Hannu Anttonen ja Matti Kouri.

Pohjoismainen yhteinen toimihenkilöseminaari pidettiin lokakuun 26.-28. päivänä Oslolla. Aiheena kokouksessa oli teknologian kehittyminen ja sen vaikutus työllisyyteen toimihenkilöammateissa. Kokoukseen osallistuivat Suomesta Hannu Anttonen ja Pirkko Heikura.

Ruotsin ja Suomen rakennusliittojen yhteinen kokous pidettiin marraskuun 23.-24

päivänä Tukholmassa. Kokouksessa käsiteltiin maiden poliittista tilannetta sekä rakennusliittojen yhteistoiminnan kehittämistä sosialidemokraattiselta pohjalta. Osallistujina Hannu Anttonen ja Matti Kouri.

Pääkaupunkiseutujen yhteistyökokous rakennusliittojen kesken pidettiin 14.—15. 10. Helsingissä. Osallistujina Hannu Anttonen ja Matti Kouri.

Koulutustoiminta

Toimihenkilöille toteutettiin kevään aikana »uutuuskursseina» 2-päiväisiä IDEOLOGIA KURSSEJA. Kurssien sisältö oli painotettu korostetusti sosialidemokratian perusaatteiden käsittelylle sekä SDP:n ja muiden puolueiden ohjelmavertailulle lähinnä ay-liikkeen tavoitteiden osalta. Kurseille osallistui 121 eri liittojen hallitusten ja valtuustojen jäsentä. Kurssien »sivutuotteena» muutamat sitoutumattomat osanottajat ovat liittyneet puolueen jäseniksi.

Muu koulutustoiminta on keskittynyt ryhmätoimintaan perehdyttävään eri liittojen ryhmille annettuun lyhytkurssitoimintaan.

Tiedotustoiminta

Puolueen piirilehtiin laadittiin ay-jaoston toimesta keväällä kirjoitus, jossa tarkasteltiin puolueen ja toimihenkilöiden suhdetta. Kirjoitus on saavuttanut myönteistä palautetta.

Ay-tiedotetta on toimitettu vuoden aikana kaksi kappaletta. Keväällä tiedotteen sisällössä painotettiin eduskuntavaaleja sekä sopimusneuvottelujen kulkua. Syksyn tiedote keskittyi puolueen järjestöllisen tilan huomioimiseen sekä vuoden 1984 alkupuolen toiminnallisiin painopisteisiin.

Ammattiyhdistystoimikunta

Ammattiyhdistystoimikunnassa ovat olleet edustettuina kaikki palkansaajakeskusjärjestöt. Ay-toimikunta kokoontui 17 kertaa. Ay-toimikunnan sihteeristön kokouksia pidettiin 10 kertaa.

Ay-toimikunta

Kalevi Sorsa (pj), Pertti Viinanen (varapj), Jorma Reini (varapj), Erkki Liikanen, Per-Erik Lundh, Sulo Penttilä, Raimo Kantola, Pertti Ahonen 18. 8. alkaen, Riitta Prusti, Nils Komi, Teuvo Ruotsalainen 19. 5. saakka, Matti Huuskonen, Ulla Aittokoski, Reijo Virtanen, Matti Mansikka, Hannu Anttonen, Matti Kouri ja Pirkko Heikura.

Ay-toimikunnan sihteeristö

Lauri Ihalainen, Jukka Vainio 14. 8. saakka, Aulikki Littu 14. 18 alkaen, Seppo Ruot-salainen, Reijo Virtanen, Hannu Anttonen, Matti Kouri ja Pirkko Heikura.

3. Koulutus- ja opintotoiminta

Puolueen koulutustoiminnan painopistettä pyrittiin edelleen kohdentamaan alueel-liselle ja paikalliselle tasolle. Tämä tapahtui tukemalla piirien kurssitoimintaa ja kunnallisjärjestöjen puoluekouluja. Kolmen piirin alueella käynnistettiin jäsenkou-lutuksen kokeilu, jossa käytettiin hakevan toiminnan luonteisia rekrytointimenetel-miä.

Puolueosastojen opintokerhotoiminnassa tapahtui edelliseen vuoteen verrattuna selvää määrällistä laskua. Syynä on osittain ennakoitua pienempi osallistuminen periaateohjelman uudistamiskeskusteluun liittyvään opiskeluun.

Opistoissa järjestetyssä koulutuksessa tapahtui myös volyymin laskua, mikä selit-tyy kuitenkin suurelta osin tilastoinnin muuttumisesta.

Opintokerhotoiminta

Opintokerho-opiskelu painottui periaateohjelman uudistamiskeskusteluun kuiten-kin siten, että suurin osa Periaatteessa -kerhoista aloitti opiskelunsa vuoden 1982 puolella ja jatkoi toimintakertomusvuoden keväällä. Syyskaudella aiheen opiskelu oli hyvin vähäistä. Sen sijaan kunnallisvaaleihin valmistava Kotikuntamme-aineisto herätti huomattavaa innostusta. Periaatteessa-opintokerhoja toimi kaikkiaan 648.

Puolueen opintokerhojen määrällinen kehitys:

	1980	1981	1982	1983
Ilmoittautuneet kerhot	789	930	1041	879
Opiskelunsa päättäneet kerhot	888	725	743	794

Opintosihteerikoulutus

Puolueosastojen ja kunnallisjärjestöjen opintosihteeireille tarkoitettuja opintosih-teerikursseja järjestettiin kaikkiaan 19, joille osallistui 403 valittua opintosihteeriiä.

Kursseilla käsiteltiin Suomen aikuiskoulutuksen järjestelmää sekä puolueen sisäi-sen koulutustoiminnan kehittämistä.

Luentotoiminta

Opintokeskuslain alaisen luentotoiminnan määrä on riippuvainen siihen saatavasta valtionavusta, mikä toimintakertomusvuonna oli edellistä vuotta huomattavasti pie-nempi. Tämä näkyy myös tilaisuuksien ja kuulijoiden lukumäärässä:

Tilaisuuksia (kpl)	Kuulijoita (henk.)
1981	60 1 456
1982	105 2 783
1983	60 1 297

Kurssitoiminta

Opintokeskuslain alaisena tapahtuvan kurssitoiminnan määrä on suoraan sen tarpeesta riippuvainen. Tämä tarve voi vuosittain vaihdella hyvinkin paljon.

Kurssitoiminnan määrällinen kehitys:

	Kurssimäärä (kpl)	Kurssilaisia (henk.)
1981	87	2213
1982	119	2 822
1983	70	1 784

Edellä mainittujen lisäksi puolueen piirijärjestöt, kunnallisjärjestöt ja puolueosastot järjestivät yhteensä 234 opintokeskuslain alaista kurssia, joille osallistui 6 125 henkilöä.

Opintoaineistotuotanto

Toimintavuonna ei tuotettu yhtään uutta peruskoulutusaineistoa, vaan opintotoimintaa pyrittiin painottamaan periaateohjelman uudistamiskeskustelun suuntaan.

Toimintavuoden aikana valmistuivat puolueen omakustanteina seuraavat materiaalit, joilla oli myös opinnollista käyttöä:

Sosialidemokraatit seurakunnassa
Aatepoliittinen seminaari Forssassa 27.8.1983
Kotikuntamme

Lisäksi Periaatteissa-aineistosta otettiin 1 000 kappaleen lisäpainos.

Sosialidemokraattisen puolueen opintoaineistojen myyntikehitys:

Opintoaineiston nimi	myynti 1981	myynti 1982	myynti 1983	varasto (TSL)
Energian vaihtoehdot	177	30	25	125
Järjestötoiminnan kehittäminen	112	496	8	74
Järjestötoiminta eläväksi	339	105	23	—
Sinä ja minä — me sosialidemokraatit	460	59	377	1661
Sosialidemokraatit ay-liikkeessä	623	635	167	1040
Sosialidemokraatit kunnassa	1 091	202	1 023	338
Kotikuntamme kunnallisvaalit*)			88	875
Sosialidemokratian perusteita	289	299	108	390
Sosialidemokratian Suunta	266	6	—	—
Taloustietoa I	92	74	30	518
Uusi kansainvälinen	84	36	8	—
Presidentti 82	7 207	120	—	—
Periaatteissa	—	3 745	1 214	615

*) myyty TSL:n kautta

Av-tuotanto

Toimintavuoden aikana tuotettiin lähinnä toimitsijoiden käyttöön kalvosarjat eduskuntavaaleista, jäsenyydestä ja kunnallisvaaleista.

Opistoissa toteutettu koulutus

Opistoissa toteutettujen viiden päivän kurssien määrä säilyi suunnilleen edellisen vuoden tasolla. Tilastossa näkyvä lasku johtuu eräiden liittokohtaisten kurssien tilastoinnin muutoksesta.

Viiden päivän kursseille osallistuneiden määrällinen kehitys:

1978	1979	1980	1981	1982	1983
806	817	999	1004	713	611

Osallistuminen ammattiliitoittain:

Liitto	Työpaik- kai	Työpaik- ka II	Työpaik- ka kut- surssi.	Järjestö- toim. ke- hittämisk.	Ideologi- set kurs- sit	Kunnal- lispol. kurssit	Yhteensä
AKL			—	17	—	1	18
HRHL			1	—	—	3	6
Kemia	18		—	1	2	1	22
Kumi ja Nahka				1			1
KTV	21		19	32	7	24	103
Liikel	24		5	10	2	4	45
Metalli	12		44	10	7	1	74
Paperi	14	13	—	4	4	4	39
Puu	3		10	14	3	—	30
Rakennus	2		—	2	1	3	8
SEL	14		18	3	2	—	37
Kirja	3		1	3	3	1	11
Sähkö	5		2	1	—	—	8
Teva	2		3	3	4	2	14
Maaseutu			1	—	1	1	3
VTY	17	17	6	3	5	5	53
TVK	7		2	14	5	2	30
Akava	2		1	5	1	1	10
STTK	2		1	2	5	1	11
Muut	7		—	31	12	38	88
Yhteensä ..	155	30	114	156	64	92	611

Osallistuminen piireittäin:

Piiri	Työ- paikka 1	Työ- paikka II	Työ- paikka kutsuk.	Järj. toim. ke- hittämisen- kurssit	Kunnall. pol. kurs- sit	Ideolo- ginen kurssi	Yht.
Helsinki	16	2	6	1	11	2	38
Uusimaa	18	4	12	42	16	—	92
Varsinais-Suomi	11	4	4	3	8	6	36
Satakunta	11	—	8	4	4	11	38
Etelä-Häme . . .	9	3	3	11	4	2	32
Pohjois-Häme . .	6	2	5	8	3	8	32
Kymi	19	2	7	4	9	13	54
Mikkeli	13	1	3	7	12	—	36
Kuopio	6	1	21	6	8	—	42
Pohjois-Karjala .	9	—	19	10	3	—	41
Keski-Suomi . . .	20	3	—	6	5	—	34
Vaasa	2	3	22	28	7	21	83
Oulu	10	2	4	23	1	1	41
Lappi	5	3	—	3	1	—	12
Yhteensä	155	30	114	156	92	64	611

Kurssien lukumäärät ja sukupuolijakautuma:

Työpaikkakurssi I	11
Työpaikkakurssi II	2
Työpaikkakutsukurssi	5
Järjestötoiminnan kehittämiskurssi	8
Ideologinen kurssi	3
Kunnallispoliittinen kurssi	4
	33

Kurssilaisista:	naisia	224	(36,7
	miehiä	387	(63,3

Puoluekoulut

Puoluekoulujen määrässä tapahtui lievää kasvua. Suosituimmat linjat käsittelivät aatepolitiikkaa ja kunnallispolitiikkaa. Kunnallispoliittisten puoluekoulujen ohjaajille järjestettiin kolme kurssia, joille osallistui 55 ohjaajaa.

Henkilöstökoulutus

Työväen Akatemian ja Voionmaan Opiston kursseille osallistui 30 puolueen palveluksessa olevaa toimitsijaa ja toimistotyöntekijää.

Piirien ja kunnallisjärjestöjen toimitsijoille järjestettiin ideologisen koulutusohjelman lisäjakso.

Puolue toimiston henkilökunnalle järjestettiin koulutusta mm. tehokkaassa lukemisessa, tilinpäätösten analysoinnissa ja terveissä ruokailutottumuksissa.

Puolue toimiston ja piiritoimistojen toimitsijoiden osalta suoritettiin urakehityskartoitus, jonka tarkoituksena oli selvittää koulutuksen mahdollisuudet urakehityksen edistämisessä.

Opintososiaalinen tuki

Viiden vuorokauden kurssit olivat osanottajille maksuttomia. Lisäksi korvattiin kurssilaisten matkakustannukset ja maksettiin kurssipäiväraha.

Puolueen toimintavuoden talousarvioon varattu opintoavustus jaettiin Työväen Akatemian ja Voionmaan Opiston vuosikurssin opiskelijoille.

Koulutusjaosto

Toimintavuoden lopussa koulutusjaostoon kuuluivat: puheenjohtajana Pertti Paasio, varapuheenjohtajana Markku Hyvärinen sekä jäseninä Irma Nissinen, Leena Luhtanen, Jouko Muuri, Timo Hynynen, Ritva Aheinen, Aulis Soininen, Jari-Pekka Jyrkänne, Erkki Tapola, Kari Kinnunen, Markku Säiniö, Risto Mikkonen, Osmo Hyninen, Anneli Silvennoinen, Erkki Vuorenmaa, Eeva Palin ja sihteerinä Teuvo Ikonen.

Jaosto kokoontui toimintavuoden aikana kaksi kertaa. Lisäksi jaosto järjesti kesäkuussa Työväen Akatemiassa opintoseminaarin, jossa tarkasteltiin työväenliikkeen kansanopistojen asemaa ja kehitysnäkymiä.

Opintotiedottaminen

Puolueen koulutustarjonnasta tiedotettiin järjestökirjeissä, jäsenlehdessä, piirilehdissä ja opintosihteerikirjeissä. Toimintavuoden syksyllä järjestettiin SDP/TSL-kierrokset piirikohtaisina tiedotustilaisuuksina, joihin kutsuttiin puolueosastojen puheenjohtajat, opintosihteerit ja opinto-ohjaajat. Tilaisuuksia järjestettiin yhteensä 119, joihin osallistui 1 681 henkilöä.

Koulutuspolitiikka

Toimintavuoden aikana valmistuivat järjestöllisen sivistystyön ja opintososiaalisen tuen toimikuntien sekä kansanopistotoimikunnan mietinnöt, joiden esityksillä on toteutuessaan huomattava merkitys myös puolueen järjestökoulutukselle.

4. OSUUSKAUPPAJAOSTO

Jaoston puheenjohtajana on kertomusvuoden aikana toiminut Veikko Helle ja jäseninä Pirkko Työläjärvi, Eero Rantala, Eino Malinen, Niilo Hämäläinen, Veikko Oittinen, Erkki Pesonen, Ylermi Runko, Anja Nurminen, Maija-Liisa Häyrinen ja Matti Mansikka. Jaoston sihteerinä on toiminut Erkki Gröndahl.

Jaosto on kertomusvuoden aikana kokoontunut neljä kertaa.

Vuosi 1983 oli E-osuuskauppaliikkeen historiassa erittäin merkittävä. Osuuskauppapäivien hyväksymän suosituksen mukaisesti 39 itsenäistä E-osuusliikettä yhdistyi keskusosuusliike OTK:n kanssa. Näin muodostunut E-osuuskunta Eka aloitti toimintansa 1. 10. 1983. Fuusion ulkopuolelle jäi Ol. Elanto, joka jatkaa toimintaansa itsenäisenä osuusliikkeenä.

Jaosto on osallistunut KK:n ja OTK:n edustajakokousvalmisteluihin. Erityisen huomion kohteena ovat olleet uudistuvan osuusliikerakenteen aiheuttamat sääntömuutokset sekä jäsen- ja järjestötoiminnan ohjesäännön uudistaminen.

E-osuuskunta Ekan ensimmäisten piirivaltuustovaalien valmistelu on aloitettu osuuskunnan vaalijärjestyksen mukaisen vaalipiiriin tultua hyväksytyksi. Edustajakokouksen suosituksen mukaisesti piirivaltuustovaalit pidetään 8. 4. 1984 ja ennakkoäänestys pidetään keuhällä -84.

Jaoston toiminnan piiriin on kuulunut myös sosialidemokraattisen ryhmätoiminnan kehittäminen E-osuuskauppaliikkeen palveluksessa olevan henkilökunnan keskuudessa.

Osuuskauppaliittisen ohjelman edellyttämällä tavalla on jatkettu E-osuuskauppaliikkeen jäsenhankintaa puolueen jäsenistön ja kannattajien keskuudessa.

5. URHEILUJAOSTO

Jaoston puheenjohtajana on kertomusvuoden aikana toiminut Matti Ahde ja jäseninä Väinö Soininen, Raimo Railo, Reijo Vartia, Toni Bärlund, Kari Mäntä, Erkki Aho, Risto Sänkiäho, Seppo Virtanen, Esko Ranto, Pertti Paakkinen, Aulikki Kuusela, Markku J. Jääskeläinen, Erkki Gröndahl ja Raija Mattila, joka on toiminut jaoston sihteerinä.

Jaosto on kokoontunut kertomusvuoden aikana neljä kertaa.

Jaoston toiminnan kannalta merkittävin urheilu- ja liikuntapoliittinen tapahtuma oli TULn liittokokous, Työväen urheiluliikkeen eheytyksen seurauksena voitiin todeta sosialidemokraattien edustuksen TULn piirissä merkittävästi vahvistuneen.

Pajulahden Urheiluopistossa järjestettiin 9. 9. 1983 liikuntapoliittinen seminaari, jossa kartoitettiin sosialidemokraattien lähiaikojen urheilu- ja liikuntapoliittisia tavoitteita.

Jaoston toimesta on edelleen valmisteltu SDP:n liikuntapoliittista kannanottoa, joka on tarkoitus saattaa puolueuuevoston käsittelyyn keuhällä 1984.

Edelleen on seurattu valtion urheilu- ja liikuntahallinnon kehitystä ja Valtion Urheiluneuvoston toimintaa sekä osallistuttu sen sosialidemokraattiseen ryhmätoiminnan kehittämiseen.

Piiri- ja kunnallisjärjestötasolla tapahtuvan urheilu- ja liikuntapoliittisen toiminnan kehittämisestä on annettu tarvittavia ohjeita. Lisäksi jaoston jäsenet ovat osallistu-

neet asiantuntijoina ja alustajina alueellisiin liikunta- ja urheilupoliittikkaa käsitteleviin tilaisuuksiin.

6. KUNNALLISPOLIITTINEN TOIMINTA

Organisaatio

Puoluetoimikunnan asettamana kunnallisia asioita käsittelevänä erityiselimenä on toiminut SDP:n kunnallisasiain toimikunta.

Kunnallisasiain toimikuntaan ovat kertomusvuoden aikana kuuluneet Pentti Sahi (puh.joht.), Kaisa Raatikainen (varapuh.joht.), Seppo Aho, Jorma Bergholm, Leif Engfelt, Arpo Heinonen, Ritva Huttunen, L. O. Johanson, Kalle Järvinen, Johannes Koikkalainen, Leena Koikkalainen, Terttu Kolivuori, Antti Koskinen, Voitto Maksimainen, Erkki Meriläinen, Irja Mether, Lauri Metsämäki, Paavo J. Paavola, Jukka Patrikainen, Reino Prusila, Anja Pöyhönen, Jouni Riskilä, Olavi Syrjänen ja Martti Tieaho. Sihteerinä on toiminut kunnallisasiainsihteri Kari Laitinen.

Toimikunta on kokoontunut vuoden 1983 aikana viisi kertaa.

Toimikunnan työvaliokuntaan ovat kuuluneet Pentti Sahi, Kaisa Raatikainen, Seppo Aho, Arpo Heinonen, Lauri Metsämäki ja Kari Laitinen.

Tapahtumat

Pohjoismaisen sos.-dem. kunnallispoliittinen seminaari pidettiin 20.—22. Kungälvin kunnassa. Suomesta tapahtumaan osallistui neljä toveria.

SDP:n maaseutupäivillä 12.—13. 11. Nastolassa käsiteltiin myös kunnan ja elinkeinopoliitiikan suhteita.

Sos.-dem, kunnan- ja kaupunginjohtajien tapaaminen järjestettiin Mikkelissä 9.—10.12. Keskeisenä kysymyksenä oli esillä ajankohtainen sosiaali-ja terveyspolitiikka.

Koulutus

Työväen Akatemiassa järjestettiin vuoden aikana neljä viisipäiväistä kunnallispoliittista kurssia. Kunnallisasiainsihteri on lisäksi osallistunut piirien ja kunnallisjärjestöjen kunnalliskursseille.

Tiedotus

Vuoden 1983 aikana toimitettiin valtuustoryhmille kolme kappaletta Kunnallisuutiset-tiedotetta ajankohtaisista kunnallispoliittisista kysymyksistä.

Kunnallisasiaintoimikunnan alaiset erikoistyöryhmät ovat valmistaneet raportit aiheista »Valtava-uudistus», »Sosialidemokratit maaseutukunnissa» sekä-

»Kotikuntamme-aineiston». Kahdesta ensin mainitusta on otettu 2.000 kappaleen painokset ja jälkimmäisestä 8.500 kappaleen painosmäärä. Aineistojen valmistamisella on pyritty helpottamaan keskustelua ajankohtaisista kunnalliselämän kysymyksistä ja kunnallisvaalivälytystä.

7. MAASEUTUTOIMIKUNTA

Maaseututoimikunnan jäseninä ovat vuonna 1983 toimineet Leo Happonen (puh.joht, Kymi), Hannes Tiainen (varapuh.joht., Helsinki), Seija Huhdanmäki (siht.), Ari Tuomola (Uusimaa), Kalevi Korpioksa (Varsinais-Suomi), Olavi Nieminen (Satakunta), Martti Vainio (Etelä-Häme), Erkki Kulju (Pohjois-Häme), Reino Muttilainen (Mikkeli), Sinikka Vuorimaa (Kuopio), Hannes Karhapää (Pohjois-Karjala), Vilho Kyyhkynen (Keski-Suomi), Tauno Hirvinen (Vaasa), Paavo Rautiainen (Oulu), Tuomo Liikavainio (Lappi) ja Onni Hämäläinen (FSA). Puoluetoimikunta valitsi 21. 9. pitämässään kokouksessa Reino Muttilaisen tilalle Taisto Silvanin sekä varsinaisille jäsenille varajäsenet.

Maaseututoimikunnan kevätkokous pidettiin Helsingissä 14. 5. 1983. Toimikunta kiinnitti erityistä huomiota puuhohtokysymyksiin.

Toimikunnan syyskokous pidettiin puolueen maaseutupäivien yhteydessä Nastolassa, Pajulahden urheiluopistolla 12.—13. 11. 1983. Maaseutupäivillä käsiteltiin mm. tilakohtaista tuotantorajoituskysymystä, metsätalouden ongelmia ja kunnan ja elinkeinoelämän kehittämisen suhteita. Alustajana oli mm. Norjan entinen maatalousministeri Oskar Öksnes. Maaseutupäivistä valmistettiin erityinen kirjanen, jonka painosmäärä oli 1.000 kappaletta.

8. JÄRJESTÖASIAIN JAOSTO

Järjestöasiain jaoston tehtäviin on kuulunut koordinoita, kehittää ja seurata puolueen järjestötoimintaa sekä järjestöllistä yhteistyötä puolueen sisar- ja yhteistyöjärjestöjen kesken.

Jaosto on valmistellut v. 1983 aikana puolueen jäsenten osallistumista ja jäsenedemokratiaa koskevan suosituksen, jonka puoluetoimikunta vuoden lopulla lähetti suosituksena puoluejärjestöille. Lisäksi jaosto on valmistellut esitykset vaalityön kehittämisestä, nuorisojärjestöjen toiminnasta sekä vapaaehtoistyöstä. Nämä puoluetoimikunta on päättänyt antaa esityksinään 33. puoluekokoukselle. Lisäksi jaostossa on käsitelty jaostossa edustettuina olevien järjestöjen ajankohtaisia ongelmia ja yhteistoimintaa.

Jaoston kokoonpano oli seuraava: Uolevi Kaukovaara puheenjohtajana, Maijaliisa Nieminen varapuheenjohtajana ja jäseninä Rakel Hiltunen, Aarre Lauliainen, Timo Haukilahti, Lauri Ihalainen, Leena Simonen, Marja-Liisa Kunnas, Leena Toivonen (alkuvuoden Veli-Mikko Niemi), Kimmo Järvinen, Risto Talonen, Raimo Railo, Seppo Virtanen, Jarmo Rantanen (lokakuun alusta alkaen Aulikki Littu), Seppo Ruotsalainen, Matti Mansikka ja Juhani Hietanen sihteerinä.

Jaosto piti vuoden aikana 11 kokousta.

9. SEURAKUNTA-ASIAIN JAOSTO

Seurakunta-asiain jaosto suoritti arvioinnin marraskuussa 1982 pidettyjen seurakuntavaalien tuloksesta ja valmisti koulutusaineiston »Sosialidemokraatit seurakunnassa» kirkollisissa luottamustehtävissä toimivien sosialidemokraattien käyttöön.

Jaosto osallistui joulukuussa Voionmaan Opistossa pidettyyn kirkon ja työväenliikkeen suhteita käsittelevään seminaariin.

Seurakunta-asiain jaostoon kuuluivat puheenjohtajana Juhani Simojoki, varapuheenjohtajan Jacob Söderman sekä jäsenenä Sakari Knuuttila, Erik Sjöberg, Antero Alanen, Maunu Sinnemäki, Pirkko Ylijoki, Maija Eerola, Marjatta Saari, Risto Talonen, Aleksi Härkönen, Maire Lahtinen ja sihteerinä Teuvo Ikonen.

Toimintavuoden aikana jaosto kokoontui kaksi kertaa.

10. TOIMITSUAPÄIVÄT

Vuoden ensimmäinen piirisihteereiden neuvottelu pidettiin 6.1. puoluetoimistossa. Kokouksessa keskityttiin yksinomaan eduskuntavaalivalmisteluihin.

Helmikuun 2. päivänä pidetyssä piirisihteerikokouksessa olivat eduskuntavaalit keskeisellä sijalla. Kokouksessa käytiin läpi piirikohtainen tilannearvio vaalinäkymistä.

Piirien puheenjohtajat ja piirisihteerit olivat 24. 3. yhteiskokouksessa. Esillä olivat juuri pidettyjen eduskuntavaalien tulokset. Käytyjä vaaleja ja niiden vaikutusta tulevaan politiikkaan selosti puoluesihteerinä Erkki Liikanen.

Toukokuun 5. päivänä pidetyssä piirisihteerikokouksessa käytiin alustavasti läpi vuoden 1984 puoluekokouksen valmisteluun liittyviä kysymyksiä, järjestötoiminnan tulevia painopisteitä ja kunnallisvaalivalmisteluja. Puolueen ja kunnallisjärjestöjen toimitsijoiden perinteinen yhteinen syyskokous pidettiin Huhmarin lomakeskuksessa 22.-24. 8. Kokoukseen otti osaa n. 60 toimitsijaa. Käsittelyn kohteena olivat puoluekokousvalmistelut, kunnallisvaalit, syksyn ay-toiminta sekä E-liikkeen vaaleihin liittyvät asiat.

Lokakuun 10. päivänä pidetyssä piirisihteerikokouksessa piti poliittisen tilannekatsauksen puheenjohtaja Kalevi Sorsa. Muina kysymyksinä käsiteltiin puolueen jäsentilannetta, koulutusta ja kunnallisvaaleja. Kertomusvuoden viimeinen piirisihteereiden kokous pidettiin 22. 11. puoluetoimiston tiloissa. Toimitsijakoulutukseen liittyvänä aiheena oli esillä audiovisuaalisten välineiden käyttö. Muina aiheina käsiteltiin työväentalojen kunnostamislainojen myöntämisperusteita, tilannetta paikallisradiorintamalla ja puolueen jäsentilannetta.

11. PIIRIJÄRJESTÖT

Kertomusvuonna oli toiminnassa 14 suomenkielistä piirijärjestöä. Niiden toimintarajat säilyivät ennallaan. Itsenäisenä piirijärjestönä on toiminut Ruotsalainen Työ-

vaenliitto, jonka toiminta-alue on käsittänyt Helsingin, Uudenmaan, Turun eteläisen ja Vaasan vaalipiirit.

Helsingin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Esko Häsä, järjestösihteerinä Pekka Kotkanen ja toimitsijana Oiva Pennonen.

Uudenmaan piiri

Piirisihteerinä toimi Matti Riikonen 30.9.1983 saakka. Markku J. Jääskeläinen 1.10.1983 lähtien, järjestösihteerinä Esko Berg.

Varsinais-Suomen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Esko Salonen ja toimitsijana Ilkka Kero.

Satakunnan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Tauno Kallio ja toimitsijana Pekka Ovaska 30. 6. 1983 saakka ja Harri Lappalainen 1.9.1983 lähtien.

Etelä-Hämeen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Pauli Ilanen sekä toimitsijoina Taisto Tapio 31. 7. 1983 saakka, Jouko Uschanoff 1. 12. 1983 lähtien ja Matti Pohjolainen, viimeksimainittu sijoituspaikkana Lahti.

Pohjois-Hämeen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Pentti Myllymäki sekä toimitsijoina Juho Suokas ja Ilpo Pymäki.

Kymen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Ossi Roininen sekä toimitsijoina Reijo Raki ja Kalevi Markku, viimeksimainittu sijoituspaikkana Imatra.

Mikkelin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Risto Salonen ja toimitsijana Jouko Ritsilä.

Kuopion piiri

Piirisihteerinä on toiminut Eero Hoffren ja toimitsijana Raimo Rissanen.

Pohjois-Karjalan piiri:

Piirisihteerinä on toiminut Matti Mikkonen ja toimitsijana Reijo Jeskanen.

Keski-Suomen piiri

Piirisihteerinä on toiminut Reijo Virtanen ja toimitsijana Martti Peura.

Vaasan piiri

Piirisihteerinä on toiminut Aarne Heikkilä ja toimitsijana Erkki Aho.

Oulun piiri

Piirisihteerinä on toiminut Markku Kainulainen sekä toimitsijoina Mikko Kyllönen ja Jorma Forsberg, viimeksimainitun sijoituspaikkana Kajaani.

Lapin piiri

Piirisihteerinä on toiminut Mauri Paasilinna ja toimitsijana Seppo Nordström.

Ruotsalainen Työväenliitto

Liittosihteerinä on toiminut Leif Ehrsten. Toimitsijana ovat olleet Eskil Höglund ja Göran Heinonen.

12. PUOLUEJÄRJESTOT

Puoluejärjestöjen ja jäsenten määrä piirijärjestöittäin 31.12.1983:

Piiri	Puolue- osastoja	Jäsen- määrä	Äänioikeutetut jäsenet		
Helsinki	98	6.832	120	5.687	— 78
Uusimaa	173	11.944	250	9.996	+ 34
Varsinais-Suomi	141	7.630	94	6.417	+ 151
Satakunta	124	7.497	194	6.540	— 61
Etelä-Häme	102	8.442	251	7.148	— 134
Pohjois-Häme	122	7.842	153	6.579	+ 16
Kymi	96	10.867	216	9.614	+ 37
Mikkeli	84	4.413	201	3.742	+ 81
Kuopio	62	3.113	124	2.396	— 66
Pohjois-Karjala	106	5.489	17	4.439	+ 203
Keski-Suomi	85	6.349	97	5.479	+ 42
Vaasa	76	4.182	28	3.533	+ 17
Oulu	88	4.464	157	3.512	+ 116
Lappi	63	3.105	29	2.228	— 38
Ruots. TI	80	3.292	29	2.653	— 23
Yhteensä	1.500	95.461	—1904	79.954	+284

Vuonna 1983 perustetut yhdistykset

Jätetty rekist.	Yhdistys	Kunta	Piiri
15.02.	Kaarinan Littoisten Sosialidemokraatit	Kaarina	Vars.-Suomi
15.02.	Särkisalon Sosialidemokraatit	Särkisalo	Vars.-Suomi
23.03.	Mikkelin mlk:n Itäinen Työväenyhdistys	Mikkelin mlk.	Mikkelin I.
29.09.	Etelä-Kirkkonummen Sosialid. Yhdistys	Kirkkonummi	Uudenm. I.
14.10.	Turun Sosialid. Yhdistys Valpas	Turku	Vars.-Suomi
27.10.	Neulamäen Työväenyhdistys	Kuopio	Kuopion I.
12.12.	Ullavan Sosialidemokraatit	Ullava	Vaasani.

Vuonna 1983 puretut yhdistykset

15.02.	Savikylän Työväenyhdistys	Nurmes mlk.	Pohj.-Karj.
14.04.	Kajaanin Sosialid. Työväenyhdistys	Kajaani	Ouluni.
02.05.	Ojamon Sos.-dem. Yhdistys	Lohja	Uudenm. I.
02.05.	Mallinkaisten Työväenyhdistys	Janakkala	Etelä-Häme
30.05.	Munapirtin Sosialid. Yhdistys	Pyhtää	Kymen I.
17.06.	Työväenyhdistys Yritys	Janakkala	Etelä-Häme
02.09.	Leppävaaran sosialid. Naisten Kerho	Espoo	Uusimaa
25.10.	Inkeröisten Sosialid. Naisyhdistys	Anjalankoski	Kymen I.

Vuonna 1983 purettu kunnallisjärjestö

20.09.	Karkkilan Sosialid. Kunnallisjärj.	Karkkila	Uudenm. I.
--------	------------------------------------	----------	------------

Yhdistyksiä	1.364	yhd stystä
Ruotsalaisia	80	»
Yhteensä	1.444	yhd stystä
KunnallisiärifiStriä	158	
Ruotsalaisia	16	
Yhteen sä	174	kunnallisjärjestöä

V SOSIALIDEMOKRAATTISET NAISET

Vuoden 1983 toiminnan painopisteet olivat eduskuntavaaleissa sekä syksyllä va mistautuminen Sosialidemokraattisten Naisten liittokokoukseen, SDP:n puolueko

koukseen ja tuleviin kunnallisvaaleihin. Syksyllä aloitettiin myös kampanja »Suomi ei tule toimeen ilman naisia», jonka tarkoituksena oli herättää keskustelua työllisyyden hoidosta ja sosiaalipalveluista.

Naisliiton eduskuntavaaliteemana oli »Arkipäivän asiantuntemus kunniaan». Vaalityötä tehtiin kuten eduskuntavaaleissa 1979 tukien kaikkien naisehdokkaiden vaalityötä. Naisten osuus sosialidemokraattisista eduskuntavaaliehdokkaista oli koko maassa 32,6 prosenttia, eli lisäystä verrattuna vuoden 1979 vaaleihin. Sosialidemokraattinen eduskuntaryhmä kasvoi 57 kansanedustajaan, ja myös naisten edustus lisääntyi sosialidemokraattisessa eduskuntaryhmässä. Nyt naisten osuus sosialidemokraattisessa eduskuntaryhmässä on 32 prosenttia, lisäystä pari prosenttia verrattuna 1979 valittuun eduskuntaryhmään. Ilahduttavaa näissä vaaleissa oli myös se, että sosialidemokraattisten naisten osalta ns. nollapiirejä väheni 5:stä 2:een, eli vain Vaasan ja Lapin piireistä ei ole sosialidemokraattista naista eduskunnassa.

Liiton jäsenmäärässä on vuoden aikana tapahtunut selvä lisäys. Etenkin yhdistykset, jotka naisjäsentensä osalta voivat liittyä naisliittoon, ovat lisääntyneet. Uusia perusjärjestöjä tuli vuoden aikana 23. Vuoden vaihteessa perusjärjestöjen määrä oli siis 414, joista naisyhdistyksiä 50. Naisten suhteellinen osuus puolueen jäsenmäärästä on myöskin vuoden aikana lisääntynyt ollen vuoden lopussa 36 prosenttia. Naisliiton perusjärjestöihin kuuluu noin 23 000 naista.

Liittotoimikunta on kokoontunut vuoden aikana 7 kertaa. Liittoneuvosto on kokoontunut kaksi kertaa. Kokouksissaan liittoneuvosto on ottanut kantaa kevätkokouksessaan naisten työllisyystilanteeseen ja tasa-arvolain valmisteluun ja syksyn kokouksessaan naisten oikeudesta työhön.

Syksyn aikana on kampanja »Suomi ei tule toimeen ilman naisia» käynnistynyt, mm. ministereille Urpo Leppänen ja Vappu Taipale luovutettiin muistio, jonka lähtökohdana oli se, että myös naisilla on oikeus työhön. Esitettiin, että työvoimaministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö yhteistyössä pyrkisivät turvaamaan lisätyöpaikkojen avaamista sosiaalihuollon alalle. Tämän esityksen perusteella työvoimaministeriö on yhdessä sosiaali- ja terveysministeriön kanssa perustanut työryhmän tutkimaan mahdollisuuksia avata uusia työpaikkoja työllisyyspoliittisella tuella myös sosiaalihuollon alalle.

Syksyn aikana on valmistauduttu sekä omaan liittokokoukseen että puoluekokoukseen. Omaan liittokokoukseen on valmistettu keskusteluasiakirja aiheesta »Työtä ihmiseltä ihmiselle», jossa pohditaan työn arvostusta ja palvelualojen työllisyystilannetta. Tämän lisäksi on valmistettu Seksuaalipoliittinen keskusteluasiakirja »Seksuaalisuus ja tasavertaisuus» liittokokoukselle.

Socialidemokraattiset Naiset on yhdessä SNK:n liittotoimikunnan kanssa jättänyt puoluekokousaloitteena laajahkon keskusteluaineiston periaatteista. Keskusteluaineiston nimi »Periaatteet näkyvät käytännön politiikassa» pohtii eräitä näkökulmia periaateohjelmauudistuksessa, jota naisliittoja nuorisoliitto haluavat korostaa.

Liiton kansainvälisen toiminnan painopiste on ollut Sosialistisen Naisinternationaalin toiminnassa. Osallistuttiin Sosialistisen Naisinternationaalin toimiston kokoukseen ja seminaariin Senegalissa sekä Sosialistisen Naisinternationaalin varsinaiseen kongressiin, joka pidettiin Portugalissa keväällä. On valmistettu »Lyhyt kat-

saus sosialidemokraattisen naisliikkeen historiaan Suomessa», joka on käännetty sekä englannin että espanjan kielelle ja toimitettu Naisinternationaaliin jäsenjärjestöille. Opintokerhoaineistoksi on valmistettu »Viides maailma», joka pohtii naisen asemaa kehitysmaissa.

Muuta tiedotusmateriaalia liitossa on valmistettu: Tietosiskoja neljä kappaletta sekä kirjanen »Sosiaalihuollon naiset», jossa pohditaan sosiaalihuollon arkipäivän todellisuutta.

VI TIEDOTUSTOIMINTA

1. TYÖVÄEN SANOMALEHTIEN TIETOTOIMISTO (TST)

TST:n henkilökuntaan kuuluivat päätoimittajana Lauri Sivonen, toimituspäällikkönä Risto Jylhä (sairaslomalla 1. 7. alkaen), toimituksen sihteerinä tiedotusyksikön sihteerinä Anneli Terävä (virkavapaalla 4. 10. alkaen) ja telexkirjoittajana Raili Holmlund, Toimituksen sihteerin sijaisena toimi Raili Salovaara 6.10.—15.12.

TST:n palveluksessa poliittisena toimittajana toimi Seppo Peltoniemi, työmarkkina-toimittajana Juhani Aro (virkavapaalla 17. 1. alkaen), yleistoimittajan tehtävissä Marjatta Pöllänen ja kesätoimittajana Jari Niemelä 18. 5.—26. 8. Työmarkkinatoimittajan viransijaisena toimi Mattijuhani Koponen 17.1.—22. 5. ja Marja-Liisa Pollari 1. 5. lukien. Pirjo Laine palveli TST:n toimittajana 19. 9.—30. 11. välisen ajan. Telex-kirjoittajan lomittajana toimi Tuija Airas.

Kertomusvuonna työllistivät TST:tä mm. hallitus ja eduskunta, useat työväenjärjestöjen tapahtumat, vaalit ja kokoukset sekä edistysmielisen osuuskauppaliikkeen uudistus.

TST:n toiminnassa olivat painopistealueita politiikan, työmarkkinoiden ja talouden lisäksi kulttuuri- urheiluun ja koti/perhe -teemaan liittyvät aiheet. TST koordinoi TV-ohjelmien ennakkoarviointia, juttuvaihtoa ja urheilutilaisuuksien seuraamista lehden yhteistyönä.

TST:n ja Paasikuvan kesken oli voimassa valokuvien t-lehdille toimittamista koskeva sopimus. TST:n ja neuvostoliittolaisen uutistoimisto APN:n kesken jatkettiin sopimukseen perustuvaa yhteistyötä. APN:n kommentaattori Igor Sinitsin oli TST:n ja sd-lehtien vieraana Suomessa toukokuussa.

TST:n avustajina toimivat koko vuoden Antti Kalliomäki ja Heikki Oksanen sekä mm. Seppo Lindblom ja Reino Hjerpe.

Juttupalvelu lehdille tapahtui viitenä päivänä viikossa pääasiassa telexillä ja postin välityksellä.

Kertomusvuonna järjestettiin seuraavat tapahtumat: päätoimittajien tilaisuudet 27. 1. (Helsinki), 22. 8. (Helsinki), 9. 12. (Tampere). Päätoimittajat ja toimitusjohtajat olivat koolla 14. 4.—15. 4. ja 3.-4. 10. Lepolammilla. 3—4 kertaa viikossa ilmestyvät lehdet pitivät neuvottelukokoukset 23.-24. 5. Ilomantsissa ja 8.-9. 11. Vaasassa.

Kerran viikossa ilmestyvät ns. V-lehdet kokoontuivat 4. 2. Jyväskylässä ja 21. 10. Kuopiossa. Sd-iehtien toimittajatapaaminen järjestettiin 8.-9. 4. E-instituutissa. Työmarkkinatoimittajat olivat koolla 22. 9. Helsingissä. Näissä tilaisuuksissa käsiteltiin TST:n palvelua, t-lehdistön kehittämistä ja ajankohtaisia poliittisia ja taloudellisia kysymyksiä.

2. SOSIALIDEMOKRAATTISET SANOMALEHDET

Kertomusvuoden aikana ilmestyi sosialidemokraattisia sanomalehtiä 14.

Lehdet olivat:

Eteenpäin (Kotka), 7 kertaa viikossa, päätoimittaja Jukka Vehkasalo

Suomen Sosialidemokraatti (Helsinki), pää-äänenkannattaja 5 kertaa viikossa, päätoimittajat Aimo Kairamo (vast.) ja Seppo Heikki Salonen.

Kansan Lehti (Tampere), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Paavo Luukkala

Turun Päivälehti (Turku), 5 kertaa viikossa, päätoimittaja Aimo Massinen

Pohjanmaan Kansa (Vaasa), 4 kertaa viikossa, päätoimittaja Vesa Karvinen

Hämeen Kansa (Hämeenlinna), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Tuomas Harpt (vir-kavapaa 1.4. alkaen), va. päätoimittaja Tapio Tuuri

Pohjois-Karjala (Joensuu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Sakari Tahvanainen

Pohjolan Työ (Oulu), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Olavi Määttä

Saimaan Sanomat (Lappeenranta), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Rauno Iivonen

Uusi Aika (Pori), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Leo Nyberg

Arbetsblad (Helsinki), 3 kertaa viikossa, päätoimittaja Alf-Erik Helsing

Valpas (Kuopio), kerran viikossa, päätoimittaja Martti Ruokoiainen

Vapaus (Mikkeli), kerran viikossa, päätoimittaja Seppo Hyvärinen

Vastin (Jyväskylä) kerran viikossa, päätoimittaja Kauko Hirvonen (vas. päätoimittaja Unto Tikkanen 9. 2.-9.10.)

3. SOSIALISTINEN AIKAKAUSLEHTI

Sosialistinen Aikakauslehti ilmestyi kertomusvuotena neljänä 64-sivuisena numerona. Lehden sisällön päälinjat käsiteltiin etukäteen puoluesihteerin Erkki Liikasen johtamassa toimituskunnassa. Lehden päätoimittajana oli edelleen Lauri Sivonen. Lehden on tahtanut Hannu Aho, ja levikkityöstä ovat vastanneet osin Teppo Jalli ja osin Juha-Pekka Tikka.

SA:n sisällössä oli painopiste erilaisilla katsauksilla ja henkilöhaastatteluilla. Katsauksien aiheista mainittakoon Karl Marx, hyvinvointivaltion kriisi, naisnäkökulma vallankäytössä, Martti Luther sekä SDP:n ja ay-liikkeen historiallinen yhteys. Henkilöhaastatteluista voidaan mainita Pekka Vennamo, Kari Rydman ja Olli Helminen.

Sosialistisen Aikakauslehden levikki oli n. 5.000, eikä siltä osin päästy asetettuihin tavoitteisiin.

4. TIEDOTUSTOIMINTA

Tiedotustoiminnan osalta työnjako oli se, että ulkoista tiedotusta hoiti tiedotuspäällikkö Lauri Sivonen ja muuta tiedotusta Lauri Kangas 31.11.1983 saakka ja sen jälkeen Ann-Marie Seligson. Puoluetoimiston tiedotusyksikköön kuuluu heidän ohellaan sihteerinä Anneli Terävä, os. Laitinen (äitiyslomalla 4. 10. 1983—15. 8. 1984). Anneli Terävän äitiyslomasijaisena toimi Raili Salovaara 6. 10. 1983—15. 12. 1983.

Kertomusvuoden aikana pidettiin yhteyttä ennen muuta poliittisiin toimittajiin, ay-lehtiin, sanoma- ja aikakauslehtiin sekä radioon ja televisioon. Yhteydet liittyivät aiheiltaan ennen muuta v:n 1983 eduskuntavaaleihin, Forssa-juhliin ja muihin puolue-tapahtumiin, SDP:n kansainväliseen toimintaan ja poliittiseen tilanteeseen. Yhteistyö eri tiedotusvälineiden sosialidemokraattien kanssa jatkui kiinteänä.

Eduskuntavaalien merkeissä valmisteltiin entiseen tapaan julisteita ja esitteitä sekä läpiviettiin mittava ilmoituskampanja ennen kaikkea aikakauslehdistössä.

Puoluetoimisto järjesti edellisvuosien tapaan TV-esiintymiskoulutusta ja valmisti Forssa dia-ohjelman ja uuden SDP-esitteen. Tiedotustoimintaan liittyi lisäksi »Sosialidemokraatit» -lehti ja äänikasettina tehty »Kurikka».

Pohjoismainen joukkoviestintätyöryhmä (jäsen Lauri Sivonen, var. Kaj-Peter Mattson) kokoontui kolmasti. 14.—16.10. 1983 oli Ruotsin Bommervikissa alan pohjoismainen sd-seminaari, jossa oli 10 edustajaa Suomesta.

VII KANSAINVÄLINEN TOIMINTA

1. YLEISTÄ

Puolueen kansainvälinen toiminta jatkui laajana ja aktiivisena. Vakiintuneiden pohjoismaisten puoluesuhteiden lisäksi tapaamisia oli erityisesti Euroopan sosialististen valtioiden johtavien puolueiden kanssa. Yhteyksien pitoa kolmannessa maailmassa toimiviin kansallisiin demokraattisiin vapautusliikkeisiin jatkettiin.

Sosialistisen Internationaalin työssä SDP:n osuus on ollut keskeisintä aseidenriisuntaa koskeissa asioissa.

Puolet toimintavuodesta kv-sihteeristö toimi henkilövaihdoksesta johtuen vajaimiehityksellä.

2. HENKILÖKUNTA

Kansainvälisten asiain sihteerinä toimi 31. 5. asti Pentti Väänänen, joka hoiti samaan päivämäärään saakka myös pääministerin erityisavustajan tehtäviä. Uudeksi kansainvälisten asiain sihteeriksi nimitettiin 1.12. alkaen Lauri Kangas. Osastosihteerinä työskenteli Riitta Korhonen.

3. ASIAANTUNTIJATYÖRYHMÄT

Kansainvälisten asiain toimikunnan kokoonpano oli seuraava (valittu 1981): Erkki Liikanen (pj.), Jaakko Kalela (vpj.), Pentti Väänänen (siht.), Anne Eskelinen, Tom Grönberg, Erkki Hatakka, Markku Jääskeläinen, Marja-Liisa Kiljunen, Markus Koi-visto, Pekka J. Korvenheimo, Marianne Laxen, Lasse Lehtinen, Kari Möttölä, Saara-Maria Paakkinen, Allan Rosas, Ulf Sundqvist, Mauno Tahvonen, Ilkka Taipale, Erkki Tuomioja, Unto Vesa, Raimo Väyrynen ja Kirsti VVestphalen. Toimikuntaan liittyi 1. 12. Lauri Kangas.

Puoluetoimikunnan apuelimenä toimikunta osallistui puolueen kansainvälisen toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen. Se kokoontui kymmenen kertaa.

4. JÄRJESTÖ- JA KOULUTUSTOIMINTA

Puolue ja sen piirijärjestöt sekä Kansainvälinen solidaarisuussäätiö ja TSL järjestivät yhdessä syksyn aikana kaikkiaan 14 kansainvälisiä asioita käsitellyttä piiriseminaaria.

Piirien kansainvälisten asiain yhdyshenkilöille tilattiin Sosialistisen Internationalin lehti »Socialist Affairs» sekä Ruotsin puolueen ja ay-liikkeen ylläpitämän Työväenliikkeen kansainvälisen keskuksen julkaisu »AIC Bulletin».

5. KANSAINVÄLINEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN YHTEISTYÖ

a) Sosialistinen Internationaali

Sosialistinen Internationaali piti **XVI kongressinsa** 7.—10. 4. Albufeirassa Portugalissa. Kongressin teemana oli »Kriisien maailma — sosialistien vastaukset». Se hyväksyi ns. Albufeiran julistuksen ja lukuisia muita päätöslausemia. Pääalustuksen aseidenriisunnasta piti puheenjohtaja Kalevi Sorsa, joka valittiin uudelleen SI:n puhemiehistöön. Pääsihteerinä Bernt Carlsson jätti tehtävänsä, ja hänen tilalleen valittiin Pentti Väänänen. Kokoukseen osallistuivat SDP:stä Sorsan ja Väänäsen lisäksi puoluesihteerinä Erkki Liikanen. Julkilausumavaliokunnan kokoukseen Madridissa 10. 2. osallistui Markku Hyvärinen ja 4. -5. 4. Albufeirassa koko valtuuskunta.

SI:n valtuusto kokoontui Albufeirassa 6. 4. ja kongressin aikana sekä Brysselissä 24.-25. 11. Ensiksimainittuihin osallistui kongressivaltuuskunta, viimeksimainittuun Sorsa, Liikanen ja Kangas.

Aseidenriisuntaneuvosto valmisteli kongressin julkilausumaa 24. 1. Pariisissa ja 5. 4. Albufeirassa (sekä toimitusryhmän 10. 3. Helsingissä) pidetyissä kokouksissa, valtuuston julkilausumaa Helsingissä 14. 11. ja Brysselissä 23. 11. Neuvosto laati myös ajankohtaistavan lisäyksen aseidenriisuntatyöryhmän v. 1980 laatimaan raporttiin. Se hyväksyttiin kongressissa.

Lähi-idän **työryhmä** kokoontui Lissabonissa 31.8. (Lauri Kangas).

Chile-komitea piti ensimmäisen kokouksensa Oslossa 3. 2. (Riitta Korhonen).

Periaateohjelmatyöryhmä kokoontui Madridissa 11.2. (Markku Hyvärinen).

b) Yhteispohjoismaiset suhteet

Pohjoismaisten sosialidemokraattisten puolueiden ja sosialidemokraattisen ammattiyhdistysliikkeen yhteistyökomitea eli **SAMAK** kokoontui Kögessa Tanskassa 15.—16. 2. Se päätti perustaa talouspoliittisen työryhmän, johon valittiin SDP:n edustajaksi Heikki Oksanen. Komitea antoi julkilausuman turvallisuuspolitiikasta sekä talous- ja työllisyyspolitiikasta. Kokoukseen osallistuivat Erkki Liikanen, Pentti Väänänen ja Eero Tuomainen.

Neljän veljespuolueen yhdessä palkkaama puolipäiväinen **yhteistyösihteeri** Sven Dahlin (Ruotsi) siirtyi vuoden aikana toisiin tehtäviin, eikä hänen tilalleen valittu vielä uutta.

Puheenjohtajakokous oli Harpsundissa (Ruotsi) 29.—30.10. (K. Sorsa).

Puoluesihteerikokouksia pidettiin 2.-27. 1. Stavangerissa (P. Väänänen) ja 21. 9. Kööpenhaminassa (E. Liikanen). Pohjoismaiden neuvosto järjesti kaikkien puolueiden puoluesihteeritapaamisen Fär-saarilla 27.—30.6. (E. Liikanen).

Uiko- ja turvallisuuspoliittinen työryhmä kävi keskusteluja 20.—21. 9. Oslossa (L. Kangas, P. Lipponen) ja 19.—20.12. Helsingissä.

Veljespuolueet järjestivät yhteisen tapaamisen Palestiinan vapautusjärjestön johtajan Jasser Arafatin kanssa Tukholmassa 12.—13. 4. (E. Liikanen). Ruotsin puolue järjesti yhteispohjoismaisen eteläisen Afrikan tilannetta pohtineen seminaarin Rönnebergassa 9.—11. 5. (Pentti Väänänen).

c) Yleiseurooppalainen yhteistyö

Ranskan Sosialistipuolueen Pariisiin 23.1. koolle kutumassa sosialististen pääministereiden pyöreän pöydän tapaamisessa päätettiin yhteisen talouspoliittisen julkilausuman hahmottelusta. Pääministerien talouspoliittiset avustajat kokoontuivat Helsingissä 11.—12. 2. ja Tukholmassa 28. 3. Pariisissa 6. 5. pidetyssä pääministerien uudessa tapaamisessa sovittiin yhteisistä tavoitteista.

d) Kahdenkeskiset yhteydet veljespuolueisiin

Amerikan Demokraattisten Sosialistien (DSA) johtoon lukeutuva USA:n konepaja- ja lentokonetyöläisten liiton (IAM) puheenjohtaja William W. VVimpisinger tapasi puolueoimistossa puheenjohtaja Sorsan.

Englannin Työväenpuolueen puoluekokouksessa Blackpoolissa 2.-7. 10. oli Markus Aaltonen eduskuntaryhmän lähettämänä.

Itävallan Sosialistisen Puolueen (SPÖ) Wienissä 27.-29. 10. pidetyssä puoluekokouksessa edustivat SDP:tä puheenjohtaja Sorsa ja Kaija Ruukki.

Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen (JDSP) valtuuskunta, johon kuuluivat puheenjohtaja Ryosaku Sasaki sekä kansainvälisen osaston johtaja Roo Watanabe ja kansainvälisten asiain sihteeri Sachiko Taguchi tapasivat puheenjohtaja Sorsan 17.8.

Norjan Työväenpuolueen Oslossa 22.-24. 4. pidetyssä puoluekokouksessa edusti SDP:tä puoluesihteeri Erkki Liikanen.

Ranskan Sosialistisen puolueen puoluekokouksessa Bourgen-Bressessä 27.—30. 10. edustivat puoluetta Tarja Flemming ja EeroVuohula.

Saksan liittotasavallan Sosialidemokraattisen puolueen liittopäiväryhmän edustajat Antje Hiibner ja Rufolf Bindich kävivät selostamassa puolueensa euro-ohjuskantoja 13. 11. Ylimääräisessä puoluekokouksessa Kölnissä kävi Lauri Kangas. Puheenjohtaja kävi onnittelemassa 18.12. 70 vuotta täyttäneitä Willy Brandtia.

Tanskan Sosialidemokratian puoluekokouksessa Kööpenhaminassa 2.—4. 9. edusti SDP:tä Lauri Kangas.

Turkin Kansan Tasavaltalaispuolueen entinen puheenjohtaja Bulent Ecevit tapasi puheenjohtaja Sorsan 20. 4.; hän osallistui Helsingissä pidettyyn julkisten alojen kv. liiton kokoukseen.

Seuraavia tapahtumia tervehdittiin sähköitse:

28.—30. 1. pidetty Pohjois-Irlannin Sosialidemokraattisen Työväenpuolueen (SDLP) puoluekokous

15.—17.2. ollut Japanin Demokraattisen Sosialistipuolueen (JDSP) puoluekokous

20. 4. puoluesihteeri (SAP) Sten Andersson 50 vuotta

21.—23. 4. kokoontuvat Hollannin työväenpuolueen (PvdA) puoluekokous

24.4. Portugalin Sosialistisen puolueen saama vaalivoitto

27. 4. Bruno Kreiskyn ero liittokanslerin virasta

10. 6. Soaresin onnistui muodostaa hallitus

23.-25.6. Israelin Yhdistyneen Työväenpuolueen (MAPAM) puoluekokous

16.8. Reiulf Steen täytti 50 v.

14.9. Norjan puolue voitti kunnallisvaaleissa

17.9. SI:n ja SPÖ:n entinen puheenjohtaja Bruno Pitterman kuoli

30.9.—2.10. Portugalin puolueen puoluekokous

3.10. Neil Kinnock valittiin Englannin Työväenpuolueen puheenjohtajaksi

7. 12. Venezuelan presidentiksi valittiin Accion Democratican ehdokas Laine Lu-sinchi

10.—11.12. San Marinon Sosialistisen puolueen puoluekokous

6. SUHTEET KOMMUNISTISIIN PUOLUEISIIN

SDP jatkoi jo vakiintunutta yhteistyötä lähinnä Euroopan sosialististen maiden joh-tavien kommunistien puolueiden kanssa erilaisin tapaamisin.

a) Neuvostoliiton Kommunistinen Puolue (NKP)

23.-27. 4. SDP:n vieraana prof. Jevgeni Ambartsumov, joka alusti Perniössä 24. 4. pidetyssä yya-seminaarissa

6.—13. 6. NKP:n puoluejärjestövaltuuskunta SDP:n vieraana johtajanaan Kommu-nist-lehden osastopäällikkö Boris Lihatsov ja muina jäseninä Leonid Prekrestov (Sosnovyi Borin I sihteeri) ja Johannes Johanson (Eestin KP:n järjestöjohtaja)

11.—23. 8. lomavieraina keskuskomitean kansainvälisen osaston neuvonantaja A.P. Kozlov ja tutkija K. B. Kozlova.

16.—23. 10. SDP:n järjestövaltuuskunta Neuvostoliitossa: Jarmo Rantanen (joht.), Voitto Maksimainen (Pohjois-Karjala), Lauri Kangas, Paula Parmanne, Pirkko Heiku-ra, Esko Häsä (Helsinki), Risto Salonen (Mikkeli) ja Antti Käpyaho (Valkeakoski).

b) muut

Korean Demokraattisen Kansantasavallan Sosialidemokraattisen puolueen puolue-toimikunnan jäsenet Ryom Guk Ryol ja Song Young Guk tapasivat puoluejohtajan sa puoluesihteerin Liikasen.

Romanian Kommunistisen Puolueen SKP:n vieraana ollut poliittisen toimikunnan jäsen Ilia Verdet tapasi puheenjohtaja Sorsan.

Saksan Demokraattisen Tasavallan Sosialistisen Yhtenäisyyspuolueen (SED)

11.—16. 4. järjestämässä Karl Marxin kuoleman 100-vuotismuistoseminaarissa alusti Paavo Löppönen. Puoluesihteeri tarjosi lounaan eduskuntaryhmän vieraana olleelle puheenjohtaja Erich Myckenbergerin johtamalle valtuuskunnalle 9.6.

Tshekkoslovakian Kommunistisen Puolueen kansainvälisten asiain osaston apulaispäälikkö tapasi vierailullaan puoluesihteeri Liikasen ja kansainvälisten asiain toimikunnan jäseniä.

Unkarin Sosialistisen Työväenpuolueen poliittisen toimikunnan jäsen, keskuskomitean sihteeri Ferenc Havasi seurueineen SDP:n vieraana 18.—22. 1. käyden keskusteluja mm. puheenjohtaja Sorsan kanssa. Puheenjohtajat Kalevi Sorsa ja Nānos Kadar keskustelivat 21. 9. puoluejohtajien ominaisuudessa Kadarin virallisen vierailun yhteydessä.

7. MUITA TAPAAMISIA, KOKOUKSIA, YHTEYDENOTTOJA

7.1. PFLP/GC:n (Palestiinan kansan vapautusrintama/keskusjohto) poliittisen toimikunnan jäsen Omar Shihab otettiin vastaan kv. sihteeristössä.

14. 1. puoluesihteeri otti vastaan Taksvärkkitoimikunnan vieraana olleen SWAPO:n talousministeri Pohamban.

6.-7. 2. osallistui puoluesihteeri Brysselin liikkeen Wienissä pidettyyn aseidenriisunta- ja rauhankokoukseen.

9.—11. 3. järjestetyssä Neuvostoliiton ja Suomen Rauhanpuolustajat -järjestön aseidenriisuntaseminaarissa oli SDP:stä mukana kv. toimikunnan jäsen Mauno Tahvonen.

28. 4. PLO:n kansallisneuvoston pj. Khaled Fahoumin johtama PLO:n IPU-valtuuskunta tapasi puolue toimistossa varapuheenjohtaja Pirkko Työläjärven.

7. 5. Etelä-Afrikan ANC:n (Afrikkalainen kansallisneuvosto) puheenjohtaja Oliver Tambo tapasi kv. sihteeri Pentti Väänäsen sekä Solidaarisuussäätiön edustajat.

23. 5. Mauno Forsman otti puolueen puolesta vastaan varakulttuuriministeri Tshersharin johtaman NL:n rauhankomitean valtuuskunnan.

24. 4. tapasi puoluesihteeri nicaragualaisia parlamentaarikkoja.

1. 6. kävi Marokon UDTP:n edustaja kv. sihteeristössä kertomassa puolueensa tilanteesta.

1. 7. kävivät Ranskan Kommunistisen puolueen poliittisen toimikunnan kv. suhteista vastaava jäsen Maxime Gremez selostamassa puoluesihteerille RKP:n aseidenriisuntakantoja.

24. 8. vierailu Guatemalan oppositiorintaman CGUP:n varapuheenjohtaja Julia Esquivel Velasquez tavaten kv. sihteeristön ja Solidaarisuussäätiön edustajat.

1. 9. Guatemalalaiseen oppositiorintamaan kuuluva OPRA-järjestön pohjoismaiden edustaja tapasi kv. ihmisiä.
3. 9. vietettiin SVVAPO-päivää, jonka järjestelyissä puolue oli mukana ja allekirjoitti annetun julkilausuman.
14. 10. puoluesihteeri otti vastaan Maailman Rauhanneuvoston valtuuskunnan, joka vieraili Suomessa järjestön päämajan Helsinkiin sijoittamisen 15-vuotisjuhiin yhteydessä.
- 23.—31. 10. vietettiin YK:n aseidenriisuntaviikkoa, jonka järjestelyihin SDP osallistui.

Lähetetyt sähköiset

5. 1. onnittelu Brasilian PDT:n (Demokraattinen Työväenpuolue) puheenjohtajalle, joka valittiin Rio de Janeiron osavaltion kuvernööriksi.
23. 3. vastaussähkö El Salvadorin presidentille Salvadorin ihmisoikeusrintaman pj:n Marianella Garcia Villasin murhan johdosta.
10. 4. SI:n kongressissa tapahtuneen Issam A. Sartawin murhan johdosta surunvalittelut PLO:lle.
- 26.—30. 4. pidetylle FRELIMOm (Mosambik) puoluekokoukselle tervehdys.
8. 6. vetoomussähkö Etelä-Afrikan Tasavallan pääministerille kolmen kuolemaan tuomitun puolesta.
20. 6. vetoomussähkö Chilen presidentille ay-johtajan vapauttamiseksi.
- 26.6. vetoomussähkö El Salvadorin presidentille neljän henkilön vapauttamiseksi.
- 3.-4. 12. pidettäväksi aiotulle, mutta lykätyle Bolivian MIR-puolueen (Vasemmiston vallankumouksellinen Liike) puoluekokoukselle tervehdys
- 16.—18.12. kokoontuneelle tunisialaisen MSD:n (Demokraattisten Sosialistien liike) tervehdys.

8. EDUSTUS ERÄISSÄ VALTIOLLISISSA ELIMISSÄ

Yhdistyneiden kansakuntien yleiskokouksen 38. istuntokauden Suomen valtuuskunta: Jan Furstenborg ja Anna Paljakka.

YK-asiain neuvottelukunta: alkuvuodesta Kaisa Raatikainen, Unto Vesa ja Pentti Väänänen ja 30. 5. nimetyssä Markus Aaltonen, Riitta Korhonen, Jukka Oas ja Unto Vesa.

ARNEK: Osmo Apunen, Jaakko Kalela ja Raimo Väyrynen.

ETY-toimikunta: Aune Eskelinen, Jermu Laine, Kari Möttölä ja Pentti Väänänen.

Taloudellisten kehityskaasuhteiden neuvottelukunta (TALKE): Lasse Lehtinen vpj. (varaedust. Pirjo Ala-Kapee), Unto Vesa, Kimmo Kiljunen sekä Markku Jääskeläinen (Pekka O. Aro), jonka tilalle tuli 1.9. Lauri Kangas.

TEKERAN hallintoneuvosto: Jermu Laine (pj), Erkki Tuomioja ja Eero Rantala.

Ulkomaisten investointien neuvottelukunta: Pekka Hemmilä (varalla Heikki Niemi).

Ulkoministeriön valinta- ja koulutuslautakunnassa toimi Pentti Väänänen 12. 5. asti, hänen jälkeensä Markku Hyvärinen 1.12. asti, siitä eteenpäin Lauri Kangas.

Maanpuolustustiedotuksen suunnittelukunta: alkuvuodesta Erkki Hatakka vpj. (varaedust. Anna-Liisa Piipari), Sakari Knuuttila sekä kesäkuussa tapahtuneen uuden nimittämisen jälkeen Erkki Hatakka (Eero Heinäluoma), Sakari Knuuttila (Jouni Jokisalo), Anna-Liisa Piipari (Seppo Haapanen) ja Pekka Myllyniemi (Eero Lehtonen).

Sotalakikomitea: Reino Breilin, Olavi Heinonen, Matti Luttinen ja Anna-Liisa Piipari.

9. KANSAINVÄLINEN SOLIDAARISUUSSÄÄTIÖ

a) Hallinto

Kansainvälisen Solidaarisuussäätiön valtuuskuntaan kuuluivat vuonna 1983 Vilho Lautala (varalla Tuomo Soraluoma), Matti Ukkola (Bo-Anders Sundman), Jussi Pikusaari (Risto Talonen), Timo Haukilahti (Sirkka-Liisa Vehviläinen), Risto Parjanne (Erkki Hatakka), Kirsti VVestphalen (Martti Havin), Jukka Pakkala (Lasse Syrjä), Folke Sundman (Hans Jern), Pentti Sahi (Mauno Forsman), Tauno Tahvonen (Ilpo Pyymäki), Heikki Kylänpää (Paavo Saikkonen) ja Lauri Vilponiemi (Kaj Laxen). Valtuuskunnan puheenjohtajana toimi Mauno Tahvonen ja varapuheenjohtajana Lauri Vilponiemi. Valtuuskunta kokoontui sääntömääräisiin kokouksiinsa 19. 2. ja 12.11.

Säätiön hallitukseen kuuluivat 19. 2. pidettyyn valtuuskunnan kokoukseen asti Helvi Saarinen (pj), Markku Jääskeläinen (vpj), Timo Haukilahti, Jorma Oksanen, Ilpo Rossi ja Seppo Ylinen. Valtuuskunnan kokouksessa hallitukseen valittiin Helvi Saarinen (pj), Markku Jääskeläinen (vpj), Timo Haukilahti, Heikki Kehälinna, Jorma Oksanen ja Seppo Ylinen. Hallitus kokoontui vuoden aikana 10 kertaa.

Säätiön toiminnanjohtajana oli 20. 5. asti Pentti Väänänen ja 20. 5. alkaen Jouko Elo. Säätiön työntekijöinä olivat vuoden aikana Jouko Elo (tiedotussihteeri 1. 1.—28. 2.), Jukka Pakkala (tiedotussihteeri 1. 2.—30. 11.) ja Sirpa Iso-Aho (projekti-sihteeri 15.11.—31.12.).

b) Kampanjat ja avustukset

Säätiön omatoiminen varainhankinta oli vuonna 1983 yhteensä 320 319 mk, josta prosenttikeräyksen osuus oli 249 451 mk. Prosenttikeräyksen lisäksi keräysmuotoi-

na olivat Työväen Joululehti, arpajaiset, kirpputorit sekä materiaalin myynti. Säätiö sai ulkoministeriöltä 160 000 mk avustusta projekteihin ja 13 000 mk tiedotustoimintaan.

Projekteja toteutettiin vuoden aikana Nicaraguassa ja El Salvadorissa. Nicaraguassa tuettiin lasten ruokailukeskusten rakentamista 154 640 markalla. El Salvadoriin toimitettiin maataloustarvikkeita sekä rokotteita ja lääkkeitä vapautusliikkeen hallitsemille alueille. Avun arvo oli 178 130 mk. Guatemalan vapautusliikkeen tukemiseksi suunniteltu projekti (60 000 mk) sekä Etelä-Afrikan ANC:n koulutustoimintaprojekti (120 000 mk) siirtyivät maksatusten osalta vuoden 1984 puolelle. Em. summat on varattu tilinpäätöksessä näihin projekteihin. Muihin avustuksiin on käytetty 16 240 mk.

Kaikkiaan säätiön avustustoiminnan arvo oli tilinpäätöksessä tehdyt varaukset huomioonottaen 529 010 mk.

c) Tiedotus- ja koulutustoiminta

Säätiö julkaisi vuoden aikana neljä numeroa Uusi Jako -nimistä lehteä, joka lähetetään kaikille prosenttikeräyksessä mukana oleville sekä kirjastoihin. Lisäksi säätiö julkaisi Työväen Joulu lehden ja tuotti kampanjoihin liittyen esitteitä ja julisteita.

Säätiö järjesti yhteistyössä puolueen ja TSL:n kanssa syksyn aikana 14 alueellista kansainvälistä seminaaria, joissa kehitysyhteistyö- ja solidarisuustoiminta oli keskeisenä sisältönä. Lisäksi säätiön edustajat kävivät alustamassa näistä kysymyksistä yli 50 puolue- ja ammattiosaston kokouksessa.

VIII TALOUDELLISIA ASIOITA

1. TILINTARKASTUS

Puoluekokouksen valitsemina tilintarkastajina ovat olleet Ilmari Lavonsalo puheenjohtajana, Anssi Kärkinen ja Kalevi Koskivirta. Tilintarkastajien varamiehenä ovat olleet Pentti Laaksonen ja Pertti Kalliala.

2. TALOUDENHOITO

Puolueen taloudenhoitoon kuuluvat tehtävät on hoidettu hallinto-osastolla. Taloudenhoitajana on toiminut Maunu Ihalainen, laskentapäällikkönä Maire Tommola, pääkirjanpitäjänä Anja Salminen, kassanhoitajana Asta Hillner, palkanlaskijana Riitta Elovuo, piirijärjestöjen kirjanpitäjänä Helga Niemi ja myyntisihteerinä Rauli VVarto.

3. OMAISUUDEN MYYNTILUPIA JA SIIRTOJA

Harjavallan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y., Iisalmen Työväenyhdistys r.y., purkau-

tuneen Savikylän Työväenyhdistys r.y:n omaisuuden siirto Nurmeksen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:lle, Pankakosken Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y., Parikkalan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n ja Parikkalan kunnan tilojen vaihto, Himangan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Vaskiveden Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Kangasniemen Työväenyhdistys r.y, Pattijoen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:n ja Pattijoen kunnan tilojen vaihto, Heinäveden Työväenyhdistys r.y, Myrskylän Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, purkautuneen Karkkilan Sos.-dem. Kunnallisjärjestö r.y:n varojen siirto Karkkilan sos.-dem. Työväenyhdistys r.y:lle, Iisalmen Työväenyhdistys r.y. Annettiin lupa Tornion Työväensäätön perustamiseen.

4. OSTO- JA RAKENNUSLUPIA

Myrskylän Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Suoraman Ty:lle lupa tonttikauppoihin ja tilusvaihtoon.

5. LAHJOITUKSIA

Mallinkaistan Työväenyhdistys r.y:n omaisuuden lahjoitus Janakkalan Sos.-dem. Kunnallisjärjestölle, Kauvatsan Työväenyhdistys Pyrintö r.y:n tilan lahjoitus Kauvatsan Työväenyhdistys r.y:lle.

6. VAKUUKSIA

Nimivakuus on myönnetty Lapuan Työväenyhdistys r.y:lle.

7. TYÖVÄENTALOJEN KORJAUSMÄÄRÄRAHAT

Opetusministeriön myöntämistä työväentalojen korjausmäärärahoista sai avustusta 103 sos.-dem. työväentaloa, yhteensä 3.057.000 mk.

Avustusta saaneet yhdistykset piireittäin:

Uudenmaan Sos.-dem. Piiri r.y: Frihersin Sosialidemokraatit r.y, Halkian Työväenyhdistys r.y, Hyvinkäänkylän Työväenyhdistys r.y, Inga Socialdemokratiska f.r, Jokelan Työväenyhdistys r.y, Järvenpään Työväenyhdistys r.y, Karjaan Sos.-dem. Yhdistys r.y.-Billnäs, Karjalohjan Työväenyhdistys r.y, Karkkilan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Klaukkalan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Koskenmäen Työväenyhdistys r.y, Lepsämän Sos.-dem. Yhdistys r.y, Myrskylän Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Nummelan Työväenyhdistys Elo r.y, Nummisten Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Otalammen Työväenyhdistys r.y, Pornaisten Laukkosken Työväenyhdistys r.y, Störmforsin Työväenyhdistys r.y, Tolkis Arbetarförening r.f. ja Täcktom Soc.dem. Förening r.f,

Varsinais-Suomen Piiri r.y: Halikon Vartsalan Työväenyhdistys r.y, Liittoisten Työväenyhdistys r.y, Nummenmäen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Pyhärannan Sos.-dem. Yhdistys r.y, Salon Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Teijon Työväenyhdistys r.y, Uudenkaupungin Työväenyhdistys r.y. ja Yläneen Työväenyhdistys Pelastaja r.y.

Satakunnan Sos.-dem. Piiri r.y: Euran Työväenyhdistys r.y, Eurajoen Sosialidemok-

raatit r.y, Harjunpään Työväenyhdistys r.y, Jämijärven Työväenyhdistys r.y, Koskioisten Työväenyhdistys r.y, Luvian Työväenyhdistys r.y. ja Vanha-Ulvilan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y.

Pohjois-Hämeen Sos.-dem. Piiri ry: Aitolahden Työväenyhdistys r.y, Kolhon Työväenyhdistys Kehitys r.y, Lahdenkylän Työväenyhdistys r.y, Lempäälän Työväenyhdistys r.y, Lylyn Työväenyhdistys r.y, Messukylän Työväen Talo Oy, Oriveden Pappilankylän Työväenyhdistys Taisto r.y, Pirkkalan Sos.-dem. Työväenyhdistys Toivo r.y, Pyrinnön Työväenyhdistys r.y, Ruoveden kk:n sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Suoraman Työväenyhdistys r.y, Länsi-Teiskon Työväenyhdistys r.y, Tervaniemen Sos.-dem. Yhdistys r.y, Tottijärven Työväenyhdistys r.y. ja Visuveden Työväenyhdistys Kehitys r.y.

Etelä-Hämeen Sos.-dem. Piiri r.y: Eteläisten Työväenyhdistys r.y, Hauhon Työväenyhdistys r.y, Herajoen-Arolammin Sos.-dem. Yhdistys r.y, Humppilan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Kellosalmen Työväenyhdistys r.y, Launosten Työväenyhdistys r.y, Parolan Työväenyhdistys r.y, Saarioispuolen Tarttilan Työväenyhdistys r.y, Tuuloksen Alku Työväenyhdistys r.y. ja Viialan Työväenyhdistys r.y.

Kymen. Sos.-dem. Piiri r.y: Haminan Työväenyhdistys r.y, Joutsenon Korvenkylän Työväenyhdistys r.y, Kausalan Kansantalo Oy, Parkkarilan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Tiutisten Työväenyhdistys r.y. ja Ummeljoen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y.

Mikkelin Sos.-dem. Piiri r.y: Kallislahden Työväenyhdistys r.y. ja Mikkelin Työväenyhdistys r.y.

Pohjois-Karjalan Sos.-dem. Piiri r.y: Nurmeksens Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Oravialon Työväenyhdistys r.y, Pankakosken Sos.-dem. Yhdistys r.y, Tohmajärven Kemien Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Ukkolan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Utran Työväenyhdistys r.y. ja Viekin Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y.

Keski-Suomen Sos.-dem. Piiri r.y: Haarajärven Työväenyhdistys r.y, Hankasalmen Asemanseudun Työväenyhdistys r.y, Jyväskylän Työväenyhdistys r.y, Karhulankylän Työväenyhdistys r.y, Keuruun Työväenyhdistys r.y, Lievestuoreen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Multian Työväenyhdistys r.y, Säynätsalon Työväenyhdistys r.y, Uuraisten kk:n Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y. ja Äänekosken Sos.-dem. Yhdistys r.y.

Kuopion Sos.-dem. Piiri r.y: Rautalammin Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y.

Vaasan Sos.-dem. Piiri r.y: Alavuden Sosialidemokraatit r.y, Ilmajoen Työväenyhdistys r.y, Inhan Työväenyhdistys r.y, Isokankaan Sos.-dem. Nuoriso-osasto r.y, Kokkolan Työväenyhdistys r.y. ja Teuvan Sosialidemokraatit r.y.

Oulun Sos.-dem. Piiri r.y: Haapajärven Työväenyhdistys Sarastus r.y, Iin Sosialidemokraatit r.y, Martinniemen Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y, Nivalan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y. ja Piippolan Työväenyhdistys r.y.

Lapin Sos.-dem. Piiri r.y: Kaakamon Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y. ja Tervolan Sos.-dem. Työväenyhdistys r.y.

8. PUOLUEEN TALOUS

Tuloslaskelma ja tase 31.12.1983 eri liitteenä.

9. LEHTITALOUS

Sosialidemokraattinen sanomalehdistö

Vuosi 1983 on sosialidemokraattisen sanomalehdistön ja graafisen teollisuuden piirissä ollut taloudellisesti aikaisempia vuosia parempi. Edellisenä vuonna alkanut myönteinen kehitys jatkui ja vuodelle 1983 asetetut kasvu- ja kannattavuustavoitteet likipitään saavutettiin. Taloudellinen tulos ei kuitenkaan vielä antanut mahdollisuuksia volyymien kasvattamiseen, vaan tulos on edelleen käytettävä aikaisempien vuosien taloudellisten tappioiden kattamiseen.

Lehtiemme levikkikehitys

Edellisen vuoden levikin laskun jälkeen voitiin vuonna 1983 kirjata 1,8 %:n nousu. Tähän oli voimakkaasti vaikuttamassa Jyväskylässä ilmestytvä Vastin, jonka levikki oli vuonna 1983 levikintarkastuksessa 7 928 kappaletta ja joka vuoden loppuun mennessä oli noussut 9 000 kappaleeseen. Lehtiemme yhteislevikki oli 168 264.

Ammattiyhdistysliikkeen lehtisetelien käyttö lisääntyi 4,1 %, kun taas kommunististen lehtien saamat lehtisetelimäärät laskivat 4,6 prosenttia. Lehtiseteleitä sosialidemokraattisten lehtien tilaamiseen käytettiin kaikkiaan 119 195 kappaletta ja kommunististen lehtien 80 878 kappaletta.

Ilmoitusmyynti

Lehtiemme tuloista ilmoitustuotot muodostavat edelleenkin ratkaisevan osan. Tuottojen kasvu edellisvuoteen verrattuna oli noin 10 prosenttia ja yhteensä arviolta 56 mmk. Volyymien kasvu oli lehdistön keskimäääraistä kasvua huomattavasti pienempi. Erityisen kielteisenä ilmiönä on todettava kuntien ilmoittelun vähentyminen.

Lehdistötuki

Sosialidemokraattinen sanomalehdistö sai vuonna 1983 valtion lehdistötukea yhteensä 24,7 mmk, joka on 28,7 % koko valikoivasta lehdistötuesta. Tuessa oli nousua 3,8 mmk edellisen vuoden tukeen verrattuna.

Sosialidemokraattisen lehdistön yhteistyö

Sosialidemokraattisen lehdistön ja graafisen teollisuuden yhteistyötä toteutetaan kaupallis-hallinnollisissa ja teknisissä asioissa T-lehdistö Oy:ssä. Uutena yhteistyömuotona oli voimistettu lehtien ilmoitustilan yhteismyynti Media 13 + 1 -paketin nimisenä. Yhteisilmoittelu nousi edellisestä vuodesta noin 65,0 %.

Teknisessä yhteistyössä ovat merkittävimpinä kohteita sekä materiaalien että investointihyödykkeiden yhteisostotoiminta.

Merkittävää on ollut myös koulutustoiminta, jonka puitteissa on järjestetty 7 seminaaria, joihin on osallistunut 145 henkilöä. Aatteellinen yhteistyö on hoidettu Työväenlehdistö r.y:n kautta.

T-lehdistö Oy:n palveluksessa oli kertomusvuoden aikana 4 päätoimistaja ja yksi osapäivätoiminen henkilö.

Lehtien toimitusjohtajat ja päätoimittajat 31.12.1983

Lehti	Toimitusjohtaja	Päätoimittaja
Eteenpäin	AnteroAnttila	Jukka Vehkasalo
Hämeen Kansa	Heikki Dahlbo	Tuomas Harpf
Kansan Lehti	Harri Roihankorpi	Paavo Luukkala
Pohjanmaan Kansa	Pekka Iitola	Vesa Karvinen
Pohjois-Karjala	Hannu Romu	Sakari Tahvanainen
Pohjolan Työ	Urho Ervasti	Olavi Määttä
Saimaan Sanomat	Jukka Salmi	Rauno Iivonen
Suomen Sosiaalidemokraatti	Kimmo Jokela	AimoKairamo Seppo Heikki Salonen
Turun Päivälehti	Pauli Viklund	Aimo Massinen
Uusi Aika	Leo Nyberg	Leo Nyberg Ulla Turkki
Valpas	Martti Ruokolainen	Martti Ruokolainen
Vapaus		Seppo Hyvärinen
Vastin	Erkki Syrjä	Kauko Hirvonen
Arbetsbladets	Alf-Erik Helsing	Alf-Erik Helsing
T-lehdistö Oy, Työväenlehdistö ry.	Erkki Vuorinen	

Kirjapainoyritysten toimitusjohtajat 31.12.1982

Oy Kehitys	Leo Nyberg
Mikkelin Painos Oy	Pentti Ohtonen
PaasipainoOy	Ilpo Piiroinen
PT-painoOy	Urho Ervasti

T-lehdistö Oy:n hallitus

AnteroAnttila	
Heikki Dahlbo	
Pekka Iitola	varapuheenjohtaja
Kimmo Jokela	
Harri Roihankorpi	
Martti Ruokolainen	
Erkki Vuorinen	varapuheenjohtaja

Työväenlehdistö r.y:n johtokunta

Antero Anttila	varapuheenjohtaja
Pekka Iitola	
Kimmo Jokela	
Harri Roihankorpi	
Erkki Vuorinen	puheenjohtaja

T-lehdistö Oy:n henkilökunta

Erkki Vuorinen	toimitusjohtaja
Mikko Katajisto	myyntipäällikkö
Markku Laamanen	tekninen asiamies
Sirkka Jokinen	sihteeri
Eija Humppila	toimistos sihteeri

PUOLUEEN TALOUS 1981 — 1983

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

TILINPÄÄTÖS 31.12.1981

YLEISTÄ

SDP:n talouden kannalta merkittävimmät tapahtumat päättyneellä tilikaudella 1981 olivat Porissa pidetty puoluekokous sekä presidentin valitsijamiesvaalit, joiden kuluista ja varainhankinnasta suuri osa ajoittui tälle tilikaudelle. Vuoden aikana järjestettiin SDP:n suurarpajaiset, joiden bruttoarvo oli 1.700.000 markkaa. Arpojen myyntiprosentti oli 90,37, ja puhdas tuotto, joka jaettiin piirijärjestöille myyntimäärien mukaan, oli 722.129 markkaa.

KULUT

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 11.309.360,50 markkaa, jossa nousua edellisestä vuodesta 1.483.621,69 markkaa eli 15 %. Vaaleihin käytettiin tilikaudella 1.493.000 markkaa sekä piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin 2.659.000 markkaa, yhteensä 4.152.000 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 9.334.000 markkaa, ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 1.014.000 markkaa eli 12,2 %.

TUOTOT

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 4.769.650 markkaa, josta puolueuuevoston päättämä puolueen osuus oli 1.176.000 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 475.000 markkaa, yhteensä 1.651.000 markkaa, laskua edellisestä vuodesta 5.695 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 276.267 markkaa.

TST:n jäsenosuuksia perittiin 900.000 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 235.664 markkaa.

Keräystulot olivat 1.120.000 markkaa, valitsijamiesvaalien varainhankintatulot 1.186.000 markkaa sekä muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 968.000 markkaa.

Myyntitulot olivat 587.000 markkaa. Korkotulot olivat 181.607 markkaa, korkokulut vastaavasti 450.422 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 7.246.000 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 2.727.000 markkaa, mikä johtuu vaalien varainhankinnan ja keräystulojen ajoittumisesta tälle tilikaudelle. Osuus kokonaistuotoista 38,4 %.

YLEISAVUSTUKSET

Puoluetuki oli 11.180.000 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 1.300.000

markkaa eli 13,1 %. Lehdistötuki oli 9.334.000 markkaa, nousua 1.014.000 markkaa. Teleavustus TST:lle 435.550 markkaa, nousua 76.565 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 61,6 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 18.861 markkaa ja kokonaiskulut 16.719 markkaa. Poistot olivat 332.000 markkaa. Varausten lisäys 1.780.000 markkaa. Tilikauden ylijäämä on 30.000 markkaa.

PÄÄOMAKULUT

Tilikauden aikana otettiin Kansa-yhtiöltä Tel-vakuutusmaksulainaa 756.341 markkaa. Tel-lainat ovat yhteensä 2.765.224 markkaa ja muut rahoituslainat 1.320.700 markkaa. Lainat yhteensä 4.534.525 markkaa. Näistä lainoista on puoluetaloon kohdistuvia lainoja noin 2.000.000 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 421.128 markkaa ja korkokuluihin 450.422 markkaa.

LOPUKSI

Puolueneuvoston hyväksymään talousarvioon verrattuna suurimmat poikkeamat ovat kulujen puolella valitsijamiesvaalien kulut 1.493.000 markkaa, jäsenlehden kulujen ylitys 112.000 markkaa, kv. toiminnan kulujen ylitys 79.000 markkaa, järjestöjen avustusten ylitys 159.000 markkaa sekä palkka- ja sosiaalikulujen alitus 591.000 markkaa, koulutuskulujen alitus 376.000 markkaa ja eläkemenojen alitus 102.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat olivat vaalien varainhankinta 1.186.000 markkaa sekä keräys- ja muiden tulojen ylitys 1.335.000 markkaa.

Talousarvion poikkeamat johtuvat pääosiltaan valitsijamiesvaalien aiheuttamasta tuottojen ja kulujen ajoittumisesta eri tilikausille.

TULOSLASKELMA 1.1. — 31.12.1981

Varsinainen toiminta

Kulut		
Palkat	4.956.889,65	
Sosiaalikulut	1.355.281,20	
Matkat	642.881,56	
Hallinto	1.722.939,17	
Tiedotus	892.978,68	
Koulutus	714.655,68	
Muut kulut	1.023.754,56	-11.309.380,50

Muu toiminta

Kulut		
Vaalit	1.493.186,57	
Järjestöjen avustukset	2.658.915,75	
Lehdistön tuki	9.334.000,00	-13.486.102,32

Varainhankinta

Tuotot			
Jäsenmaksutulot	1.176.454,27		
Jäsenrekisteripalautukset	475.452,92		
TST:n jäsenosuudet	900.000,00		
Sosialistinen Aikakauslehti	156.914,58		
Jäsenlehden tulot	78.750,00		
Sosialidemokraattiset Naiset	108.213,20		
Keräystuotot	1.120.338,40		
Vaalien varainhankinta	1.186.150,50		
Myyntitulot	587.515,68		
Kiinteistötulot	307.898,44		
Muuttulot	<u>968.310,31</u>	+	7.065.998,30
Kulut			
Jäsenrekisterikulut	276.267,29		
Myyntin kulut	330.592,76		
Muut kulut	202.590,80	-	809.450,85
Korkotuotot			181.607,78
Korkokulut		=	<u>450.422,38</u>
Omatoinen kulujäämä			-18.807.749,97
Yleisavustukset			
Puoluetuki	11.180.000,00		
Lehdistötuki	9.334.000,00		
Teleavustus	435.550,00	+	<u>20.949.550,00</u>
		+	2.141.800,03
Poistot		=	<u>332.030,95</u>
Tilikauden tulos		+	1.809.769,08
Varausten lisäys		—	1.780.000,00
Ylijäämä		mk	29.769,08

TASE 31.12.1981

V a s t a a v a a

Rahoitusomaisuus			
Rahat ja pankkisaamiset	4.140.497,34		
Saamiset alajärjestöiltä	569.710,65		
Laina- ja muut saamiset	1.579.585,54		
Siirtosaamiset	174.704,65		6.464.498,18
Vaihto-omaisuus			157.407,00
Käyttöomaisuus ja muut pitkävaikutteiset menot			
Maa-alueet	57.225,20		
Rakennukset	9.087.540,00		
Koneet ja kalustot	428.082,81		
Osakkeet ja osuudet	568.705,65		10.141.553,66
		mk	16.763.458,84

Vastattavaa

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Shekkiluotot	49.939,81	
Velat tarvikkehankinnoista	1.588.004,55	
Siirtovelat	1.144.698,77	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>1.167.706,26</u>	3.950.349,39

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	4.085.924,95	
Lainat alajärjestöiltä	<u>148.000,00</u>	4.233.924,95

Varaukset		3.984.168,00
-----------	--	--------------

Oma pääoma

Rahastot		4.456.175,52
----------	--	--------------

Muu oma pääoma

Edellisten vuosien ylijäämä	109.071,90	
Tilikauden ylijäämä	<u>29.769,08</u>	<u>138.840,98</u>
	mk	16.763.458,84

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1981 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuunsaattaneet puolueen vuoden 1981 tilien tarkastuksen tilinpitoaineiston ja muiden asiakirjojen perusteella hyvän tilintarkastustavan mukaisesti. Tarkastuksemme tuloksena esitämme seuraavaa:

- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden vahvistettuun tilinpäätökseen ja on oikein suoritettu.
- Tiliviennit perustuvat asiallisesti käsiteltyyn ja hyväksyttävään tositemaineistoon, joka on vuoden aikana tapahtuneissa valvontatarkastuksissa tarpeellisessa määrin tarkastettu.
- Käteiskassa on tilivuoden aikana suoritetuissa tarkastuksissa täsmännyt tilinpidon kanssa tarkastushetkellä. Pankkisaamiset ja -velat ovat yhtäpitävät pankkien ilmoitusten kanssa.
- Taseen vara- ja velkaerät on siihen oikein merkitty ja hyväksyttävällä tavalla arvioitu.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitoavan mukaan tehty ja antaa riittävät ja oikeat tiedot puolueen taloudesta. Tilinpäätös antaa oikeat tiedot puoluelain nojalla puolueen säännöissä määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen saatujen avustusten käytöstä.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat tilinpidon mukaiset ja tallella.
- Tarpeelliset vakuutukset ovat voimassa riittävän suuruisina.
- Puoluekokouksen, puolueuuevoston, puoluetuomikunnan sekä työvaliokunnan pöytäkirjoihin tutustuimme. Saimme kaikkiin esittämiimme tiedusteluihin tai selvityspyyntöihin vastaukset ja asiantuntevat selvitykset.
- Puolueen taloutta on käsityksemme mukaan hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiallisesti ja huolellisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme, että puolueen tilinpäätös vuodelta 1981 vahvistetaan ja että tili- ja vastuuvollisille myönnetään vastuuvapaus tilivuodelta 1981.

Helsingissä maaliskuun 2 päivänä 1982

Ilmari Lavonsalo

Anssi Kärkinen

Kalevi Koskivirta
HTM

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

TILINPÄÄTÖS 31.12.1982

YLEISTÄ

SDP:n talouden kannalta merkittävimmät tapahtumat päättyneellä tilikaudella olivat presidentin valitsijamiesvaalit, joiden kuluista ja tuotoista suurin osa ajoittui tälle tilikaudelle, sekä valmistautuminen eduskuntavaaleihin.

Kulut

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 12.705.990 markkaa, jossa nousua edellisestä vuodesta 1.396.610 markkaa eli 12,35 %. Vaalitoimintaan käytettiin tilikaudella 2.160.600 markkaa sekä piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin 3.177.155 markkaa, yhteensä 5.337.755 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 10.459.800 markkaa ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 1.125.800 markkaa eli 10,76 %.

Tuotot

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 5.826.901 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 1.057.251 markkaa eli 22,16 %. Puolueneuvoston päättämä puolueen jäsenmaksuosuus oli 1.386.000 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 581.000 markkaa, yhteensä 1.967.000 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 316.000 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 316.507 markkaa.

TST:n jäsenosuuksia perittiin 900.000 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 282.146 markkaa.

Keräystulot olivat 1.185.765 markkaa, valitsijamiesvaalien varainhankintatulot 2.249.916 markkaa sekä muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 684.593 markkaa.

Myyntitulot olivat 722.000 markkaa, korkotulot 378.512 markkaa, korkokulut vastavasti 487.115 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 8.677.000 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 1.431.000 markkaa, mikä johtuu pääasiallisesti valitsijamiesvaalien varainhankinnan ja keräystulojen ajoittumisesta tälle tilikaudelle.

Osuus kokonaistuotoista 40,4 %.

YLEISAVUSTUKSET

Puoluetuki oli 12.316.000 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 1.136.000 markkaa eli 10,16 %. Lehdistötuki oli 10.459.800 markkaa, nousua 1.125.800 markkaa. Teleavustus TST:lle oli 483.570 markkaa, nousua 48.020 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 59,6 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 21.477.000 markkaa ja kokonaiskulut 19.330.000 markkaa. Poistot käyttöomaisuudesta olivat 447.000 markkaa. Sen lisäksi poistettiin Työväen Arkiston velkaa 300.000 markkaa. Poistot olivat yhteensä 747.000 markkaa, varausten lisäys 1.377.258 markkaa sisältäen eduskuntavaalivaruksen 700.000 markkaa, puoluekokousvarauksen 177.258 markkaa sekä siirron eläkerahastoon 500.000 markkaa.

Pääomakulut

Tilikauden aikana otettiin Kansa-yhtiöltä tel-vakuutusmaksulainaa 816.151 markkaa. Tel-lainat ovat yhteensä 3.376.125 markkaa ja muut rahoituslainat 1.129.100 markkaa. Näistä lainoista puoluetaloon kohdistuvia lainoja on noin 1.850.000 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 399.626 markkaa ja korkokuluihin 487.115 markkaa.

Lopuksi

Puolueneuvoston hyväksymään talousarvioon verrattuna suurimmat poikkeamat ovat kulujen puolella valitsijamiesvaalien kulut 1.965.658 markkaa, toimistokulujen ylitys 83.000 markkaa, kansainvälisen toiminnan kulujen ylitys 138.000 markkaa, mikä johtuu Sl:n neuvoston kokouksesta, jota ei budjetoitu, sekä järjestöavustusten ylitys 262.000 markkaa. Kulujen alituksia oli henkilöstömenoissa 94.000 markkaa, koulutuskuluissa 314.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat olivat vaalien varainhankinta 2.250.000 markkaa, keräys- ja muiden tulojen ylitys 841.000 markkaa sekä korkotulojen ylitys 319.000 mk.

Poikkeamat talousarvioon johtuvat valitsijamiesvaalien tuottojen ja kulujen pääosan ajoittumisesta tälle tilikaudelle.

Tilinpäätöksen yhteydessä on muodostettu eläkerahasto puolueen eläkevastuiden katteeksi. Eläkevastuut taseessa 31. 12. 1982 on 1.576.000 markkaa, minkä suuruisen rahasto on muodostettu siirtämällä tilikauden tuloksesta eläkerahastoon 500.000 markkaa sekä purkamalla aikaisemmin tehtyjä varauksia 1.076.000 markkaa.

TULOSLASKELMA 1.1.—31.12.1982

Varsinainen toiminta

Kulut		
Palkat	5.835.318,35	
Sosiaalikulut	1.791.259,62	
Matkat	767.514,40	
Hallinto.	1.134.220,17	
Tiedotus.	909.567,33	
Koulutus.	872.910,80	
Muut kulut	<u>1.220.273,10</u>	—12.531.063,77

Muu toiminta

Kulut

Vaalit	2.160.600,86	
Järjestöjen avustukset	3.177.155,39	
Lehdistön tuki	10.459.800,—	-15.797.556,25

Varainhankinta

Tuotot

Jäsenmaksutulot	1.387.998,41	
Jäsenrekisteripalautukset ...	581.356,71	
TST:n jäsenosuudet	900.000,—	
Sosialistinen Aikakauslehti ..	194.386,10	
Jäsenlehden tulot	87.760,—	
Sosialidemokraattiset Naiset	29.348,—	
Keräystuotot	1.185.765,05	
Vaalien varainhankinta	2.249.916,90	
Myyntitulot	722.043,88	
Kiinteistötulot	275.983,13	
Muut tulot	<u>684.593,17</u>	+ 8.299.151,35

Kulut

Jäsenrekisterikulut	316.506,89	
Myyntin kulut	543.033,44	
Muut kulut	114.793,92	— 974.334,25

Korkotuotot + 378.512,73

Korkokulut — 487.115,15

Omatoiminen kulujäämä —21.112.405,34

Yleisavustukset

Puoluetuki	12.316.200,	
Lehdistötuki	10.459.800,	
Teleavustus	483.570,	+ 23.259.570,—
		+ 2.147.164,66

Poistot — 747.556,71

Tilikauden tulos + 1.399.607,95

Varausten lisäys — 1.377,258,—

Ylijäämä. mk 22.349,95

TASE 31.12.1982

V a s t a a v a a

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	1.721.528,69	
Saamiset alajärjestöiltä	781.532,31	
Laina-ja muut saamiset	4.581.479,51	
Siirtosaamiset	141.742,74	7.226,283,25

Vaihto-omaisuus 157.407,—

Käyttöomaisuus ja muut

pitkävaikutteiset menot

Maa-alueet	57.225,20	
Rakennukset	8.769.490,—	
Koneet ja kalustot	416.910,—	
Osakkeet ja osuudet	698.057,65	9.941,682,85

mk 17.325.373,10

V a s t a t t a v a a

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Shekkiluotot	45.896,26	
Velat tarvikkehankinnoista	744.812,38	
Siirtovelat	1.047.458,77	
Muut lyhytaikaiset velat	<u>880.445,94</u>	2.718.613,35

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta	4.505.225,30	
Lainat alajärjestöiltä	50.000,—	4.555.225,30

Varaukset

3.858.168

Oma pääoma

Rahastot

6.032.175,52

Muu oma pääoma

Edellisten vuosien ylijäämä	138.840,98	
Tilikauden ylijäämä	22.349,95	

mk 161.190,93
17.325.373,10

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1981 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuun suorittaneet puolueen vuoden 1982 tilien tarkastuksen tilinpitoaineiston ja muiden asiakirjojen perusteella hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksemme tuloksena esitämme seuraavaa:

- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden vahvistettuun tilinpäätökseen ja on oikein suoritettu.
- Kirjanpito on hyvän kirjanpitoavan mukaisesti järjestetty. Tiliviennit perustuvat asiallisesti käsiteltyyn ja hyväksyttävään tosineistoon, joka on vuoden aikana tapahtuneissa valvontatarkastuksissa tarpeellisessa määrin tarkastettu.
- Käteiskassa on tilivuoden aikana suoritetuissa tarkastuksissa täsmännyt tilinpidon kanssa tarkastushetkellä. Pankkisaamiset ja -velat ovat yhtäpitävät pankkien ilmoitusten kanssa.
- Taseen vara- ja velkaerät on siihen oikein merkitty ja hyväksyttävällä tavalla arvioitu.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitoavan mukaisesti tehty sekä antaa riittävät ja oikeat tiedot puolueen taloudesta. Tilinpäätös antaa oikeat tiedot puoluelain nojalla puolueen säännöissä määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen saatujen avustusten käytöstä.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat tilinpidon mukaiset ja tallella.
- Tarpeelliset vakuutukset ovat voimassa riittävän suuruisina.
- Tutustuimme puolueen neuvoston, puoluetoimikunnan sekä työvaliokunnan pöytäkirjoihin. Saimme kaikkiin esittämiimme tiedusteluihin tai selvityspyyntöihin vastaukset ja asiantuntevat selvitykset.
- Puolueen taloutta on käsityksemme mukaan hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiallisesti ja huolellisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme, että puolueen tilinpäätös vuodelta 1982 vahvistetaan ja että tili- ja vastuuvollisille myönnetään vastuuvapaus tilivuodelta 1982.

Helsingissä maaliskuun 18 päivänä 1983

Ilmari Lavonsalo

Anssi Kärkinen

Kalevi Koskivirta
HTM

SUOMEN SOSIALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE r.p.

TILINPÄÄTÖS 31.12.1983

YLEISTÄ

SDP:n talouden kannalta merkittävimmät tapahtumat päättyneellä tilikaudella olivat eduskuntavaalit sekä valmistautuminen kunnallisvaaleihin ja puoluekokoukseen.

Kulut

Varsinaisen toiminnan kulut olivat 13.039.516 markkaa, jossa nousua edellisestä vuodesta 508.453 markkaa eli 4,06 %. Vaalitoimintaan käytettiin tilikaudella 1.621.463 markkaa sekä piiri- ja muiden järjestöjen avustuksiin 3.657.740 markkaa, yhteensä 5.279.203 markkaa.

Parlamentaarista lehdistötukea jaettiin t-lehdille 11.972.312 markkaa ja siinä oli nousua edellisestä vuodesta 1.512.512 markkaa eli 14,46 %.

Tuotot

SDP:n jäsenmaksujen kokonaiskertymä oli 6.193.099 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 366.198 markkaa eli 6,28 %. Puolueneuvoston päättämä puolueen jäsenmaksuosuus oli 1.435.971 markkaa, jäsenrekisteripalautukset 617.158 markkaa, yhteensä 2.053.129 markkaa, nousua edellisestä vuodesta 86.129 markkaa. Jäsenrekisteristä aiheutuneet kulut ilman palkkakuluja olivat 262.994 markkaa.

TST:n uutistoimistomaksuja perittiin 900.000 markkaa. Sosialistisen Aikakauslehden ja jäsenlehden tulot olivat 330.563 markkaa.

Keräystulot olivat 1.367.533 markkaa, eduskuntavaalien varainhankintatulot 202.728 markkaa sekä muut tulot, jotka sisältävät järjestöpalautuksia ja -veloituksia, olivat 718.245 markkaa.

Myyntitulot olivat 499.200 markkaa, korkotulot 591.958 markkaa, korkokulut vastavasti 501.364 markkaa.

Varainhankinnan tuotot olivat yhteensä 7.047.000 markkaa, laskua edellisestä vuodesta 1.630.000 markkaa.

Osuus kokonaistuotoista 32,47 %.

YLEISAVUSTUKSET

Puoluetuki oli 14.133.000 markkaa, jossa oli nousua edellisestä vuodesta 1.817.000 markkaa eli 14,75 %. Lehdistötuki oli 11.972.000 markkaa, nousua 1.513.000 markkaa. Teleavustus TST:lle oli 527.000 markkaa, nousua 42.000 markkaa.

Yleisavustukset ilman lehdistötukea olivat kokonaistuotoista 67,53 %.

Kokonaistuotot ilman lehdistötukea olivat 21.707.000 markkaa ja kokonaiskulut 19.606.000 markkaa. Poistot käyttöomaisuudesta olivat 620.000 markkaa. Sen lisäksi poistettiin Työväen Arkiston velkaa 200.000 markkaa. Muita poistoja oli 76.000 markkaa. Poistot yhteensä 896.000 markkaa. Varausten lisäys 1.150.000 markkaa, sisältää kunnallisvaalivarausten 550.000 markkaa, puoluekokousvarauksen 300.000 markkaa sekä siirron eläkerahastoon 300.000 markkaa. Tilinpäätös on ylijäämäinen 54.856 markkaa.

PÄÄOMAKULUT

Tilikauden aikana otettiin Kansa-yhtiöltä tel-vakuutusmaksulainaa 837.163 markkaa. Tel-lainat olivat yhteensä 3.938.670 markkaa ja muut rahoituslainat 937.500 markkaa. Näistä lainoista puoluetaloon kohdistuvia lainoja on noin 1.700.000 markkaa.

Lainojen lyhennyksiin käytettiin 423.983 markkaa ja korkokuluihin 501.364 markkaa. Pitkäaikaiset lainat kasvoivat 320.945 markkaa eli 7,05 %.

LOPUKSI

Puolueneuvoston hyväksymään talousarvioon verrattuna suurimmat poikkeamat ovat kulujen puolella vaalikulut 1.121.000 markkaa ja toimistokulujen ylitys 303.000 markkaa sekä järjestöavustusten ylitys 509.000 markkaa. Kulujen alituksia oli henkilöstömenoissa 496.000 markkaa, koulutuskuluissa 414.000 markkaa.

Tuottojen puolella suurimmat poikkeamat olivat vaalien varainhankinta 202.000 markkaa, keräys- ja muiden tulojen ylitys 1.088.000 markkaa sekä korkotulojen ylitys 392.000 markkaa.

Puolueneuvoston vuodeksi 1984 hyväksymä talousarvio on alijäämäinen miljoona markkaa, joka pystytään kattamaan tässä tilinpäätöksessä tehdyillä varauksilla.

TULOSLASKELMA 1.1.—31.12.1983

Varsinainen toiminta

Kulut

Palkat	6.110.492,56	
Sosiaalikulut	1.729.793,61	
Matkat	769.550,90	
Hallinto.	1.384.248,24	
Tiedotus	913.637,59	
Koulutus.	735.792,39	
Muutkulut	1.396.000,84	—13.039.516,13

Muu toiminta

Kulut

<u>Vaalit</u>	1.621.463,62	
Järjestöjen avustukset	3.657.740,50	
Lehdistön tuki	11.972.312,50	— 17.251.516,62

Varainhankinta

Tuotot

<u>Jäsenmaksutulot</u>	1.435.971,34	
Jäsenrekisteripalautukset	617.158,72	
TST:n jäsenosuudet	900.000,—	
Sosialistinen Aikakauslehti . . .	194.313,60	
<u>Jäsenlehden tulot</u>	136.250,—	
Sosialidemokraattiset Naiset .	82.674,95	
Keräystuotot	1.367.533,67	
Vaalien varainhankinta	202.728,15	
<u>Myyntitulot</u>	499.200,15	
<u>Kiinteistötulot</u>	301.458,80	
<u>Muut tulot</u>	718.245,86	+ 6.455.535,24

Kulut

Jäsenrekisterikulut	262.994,06	
<u>Myynnin kulut</u>	423.062,74	
Muut kulut	100.349,54	— 786.406,34

Korkotuotot + 591.958,64

Korkokulut. — 501.364,57

Omatoiminen kulujaama —24.531.309,78

Yleisavustukset

<u>Puoluetuki</u>	14.132.625,—	
<u>Lehdistötuki</u>	11.972.312,50	
<u>Teleavustus</u>	527.395,—	+ 26.632.332,50

+ 2.101.022,72

Poistot — 896.166,23

Tilikauden tulos + 1.204.856,49

Varausten lisäys — 1.150.000,—

Ylijäämä mk 54.856,49

Varausten lisäys:

Eläkerahasto	300.000,—	
Puoluekokous	300.000,—	
Vaalivaraus	550.000,—	1.150.000,—

TASE 31.12.1983

V a s t a a v a a

Rahoitusomaisuus

Rahat ja pankkisaamiset	2.336.364,31	
Saamiset alajärjestöiltä .	658.568,60	
Laina-ja muut saamiset .	5.762,823,94	
Siirtosaamiset	678.169,90	9.435.926,75

Vaihto-omaisuus.		168.921,60
--------------------------	--	------------

Käyttöomaisuus

Maa-alueet	57.225,20	
Rakennukset	8.331.016,—	
Koneet ja kalusteet	424.749,—	
Osakkeet	698.035,65	9.511.025,85

mk 19.115.874,20

V a s t a t t a v a a

Vieras pääoma

Lyhytaikainen

Velat tarvikehankinnoista .	923.304,05	
Siirtovelat	1.178.243,30	
Muut lyhytaikaiset velat	881.765,26	2.983.312,61

Pitkäaikainen

Lainat rahoituslaitoksilta		4.876.170,65
----------------------------	--	--------------

Varaukset		4.708,168,—
---------------------	--	-------------

Oma pääoma

Rahastot		6.332.175,52
--------------------	--	--------------

Muu oma pääoma

Edellisten vuosien ylijäämä	161.190,93	
Tilikauden ylijäämä	54.856,49	216.047,42

mk 19.115.874,20

TILINTARKASTUSKERTOMUS

Suomen Sosialidemokraattinen Puolue r.p:n varsinaisen puoluekokouksen 1981 valitsemina tilintarkastajina olemme tänään loppuun suorittaneet puolueen vuoden 1983 tilien tarkastuksen tilinpitoaineiston ja muiden asiakirjojen perusteella hyvän tilintarkastustavan edellyttämässä laajuudessa. Tarkastuksemme tuloksena esitämme seuraavaa:

- Tilien avaus perustuu edellisen tilivuoden vahvistettuun tilinpäätökseen ja on oikein suoritettu.
- Kirjanpito on hyvän kirjanpitoavan mukaisesti järjestetty. Tiliviennit perustuvat asiallisesti käsiteltyyn ja hyväksyttävään tosineaineistoon, joka on vuoden aikana tapahtuneissa valvontatarkastuksissa tarpeellisessa määrin tarkastettu.
- Käteiskassa on tilivuoden aikana suoritetuissa tarkastuksissa täsmännyt tilinpidon kanssa tarkastushetkellä. Pankkisaamiset ja -velat ovat yhtäpitävät pankkien ilmoitusten kanssa.
- Taseen vara- ja velkaerät on siihen oikein merkitty ja hyväksyttävällä tavalla arvostettu.
- Tilinpäätös on kirjanpidosta oikein johdettu ja muutoin oikein ja hyvän kirjanpitoavan mukaisesti tehty sekä antaa riittävät ja oikeat tiedot puolueen taloudesta. Tilinpäätös antaa oikeat tiedot puoluelain nojalla puolueen säännöissä määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen saatujen avustusten käytöstä.
- Puolueen omistamat arvopaperit ovat tilinpidon mukaiset ja tallella.
- Tarpeelliset vakuutukset ovat voimassa riittävän suuruksina.
- Tutustuimme puolueen neuvoston, puoluetuimikunnan sekä työvaliokunnan pöytäkirjoihin. Saimme kaikkiin esittämiimme tiedusteluihin tai selvityspyyntöihin vastaukset ja asiantuntevat selvitykset.
- Puolueen taloutta on käsityksemme mukaan hoidettu puolueen sääntöjen ja kokouspäätösten mukaan asiallisesti ja huolellisesti.

Edellä esitettyyn viitaten ehdotamme, että puolueen tilinpäätös vuodelta 1983 vahvistetaan ja että tili- ja vastuuvollisille myönnetään vastuuvapaus tilivuodelta 1983.

Helsingissä helmikuun 22 päivänä 1984.

Ilmari Lavonsalo

Anssi Kärkinen

Kalevi Koskivirta
HTM